

Regeringens proposition

1990/91:153

om ny folkbokföringslag m. m.

Prop.
1990/91:153

Regeringen föreslår riksdagen att anta de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 21 mars 1991.

På regeringens vägnar

Lena Hjelm-Wallén

Erik Åsbrink

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till en ny folkbokföringslag.

I den föreslagna lagen ersätts de nuvarande begreppen kyrkobokföring och mantalsskrivning med ett enhetligt begrepp, folkbokföring, som avser den löpande registreringen av befolkningens identitets-, bosättnings- och familjeförhållanden. Hela det särskilda mantalsskrivningsförfarandet föreslås avskaffat. Bosättningsbegreppet har moderniserats och förenklats. Även ordningen för beslut om folkbokföring och handläggning av överklaganden har förenklats.

Lagförslaget innehåller vidare en bestämmelse som syftar till att hindra att uppgifterna i folkbokföringen missbrukas för att söka rätt på en person i syfte att hota eller på annat sätt förfölja denne. En förföljd person skall kunna beredas skydd genom att han eller hon efter ansökan hos skattemyndigheten får behålla sin tidigare folkbokföringsort när han eller hon flyttat eller avser att flytta från en bostad på grund av förföljelse. Dessutom föreslås en särskild lag som reglerar möjligheterna för en person som är utsatt för ett allvarligt hot att efter prövning av domstol registreras med fingerade personuppgifter.

Propositionen innehåller slutligen förslag till följändringar i lagar där begreppen mantalsskrivning, kyrkobokföring och pastorsämbete förekommer.

Den nya folkbokföringslagen föreslås träda i kraft den 1 juli 1991. Lagändringarna till följd av mantalsskrivningens upphörande föreslås träda i kraft den 1 januari 1992.

Folkbokföringslag

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelse

1 § Folkbokföring sker fortlöpande i register som skattemyndigheten för enligt särskilda bestämmelser.

Nyfödda barns folkbokföring

2 § Ett barn som föds levande här i landet skall folkbokföras om inte annat följer av 5 §. Även ett barn som föds utom landet av en kvinna som är folkbokförd här skall folkbokföras.

Folkbokföring vid inflyttning till landet

3 § Den som efter inflyttning kan antas under sin normala livsföring komma att regelmässigt tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvila) i landet under minst ett år skall folkbokföras. Även den som kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila både inom och utom landet skall folkbokföras om han med hänsyn till samtliga omständigheter får anses ha sitt egentliga hemvist här.

Undantag från första stycket anges i 4 och 5 §§.

4 § En utlänning som är skyldig att ha upphållstillstånd skall inte folkbokföras om han saknar sådant tillstånd och det inte finns synnerliga skäl för att han ändå folkbokförs.

5 § Den som tillhör en främmande makts beskickning eller lönade konsulat eller dess betjäning eller som avses i 4 § lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall, folkbokförs endast om han är svensk medborgare eller om han, utan att vara svensk medborgare, var bosatt här när han kom att tillhöra beskickningen, konsulatet eller organisationen eller dess betjäning. Detta gäller även en sådan persons familjemedlem eller tjänare.

Rätt folkbokföringsort m. m.

6 § En person skall folkbokföras på den fastighet och i den territoriella församling där han enligt 7–13 §§ är att anse som bosatt.

Ett nyfött barn folkbokförs i den församling där modern är folkbokförd eller, om modern inte är folkbokförd, i den församling där det har fötts. Hitt barn folkbokförs i den församling där det har påträffats.

Undantag från första stycket anges i 14–16 §§.

7 § En person anses vara bosatt på den fastighet där han regelmässigt tillbringar eller, när byte av bostad har skett, kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila. Den som därigenom kan anses vara bosatt på fler än en fastighet anses vara bosatt på den fastighet där han sammanlever med sin familj eller med hänsyn till övriga omständigheter får anses ha sitt egentliga hemvist.

En person skall anses regelmässigt tillbringa sin dygnsvila på en fastighet

där han under sin normala livsföring tillbringar dygnsvilan minst en gång i veckan eller i samma omfattning men med annan förläggning i tiden.

Undantag från första stycket anges i 8–11 §§.

8 § Om en person under en på förhand bestämd tid av högst sex månader regelmässigt tillbringar sin dygnsvila på en annan fastighet än den där han har sitt egentliga hemvist, anses detta inte leda till ändrad bosättning.

9 § En person, som under en på förhand bestämd tid regelmässigt tillbringar sin dygnsvila på en annan fastighet än den där hans familj är bosatt, anses bosatt hos familjen.

10 § En vistelse anses inte leda till ändrad bosättning om den föranleds enbart av

1. uppdrag som riksdagsledamot,
2. fullgörande av värnplikt eller vapenfri tjänsteplikt,
3. vård vid en institution för sjukvård, vård av unga, kriminalvård eller vård av missbrukare.

11 § En elev under 18 år som har sitt egentliga hemvist tillsammans med föräldrar eller andra anhöriga anses bosatt där även om han till följd av skolgången regelmässigt tillbringar sin dygnsvila på en annan fastighet.

Första stycket tillämpas även efter det att eleven fyllt 18 år så länge han genomgår grund- eller gymnasieskola eller motsvarande utbildning.

12 § Den som inte regelmässigt tillbringar sin dygnsvila på någon viss fastighet eller regelmässigt tillbringar dygnsvilan endast på en fastighet där han med tillämpning av 10 § inte skall anses bosatt, anses bosatt på den fastighet till vilken han med hänsyn till sina familje- och arbetsförhållanden och övriga omständigheter kan anses ha sin starkaste anknytning.

13 § Kan en persons bosättning med tillämpning av 7–12 §§ hänföras till en församling men inte till viss fastighet inom denna skall han anses bosatt i församlingen.

14 § Den som är utsänd för anställning på utländsk ort i svenska statens tjänst folkbokförs under denna tjänstgöring tillsammans med sin medföljande familj på den fastighet och i den församling där den utsände senast var eller borde ha varit folkbokförd eller, om ändrade förhållanden föranleder det, endast i församlingen.

Den utsände får efter ansökan medges att tillsammans med sin medföljande familj folkbokförs på en fastighet i en församling där han eller någon annan i familjen äger eller innehar fast egendom eller innehar en bostad med bostadsrätt.

Vad som sägs i 11 § skall tillämpas på medföljande barn som för skolgång vistas i utlandet på annan ort än den där den utsände är stationerad.

15 § Den som för service och omvårdnad har en sådan bostad för äldre människor som avses i 20 § socialtjänstlagen (1980:620) i en annan församling än den, där han var eller borde ha varit folkbokförd när han flyttade till den aktuella bostaden, får folkbokförs i sistnämnda församling. Han folkbokförs då på den fastighet där han förut var eller borde ha varit folkbokförd eller endast i församlingen eller, om det finns särskilda skäl, på en annan fastighet.

Den som för service och omvårdnad har en sådan bostad som anges i

första stycket och är folkbokförd i den församling där bostaden ligger får folkbokföras på en annan fastighet i församlingen om det finns särskilda skäl.

Första och andra styckena skall även tillämpas på den som vistas i ett hem för äldre som drivs av någon annan än kommunen, om boendet med hänsyn till upplåtelseform och tillgång till vård kan anses motsvara vistelse som avses i första stycket.

16 § En person som av särskilda skäl kan antas bli utsatt för en allvarlig eller upprepad brottslighet, förföljelser eller trakasserier på annat sätt, får, om han flyttat eller avser att flytta, efter ansökan medges att vara folkbokförd på den gamla folkbokföringsorten i högst tre år (kvarskrivning). När det inte längre finns skäl för kvarskrivning skall den upphöra.

Kvarskrivning får även avse den utsatte personens medflyttande familj.

17 § För utredning av frågor om kvarskrivning får skattemyndigheten anlita biträde av polismyndighet.

Personnummer

18 § För varje folkbokförd person fastställs ett personnummer som identitetsbeteckning. Vidare fastställs personnummer för personer som inte är folkbokförda i de fall som anges i lag eller annan författning.

Personnumret innehåller födelsetid, födelsenummer och kontrollsiffra.

Födelsetiden anges med sex siffror, två för året, två för månaden och två för dagen i nu nämnd ordning.

Födelsenumret består av tre siffror och är udda för män och jämnt för kvinnor.

Mellan födelsetiden och födelsenumret sätts ett bindestreck som byts ut mot ett plustecken när en person fyller 100 år.

Avregistrering från folkbokföringen

19 § Den som avlider eller dödförklaras skall avregistreras från folkbokföringen.

20 § Den som kan antas under sin normala livsföring komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila utom landet under minst ett år skall avregistreras från folkbokföringen som utflyttad om inte annat följer av 14 §. Även den som kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila både inom och utom landet skall avregistreras om han med hänsyn till samtliga omständigheter får anses ha sitt egentliga hemvist utom landet.

21 § Den som oavbrutet under två år saknat känt hemvist avregistreras från folkbokföringen som obefintlig. Den som folkbokförs med fingerade personuppgifter skall avregistreras såvitt avser de tidigare uppgifterna.

22 § Den som flyttat till ett annat nordiskt land får avregistreras från folkbokföringen endast med stöd av ett internordiskt flyttningsbevis.

Anmälningar och ansökningar m. m.

23 § Anmälan enligt denna lag skall göras skriftligen, om inte annat anges.

Om det finns särskilda skäl får skattemyndigheten begära att anmälan eller uppgift skall lämnas vid personlig inställelse.

24 § Ett barns födelse skall anmälas till skattemyndigheten om barnet föds inom landet eller om det föds utom landet av en kvinna som är folkbokförd här.

Föds barnet på ett sjukhus eller enskilt sjukhem skall inrättningen göra anmälan. Om en barnmorska hjälper till vid födelsen i annat fall, skall hon göra födelseanmälan. Anmälan skall ske så snart som möjligt.

I andra fall skall barnets vårdnadshavare göra anmälan inom en månad från födelsen.

Anmälan enligt första stycket skall göras för en nyfödd, som efter födelsen andats eller visat något annat livstecken, samt dödfödd som avlidit efter utgången av tjuogoåttonde havandeskapsveckan.

25 § Den som flyttat skall inom en vecka anmäla flyttningen till en skattemyndighet, en allmän försäkringskassa eller ett postkontor.

Den som ändrar postadress utan att flyttning skett skall göra anmälan enligt första stycket om postadressen skall gälla för minst sex månader.

26 § Den som flyttat in från utlandet skall göra anmälan om inflyttningen till en skattemyndighet eller en allmän försäkringskassa. Detsamma gäller den som är registrerad som obefintlig och skall folkbokföras.

27 § Den som är folkbokförd och avser att flytta till utlandet skall anmäla detta till en skattemyndighet eller en allmän försäkringskassa. Anmälan skall göras senast en vecka före utresan och skall innehålla uppgift om utresedagen. Om utresan ställs in eller skjuts upp skall detta anmälas senast den tidigare uppgivna utresedagen.

28 § Anmälan enligt 25 eller 26 § skall innehålla följande uppgifter:

1. namn och personnummer,
2. datum för ändring av bostads- eller postadress,
3. ny bostads- och postadress samt dess beräknade giltighetstid,
4. registerbeteckning för den fastighet som den nya bostadsadressen avser,
5. vem som upplåtit den fastighet eller bostadslägenhet som den nya bostadsadressen avser.

Uppgift om bostads- eller postadress enligt första stycket 3 som avser en lägenhet i flerfamiljshus bör innehålla den beteckning för lägenheten som fastighetsägaren använder.

Anmälan enligt 26 § skall dessutom innehålla uppgift om inflyttningsdag till landet, avsikten med vistelsen här och dess beräknade varaktighet samt de uppgifter som får föras in i folkbokföringsregistret enligt lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister.

29 § Anmälan enligt 27 § skall innehålla följande uppgifter:

1. namn och personnummer,
2. bostads- och postadress i Sverige,
3. datum för utresan,
4. adress i utlandet samt bostadstyp,
5. avsikten med vistelsen och dess beräknade varaktighet,
6. arbetsgivare under vistelsen i utlandet,
7. fastighet eller bostad i Sverige som efter utresan fortfarande ägs eller förhyrs.

30 § För barn under 18 år skall anmälan enligt 25, 26 eller 27 § göras av barnets vårdnadshavare. Barn som har fyllt 16 år har dock rätt att själv göra sådan anmälan.

För barn under 18 år får ansökan enligt 16 § göras av endast en vårdnadshavare, om syftet med ansökningen är att ge skydd mot den andre vårdnadshavaren.

31 § Om det kan antas att en person är skyldig att göra anmälan enligt denna lag, får skattemyndigheten förelägga honom att antingen göra en sådan anmälan eller skriftligen eller muntligen lämna de uppgifter som behövs för bedömningen av hans folkbokföring. I föreläggandet skall anges vilka uppgifter som skall lämnas.

Om ett barns vårdnadshavare inte anmält barnets förnamn inom föreskriven tid enligt 30 § namnlagen (1982:670), får skattemyndigheten förelägga barnets vårdnadshavare att inom viss tid fullgöra denna skyldighet.

32 § Skattemyndigheten får förelägga en fastighetsägare eller innehavare av bostadslägenhet, som upplåter en bostad åt någon annan, att uppgå till vem han upplåter bostaden och om denne med hans medgivande upplåter bostaden åt annan samt vilka personer som enligt hans kännedom bor i fastigheten respektive lägenheten. I fråga om en person som bor i flerfamiljshus får föreläggandet också avse uppgift om den beteckning (lägenhetsnummer) som fastighetsägaren använder för bostadslägenheten.

33 § Bestämmelser om dödsbevis och intyg om dödsorsaken finns i begravningslagen (1990:1144).

Beslut om folkbokföring m. m.

34 § Skattemyndigheten beslutar i ärende enligt denna lag efter anmälan eller ansökan eller annars när det finns skäl till det.

Rör ärendet folkbokföring på fastighet eller i församling beslutar skattemyndigheten i det län där fastigheten eller församlingen är belägen.

Personnummer enligt 18 § första stycket andra meningen fastställs av den skattemyndighet som bestäms av regeringen eller den myndighet som regeringen förordnar.

I övriga ärenden beslutar den skattemyndighet inom vars verksamhetsområde en person är eller senast har varit folkbokförd.

35 § Vid flyttning gäller den nya folkbokföringen från och med flyttningdagen om anmälan görs enligt 25 eller 26 §. Kommer anmälan in senare gäller folkbokföringen från och med den dag då anmälan kom in.

Har beslut om folkbokföring meddelats utan föregående anmälan, gäller folkbokföringen från och med beslutets dag.

36 § Vid flyttning inom landet upphör den flyttande att vara folkbokförd på utflyttningsorten den dag då han blir folkbokförd på inflyttningsorten.

Vid flyttning till utlandet upphör den flyttande att vara folkbokförd utresedagen eller om flyttningen anmäls senare den dag anmälan kom in.

Vite

37 § Vite kan av skattemyndigheten föreläggas den som inte följer ett föreläggande enligt 31 eller 32 §.

Överklagande

38 § En skattemyndighets beslut överklagas hos länsrätten. Beslut om personnummer överklagas dock hos riksskatteverket.

Ett beslut om någons folkbokföring enligt 3–16 och 20–22 §§ får överklagas av den person vars folkbokföring det gäller, av en kommun som berörs av beslutet och av riksskatteverket. Ett överklagande av en kommun eller riksskatteverket skall ha kommit in till skattemyndigheten inom tre veckor från det att beslutet meddelades.

Ett beslut i en annan fråga än som avses i andra stycket får överklagas utan begränsning till viss tid.

39 § Riksskatteverkets beslut om personnummer får inte överklagas. Föreläggande vid vite får inte överklagas.

Straff

40 § Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet inte fullgör sin anmälningsskyldighet enligt 25 eller 26 § skall dömas till penningböter.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Föreskrifter om ikraftträdandet av denna lag meddelas i lagen (1991:000) om införande av folkbokföringslagen (1991:000).

Lag om införande av folkbokföringslagen (1991:000)

Härigenom föreskrivs följande

1 § Denna lag och folkbokföringslagen (1991:000) träder i kraft den 1 juli 1991 då folkbokföringslagen (1967:198) skall upphöra att gälla med de begränsningar som följer av denna lag.

Den gamla lagen gäller fortfarande i fråga om förhållanden som avser tid före ikraftträdandet.

2 § Ett kyrkobokföringsärende hos pastorsämbetet som inte har avslutats före ikraftträdandet skall prövas av skattemyndigheten.

3 § I fråga om överklagande och underställning av ett beslut i ett kyrkobokföringsärende som har meddelats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

4 § Den som är kyrkobokförd enligt den gamla lagen skall på motsvarande sätt anses som folkbokförd enligt den nya lagen.

5 § Vad som i lag eller annan författning föreskrivs om kyrkobokföring i icke-territoriell församling skall i stället avse medlemskap i en sådan församling.

6 § Frågor om medlemskap i icke-territoriell församling prövas och registreras av den skattemyndighet inom vars område personen är folkbokförd.

7 § Skattemyndighetens beslut i frågor om medlemskap i en icke-territoriell församling får överklagas hos länsrätten.

8 § Bestämmelsen i 62 § gamla lagen får tillämpas efter ikraftträdandet i ärenden om kyrkobokföring och mantalsskrivning som avser tid före ikraftträdandet.

9 § Intill den 1 januari 1992 skall straffet för brott som avses i 40 § nya lagen i stället för penningböter vara böter, högst femhundra kronor.

10 § Pastor skall i enlighet med arkivlagens (1990:782) bestämmelser svara för vården av de kyrkobokföringshandlingar som har bildats före den 1 juli 1991, till dess att handlingarna har överlämnats till en statlig arkivmyndighet.

Pastoratet skall svara för att pastor har personal, lokaler och vad som i övrigt behövs för arkivvården.

Lag om fingerade personuppgifter

Härigenom föreskrivs följande

1 § Om det finns en uppenbar risk att en person som är folkbokförd i landet kan bli utsatt för särskilt allvarlig brottslighet som riktar sig mot dennes liv, hälsa eller frihet och om personen inte kan ges tillräckligt skydd på annat sätt, får Stockholms tingsrätt efter skriftlig ansökan medge personen att använda andra personuppgifter om sig själv än de verkliga (fingerade personuppgifter) under högst fem år.

Ett medgivande att använda fingerade personuppgifter får även ges åt en familjemedlem till en person som avses i första stycket, om personerna varaktigt bor tillsammans.

2 § Ansökan om medgivande enligt 1 § görs av rikspolisstyrelsen efter framställning från den som vill använda fingerade personuppgifter.

Om rikspolisstyrelsen har avslagit en framställning från en enskild person får denne själv ansöka hos rätten om medgivande.

En person som har fått eller begär medgivande för egen del får även göra framställan eller ansökan om medgivande för ett barn som personen är vårdnadshavare för och varaktigt bor tillsammans med om syftet är att ge skydd mot den andre vårdnadshavaren.

Ett beslut av rikspolisstyrelsen att inte göra ansökan hos rätten får inte överklagas.

3 § Vid tingsrättens handläggning gäller lagen (1946:807) om handläggning av domstolsärenden i tillämpliga delar.

4 § Om ett medgivande att använda fingerade personuppgifter har lämnats skall rikspolisstyrelsen skyndsamt se till att den person som har fått medgivandet registreras inom folkbokföringen med de fingerade uppgifter som styrelsen bestämmer.

De fingerade personuppgifterna skall bestämmas och registreras på ett sådant sätt att det inte därav framgår vilken person det är som använder uppgifterna.

Rikspolisstyrelsen skall bevaka att fingerade personuppgifter inte används under längre tid än vad som har medgetts.

Rikspolisstyrelsens beslut enligt första stycket får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrivs att 60 och 66 §§ samt punkt 1 av anvisningarna till 66 § kommunalskattelagen (1928:370) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*60 §¹

Innefattar hemortskommunen flera församlingar sker beskattningen i den församling där den skattskyldige med tillämpning av reglerna om hemortskommun anses ha sin hemort.

Den som den 1 november året näst före taxeringsåret är medlem i en icke-territoriell församling anses ha denna församling som hemort i stället för den territoriella församlingen där han skall vara folkbokförd, om den församlingen ligger inom den icke-territoriella församlingens upptagningsområde.

66 §²

Med hemortskommun förstås i denna lag den kommun, där den skattskyldige författningsskall vara *mantalsskriven* för året näst före taxeringsåret.

Med hemortskommun förstås i denna lag den kommun, där den skattskyldige författningsskall vara *folkbokförd* den 1 november året före året näst före taxeringsåret.

För den, som varit under ett beskattningsår eller del därav bosatt här i riket utan att *mantalsskrivningsskyldighet* i någon kommun *beträffande honom förelegat* för året näst före taxeringsåret, skall såsom hemortskommun anses den kommun, där han först varit bosatt under det år, som närmast föregått taxeringsåret.

För den, som varit under ett beskattningsår eller del därav bosatt här i riket utan att *han bort folkbokföras* i någon kommun *den 1 november året före* året näst före taxeringsåret, skall såsom hemortskommun anses den kommun, där han först varit bosatt under det år, som närmast föregått taxeringsåret.

För den som på grund av väsentlig anknytning, som avses i punkt 1 andra stycket av anvisningarna till 53 §, skall anses som bosatt här i riket skall såsom hemortskommun anses den kommun till vilken anknytningen varit starkast under året före taxeringsåret.

För dödsbo efter den som vid dödsfallet varit bosatt här i riket, skall såsom hemortskommun anses den avlidnes hemortskommun.

¹ Senaste lydelse 1986:473.

² Senaste lydelse 1986:1113.

Anvisningar

till 66 §

1.³ Av bestämmelserna i denna paragraf, jämförda med föreskrifterna i 68 §, framgår, att för den som under ett beskattningsår eller del därav stadigvarande vistats här i riket utan att *mantalsskrivnings-skyldighet* i någon kommun *beträffande honom förelegat* för året näst före taxeringsåret, skall såsom hemortskommun anses den kommun, där han under det år, som närmast föregått taxeringsåret, först vistats, utan att vistelsen varit allenast tillfällig.

1. Av bestämmelserna i denna paragraf, jämförda med föreskrifterna i 68 §, framgår, att för den som under ett beskattningsår eller del därav stadigvarande vistats här i riket utan att *han bort vara folkbokförd* i någon kommun *den 1 november året före* året näst före taxeringsåret, skall såsom hemortskommun anses den kommun, där han under det år, som närmast föregått taxeringsåret, först vistats, utan att vistelsen varit allenast tillfällig.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991 och tillämpas första gången vid 1993 års taxering.

³ Senaste lydelse 1986:473.

Lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om rättegångsbalken¹
dels att i 4 kap. 6 § ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbokförd",

dels att 10 kap. 1 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

1 §²

Laga domstol i tvistemål i allmänhet är rätten i den ort, där svaranden har sitt hemvist.

Är svaranden *mantalsskriven å ort inom riket*, anses den *orten* som hans hemvist.

Är svaranden *folkbokförd i Sverige* anses som hans hemvist den *ort där han var folkbokförd den 1 november föregående år*.

För bolag, förening eller annat samfund, stiftelse eller annan sådan inrättning gälle som hemvist den ort, där styrelsen har sitt säte eller, om säte för styrelsen ej är bestämt eller styrelse ej finnes, där förvaltningen föres. Lag samma vare i fråga om kommun eller annan sådan menighet.

Dödsbo sökes vid den rätt, där den döde skolat svara.

Den som icke äger känt hemvist vare sig inom eller utom riket sökes där han uppehåller sig. Är han svensk medborgare och uppehåller han sig utom riket eller är hans uppehållsort okänd, sökes han där han inom riket senast haft hemvist eller uppehållit sig.

Denna lag träder i kraft, i fråga om 4 kap. 6 § den 1 juli 1991 och i övrigt den 1 januari 1992.

¹ Senaste lydelse av 4 kap. 6 § 1988:1328.

² Senaste lydelse 1947:616.

Lag om ändring i lagen (1991:000) om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag¹ att 1 § i paragrafens lydelse enligt lagen (1991:000) om ändring i nämnda lag samt ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1991:000) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §²

För barn, som är svensk medborgare och bosatt i riket, skall av allmänna medel såsom bidrag till barnets uppehälle och uppfostran utgå allmänt barnbidrag med 10 020 kronor om året i enlighet med vad nedan närmare stadgas.

Allmänt barnbidrag skall utgå jämväl för här i riket bosatt barn, som icke är svensk medborgare, såframt barnet *fostras av någon som är bosatt och mantalsskriven i riket eller ock barnet* eller endera av dess föräldrar sedan minst sex månader vistas i riket.

Allmänt barnbidrag skall utgå jämväl för här i riket bosatt barn, som icke är svensk medborgare, såframt barnet eller endera av dess föräldrar sedan minst sex månader vistas i riket.

Ett barn som lämnar Sverige skall fortfarande anses vara bosatt här, om utlandsvistelsen är avsedd att vara längst sex månader. Medföljande barn till den som av en statlig arbetsgivare sänds till ett annat land för arbete för arbetsgivarens räkning, skall under utsändningstiden anses bosatta i Sverige. Medföljande barn till en person, som i annat fall är anställd i utlandet av svenska kyrkan, ett svenskt trossamfund, ett organ som är knutet till ett sådant samfund eller en svensk ideell organisation som bedriver biståndsverksamhet, skall fortfarande anses bosatta här, om utlandsvistelsen är avsedd att vara längst tre år.

1. Denna lag träder i kraft såvitt avser 1 § första stycket den 1 januari 1992 och i övrigt den 1 juli 1991.

2. Äldre föreskrifter i 1 § tredje stycket om var barnet skall anses vara bosatt gäller fortfarande för barn som lämnat Sverige före ikraftträdandet.

1. Denna lag träder i kraft såvitt avser 1 § första och andra styckena den 1 januari 1992 och i övrigt den 1 juli 1991.

2. Äldre föreskrifter i 1 § första och andra styckena gäller fortfarande i fråga om bidrag som avser tid före den 1 januari 1992. Äldre föreskrifter i 1 § tredje stycket om var barnet skall anses vara bosatt gäller fortfarande för barn som lämnat Sverige före den 1 juli 1991.

¹ Lagen omtryckt 1973:449.

² Nuvarande lydelse enligt prop. 1990/91:100 bil. 7, bilaga 7.1.

Lag om ändring i föräldrabalken

Härigenom föreskrivs i fråga om föräldrabalken¹

dels att i 2 kap. 2 §, 4 kap. 6 och 10 §§ samt 19 kap. 8 § ordet "kyrkobokförd" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "folkbokförd" i motsvarande form,

dels att i 6 kap. 4 § ordet "pastorsämbetet" skall bytas ut mot "skattemyndigheten",

dels att 6 kap. 16 § skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

6 kap.

16 §

Anmälan enligt 4 § andra stycket om gemensam vårdnad för föräldrar som inte är gifta med varandra görs hos pastorsämbetet i den församling där barnet är kyrkobokfört. Anmälan skall göras skriftligen av båda föräldrarna.

Beslut av pastorsämbetet får överklagas hos domkapitlet genom besvär. Domkapitlets beslut får överklagas hos kammarrätten.

Anmälan enligt 4 § andra stycket om gemensam vårdnad för föräldrar som inte är gifta med varandra prövas av skattemyndigheten i det län där barnet är folkbokfört. Anmälan skall göras skriftligen av båda föräldrarna.

Anmälan enligt 4 § andra stycket 2 görs hos valfri skattemyndighet eller allmän försäkringskassa.

Beslut av skattemyndigheten överklagas hos länsrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

2. Anmälan om gemensam vårdnad hos pastorsämbetet som inte har registrerats före ikraftträdandet skall prövas av skattemyndigheten. I fråga om överklagande av beslut som har meddelats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

¹ Balken omtryckt 1990:1526.

Lag om ändring i religionsfrihetslagen (1951:680)

Härigenom föreskrivs i fråga om religionsfrihetslagen (1951:680)¹
dels att i 7—11 och 13 §§ ordet "kyrkobokförd" i olika böjningsformer
 skall bytas ut mot "folkbokförd" i motsvarande form,
dels att 15 och 16 §§ skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas tre nya paragrafer, 17—19 §§, av
 följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*15 §²

Över pastors beslut eller åtgärd enligt denna lag må klagan föras. Om sådan klagan skall, ändå att beslutet eller åtgärden icke angår kyrkobokföring, vad om klagan i fråga rörande kyrkobokföring är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Mot beslut eller åtgärd enligt denna lag av ämbetsman som avses i 14 § föres talan hos kammarrätten genom besvär.

Pastors beslut enligt denna lag får överklagas hos domkapitlet.

Domkapitlets beslut får överklagas hos kammarrätten.

Beslut enligt denna lag av den som avses i 14 § får överklagas hos kammarrätten.

16 §

Med pastor avses i denna lag den som ansvarar för kyrkobokföringen i församling av svenska kyrkan eller del av sådan församling, som utgör särskilt kyrkobokföringsdistrikt.

Har någon uppdrag att i kyrkobokföringsärenden biträda pastor, skall uppdraget avse även ärenden enligt denna lag; dock må ej annan än präst mottaga försäkran som avses i 10 § andra stycket.

Med pastor avses i denna lag kyrkoherde i en församling i svenska kyrkan eller någon annan präst som domkapitlet har förordnat att sköta de uppgifter som pastor har enligt denna lag.

Domkapitlet får även förordna någon annan att handlägga ärenden som pastor har enligt denna lag. Endast den som är präst får dock ta emot försäkran som avses i 10 § andra stycket.

17 §

Svenska kyrkans centralstyrelse skall föra register över medlemmarna i svenska kyrkan.

18 §

Centralstyrelsen skall underrätta pastor om sådana registreringar inom folkbokföringen som kan för-

¹ Senaste lydelse av

10 § 1970:766

11 § 1963:509.

² Senaste lydelse 1971:606.

anleda dennes prövning enligt denna lag.

Pastor skall genast underrätta centralstyrelsen när han har fattat beslut som rör en persons medlemskap i svenska kyrkan.

Centralstyrelsen skall lämna de uppgifter till skatteförvaltningen om medlemskap i svenska kyrkan som behövs för debitering och uppbörd av församlingsskatt och framställning av röstlängder.

19 §

Pastoratet skall tillhandahålla personal, kontorslokaler, inventarier, material samt det som i övrigt behövs för att pastor skall kunna fullgöra sina uppgifter enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

Lag om ändring i lagen (1969:621) om ändring i ärvdabalken

Härigenom föreskrivs att punkt 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (1969:621) om ändring i ärvdabalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

3¹. Är barn utom äktenskap fött innan nya lagen trätt i kraft och skulle icke arvsrätt mellan fadern och barnet ha förelegat redan enligt äldre lag, ärver barnet och dess bröstarvingar fadern och dennes släktingar endast under förutsättning att annan dödsbodelägare, bouppteckningsman eller den som sitter i boet inom tre månader från dödsfallet eller, om bouppteckningen förrättas senare, senast vid bouppteckningen fått kännedom om arvingen eller anteckning om barnet före arvfallet gjorts i personakt för arvlåtaren eller annan från vilken arvingen härleder sin arvsrätt.

Föreslagen lydelse

3. Är barn utom äktenskap fött innan nya lagen trätt i kraft och skulle icke arvsrätt mellan fadern och barnet ha förelegat redan enligt äldre lag, ärver barnet och dess bröstarvingar fadern och dennes släktingar endast under förutsättning att annan dödsbodelägare, bouppteckningsman eller den som sitter i boet inom tre månader från dödsfallet eller, om bouppteckningen förrättas senare, senast vid bouppteckningen fått kännedom om arvingen eller anteckning om barnet före arvfallet gjorts i personakt *eller registrerats i folkbokföringen* för arvlåtaren eller annan från vilken arvingen härleder sin arvsrätt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Senaste lydelse 1974:238.

Lag om ändring i vallagen (1972:620)

Härigenom föreskrivs i fråga om vallagen (1972:620)¹

dels att i 4 kap. 2, 11 och 14 §§, 7 kap. 3 § samt 9 kap. 3 § ordet "kyrkobokförd" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "folkbokförd" i motsvarande form,

dels att i 5 kap. 3 § ordet "kyrkobokföringsort" skall bytas ut mot "folkbokföringsort",

dels att 2 kap. 3 § skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 kap.

3 §

Vid tillämpning av 2 § beräknas antalet röstberättigade på grundval av *stommarna till mantalslängderna för året*. Vid beräkningen anses som röstberättigad varje svensk medborgare som fyllt eller senare under kalenderåret fyller arton år.

Vid tillämpning av 2 § beräknas antalet röstberättigade på grundval av *skattemyndighetens personband den 1 november föregående år*. Vid beräkningen anses som röstberättigad varje svensk medborgare som fyllt eller senare under kalenderåret fyller arton år.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Lagen omtryckt 1991:95.

Lag om ändring i datalagen (1973:289)

Härigenom föreskrivs att 28 § datalagen (1973:289) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

28 §¹

Den som begär att få uppgifter ur en myndighets personregister för ett sådant ändamål som avses i 26 § andra stycket 1 och 3 och som kan tillgodoses genom SPAR skall hänvisas till detta register.

Första stycket hindrar inte att en skattemyndighet låter myndigheter vars verksamhet är begränsad till länet utnyttja *skattemyndighetens personregister i stället för SPAR.*

Första stycket hindrar inte att en skattemyndighet låter myndigheter vars verksamhet är begränsad till länet utnyttja *annat register som skattemyndigheten för över befolkningen i länet än sådant som avses i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister.*

Regeringen eller, efter regeringens bestämmande, datainspektionen får föreskriva att en statlig myndighets personregister får utnyttjas av en annan myndighet för de ändamål som avses i 26 § andra stycket 1.

Föreskrifterna i denna paragraf inskränker inte myndigheternas skyldigheter enligt reglerna om allmänna handlingars offentlighet i tryckfrihetsförordningen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Senaste lydelse 1990:365.

Lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 15 § sekretesslagen (1980:100)¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

7 kap.

15 §

Sekretess gäller i verksamhet som avser folkbokföringen eller annan liknande registrering av befolkningen, för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Motsvarande sekretess gäller, i den utsträckning regeringen föreskriver det, i annan verksamhet som avser registrering av betydande del av befolkningen.

Sekretess gäller i ärende om medlemskap i svenska kyrkan, för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.

*Sekretess gäller i ärende om finge-
rade personuppgifter för uppgift om
enskilds personliga förhållanden om
det inte står klart att uppgiften kan
röjas utan att den enskilde eller nå-
gon honom närstående lider men.*

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Lagen omtryckt 1989:713.

Lag om ändring i namnlagen (1982:670)

Härigenom föreskrivs i fråga om namnlagen (1982:670)¹

dels att 38 § skall upphöra att gälla,

dels att i 1, 5, 8, 9, 10, 15, 17, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 47, 49 och 51 §§ samt punkt. 9 i övergångsbestämmelserna ordet "pastorsämbetet" skall bytas ut mot "skattemyndigheten",

dels att 36, 37 och 39 §§ samt rubriken närmast före 36 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Anmälan till pastorsämbetet

Föreslagen lydelse

*Anmälan till skattemyndighet
m. m.*

36 §

Anmälan till pastorsämbetet görs i den församling där den som anmälningen avser är kyrkobokförd. Är denne inte kyrkobokförd i Sverige, görs anmälningen i den församling där han eller hon vistas eller senast har varit kyrkobokförd. I övriga fall får anmälningen göras till riksskatteverket.

Anmälningen till pastorsämbetet eller riksskatteverket skall göras skriftligen.

Som anmälan till pastorsämbetet anses anmälan som vid vigsel görs om efternamn till vigselförrättaren och vid dop inom svenska kyrkan görs om förnamn till dopförrättaren.

Anmälan till skattemyndigheten prövas i det län där den som anmälningen avser är eller senast har varit folkbokförd. Har denne aldrig varit folkbokförd i landet prövas anmälningen av den skattemyndighet som bestäms av regeringen eller den myndighet som regeringen förordnar.

Anmälningen till skattemyndigheten skall göras skriftligen.

Som anmälan till skattemyndigheten anses anmälan som

1. görs till valfri skattemyndighet eller allmän försäkringskassa,

2. vid vigsel görs om efternamn till vigselförrättaren och vid dop inom svenska kyrkan görs om förnamn till dopförrättaren.

37 §

Beslut av pastorsämbetet får överklagas till domkapitlet genom besvär.

Domkapitlets beslut får överklagas till kammarrätten genom besvär.

Beslut av skattemyndigheten får överklagas till länsrätten.

¹ Senaste lydelse av

8 § 1988:261

31 § "

32 § "

51 § 1985:372

punkt 9 i övergångsbestämmelserna 1988:261.

39 §

Ansökningar hos patent- och registreringsverket skall göras skriftligen. De skall innehålla uppgift om sökandens postadress och om skälen för ansökningen. Till ansökningen skall fogas ett personbevis. *Till ansökan om förnamn för den som är född här i landet skall också fogas utdrag ur födelse- och dopboken.*

Ansökningar hos patent- och registreringsverket skall göras skriftligen. De skall innehålla uppgift om sökandens postadress och om skälen för ansökningen. Till ansökningen skall fogas ett personbevis.

Sökanden skall betala ansökningsavgift. Regeringen bestämmer avgiftens storlek.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.
2. Namnärende hos pastorsämbetet eller riksskatteverket som inte har avgjorts före ikraftträdandet skall prövas av skattemyndigheten.
3. I fråga om överklagande av beslut av pastorsämbetet som har meddelats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

Lag om ändring i lagen (1986:378) om förlängt barnbidrag

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1986:378) om förlängt barnbidrag skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

5 §

Förlängt barnbidrag lämnas endast till elever som är bosatta i Sverige. Är eleven inte svensk medborgare, gäller därutöver att eleven skall fostras av någon som är bosatt och mantalsskriven här i landet eller att antingen denne eller eleven vistas här sedan minst sex månader.

Förlängt barnbidrag lämnas endast till elever som är bosatta i Sverige. Är eleven inte svensk medborgare, gäller därutöver att eleven vistas här i landet sedan minst sex månader.

För förlängt barnbidrag enligt 4 § tillämpas i fråga om bosättningen här i landet de föreskrifter om bosättning som gäller för allmänt barnbidrag vid utlandsvistelse enligt lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992. Äldre föreskrifter gäller fortfarande i fråga om bidrag som avser tid före ikraftträdandet.

Lag om ändring i äktenskapsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om äktenskapsbalken¹
dels att i 3 kap. 2 § ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbokförd",

dels att i 3 kap. 4 § orden "pastorsämbetet" och "ämbetet" skall bytas ut mot "skattemyndigheten" och "myndigheten",

dels att 3 kap. 1 §, 4 kap. 5 §, 15 kap. 2 och 4 §§ samt 18 kap. 5 § skall ha följande lydelse,

dels att det i balken skall införas en ny paragraf, 4 kap. 8 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

1 §

Innan äktenskap ingås skall prövas om det finns något hinder mot äktenskapet. Denna prövning skall göras i den församling inom svenska kyrkan där kvinnan eller mannen är kyrkobokförd eller, om ingen av dem är kyrkobokförd här i landet, i den församling där någon av dem vistas.

Hindersprövningen skall begäras av kvinnan och mannen gemensamt hos pastorsämbetet i församlingen.

Innan äktenskap ingås skall prövas om det finns något hinder mot äktenskapet. Denna prövning skall göras av skattemyndigheten i det län där kvinnan eller mannen är folkbokförd eller, om ingen av dem är folkbokförd här i landet, i det län där någon av dem vistas.

Hindersprövningen skall begäras av kvinnan och mannen gemensamt hos valfri skattemyndighet eller allmän försäkringskassa.

4 kap.

5 §

Innan vigsel förrättas skall vigselförrättaren förvissa sig om att hinderprövning har skett inom fyra månader före den planerade vigseln och att inget hinder har framkommit. Utan intyg om hinderprövningen får vigseln förrättas endast av en präst som tjänstgör i den församling där hinderprövningen har gjorts.

Innan vigsel förrättas skall vigselförrättaren förvissa sig om att hinderprövning har skett inom fyra månader före den planerade vigseln och att inget hinder har framkommit.

8 §

Vigselförrättaren skall genast sända underrättelse om vigseln till den skattemyndighet som har gjort hinderprövningen.

¹ Senaste lydelse av 3 kap. 2 § 1988:1254.

15 kap.

2 §

Pastorsämbetets beslut i fråga om
hindersprövning får överklagas hos
domkapitlet.

Skattemyndighetens beslut i frå-
ga om hinderprövning får överkla-
gas hos *länsrätten*.

Detsamma gäller beslut av präster inom svenska kyrkan om förrättande av vigsel.

4 §

Länsstyrelsens beslut om tillstånd till äktenskap eller om förrättande av vigsel får överklagas hos kammarrätten.

*Detsamma gäller beslut av dom-
kapitlet om hinderprövning eller
om förrättande av vigsel.*

18 kap.

5 §

Anteckningar om ingångna eller
upplösta äktenskap *skall göras i*
kyrkoböckerna enligt föreskrifter
som regeringen meddelar.

Uppgifter om ingångna och upp-
lösta äktenskap *registreras inom*
*folkbokföringen enligt särskilda be-
stämmelser.*

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.
2. Hindersprövning hos pastorsämbetet som inte har beslutats före ikraftträdandet skall göras av skattemyndigheten.
3. I fråga om överklagande av sådant beslut av pastorsämbetet eller av präst inom svenska kyrkan om förrättande av vigsel som har meddelats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

Lag om ändring i församlingslagen (1988: 180)

I Härigenom föreskrivs att 2 kap. 4 §, 6 kap. 12 och 19 §§, 9 kap. 4 §, 11 kap. 1 §, 12 kap. 1 § samt 13 kap. 3 § församlingslagen (1988: 180) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 kap.

4 §

Rösträtt vid val av kyrkofullmäktige har den som är *kyrkobokförd* i församlingen, är medlem av svenska kyrkan och *som är myndig* på valdagen. Den som inte är svensk medborgare har rösträtt *endast* om han har varit *kyrkobokförd* i riket den 1 november de tre åren närmast före valåret. Varje röstberättigad har en röst.

Den som är *kyrkobokförd* i en icke-territoriell församling har inte rösträtt vid val av ledamöter och suppleanter i kyrkofullmäktige i annan församling.

Frågan om rösträtt enligt första och andra styckena *föreligger* avgörs på grundval av en *före valet upprättad röstlängd*.

6 kap.

12 §¹

Valbar är den som är *kyrkobokförd* inom valkretsen, är medlem av svenska kyrkan och *som är myndig* på valdagen.

Den som innehar en tjänst som biskop eller biträdande biskop är inte valbar till ledamot eller suppleant. Domprosten eller någon annan kyrkoherde som är biskopens ersättare i stiftsstyrelsen samt den som är anställd hos stiftssamfälligheten och som i egenskap av föredragande hos stiftsstyrelsen eller på grund av andra uppgifter som hör till tjänsten har en ledande ställning bland stiftssamfällighetens tjänstemän är inte heller valbar.

Rösträtt vid val av kyrkofullmäktige har den som är *folkbokförd* i församlingen, är medlem av svenska kyrkan och *har fyllt arton år senast* på valdagen. Den som inte är svensk medborgare har rösträtt *bara* om han har varit *folkbokförd* i landet den 1 november de tre åren närmast före valåret. Varje röstberättigad har en röst.

Den som är *medlem* i en icke-territoriell församling har inte rösträtt vid val av ledamöter och suppleanter i kyrkofullmäktige i annan församling.

Frågor om rösträtt enligt första och andra styckena avgörs på grundval av en *röstlängd som har upprättats före valet*.

Valbar är den som är *folkbokförd* inom valkretsen, är medlem av svenska kyrkan och *har fyllt arton år senast* på valdagen. *Den som är medlem i en icke-territoriell församling är bara valbar i den valkrets som den församlingen tillhör.*

Valbar är dock inte

1. *den som innehar en tjänst som biskop eller biträdande biskop.*

2. *domprosten eller någon annan kyrkoherde som är biskopens ersättare i stiftsstyrelsen,*

3. *den som är anställd hos stiftssamfälligheten och som på grund av sina uppgifter har en ledande ställning bland de anställda.*

I fråga om verkan av att valbarheten upphör och om rätt att avsäga sig

¹ Senaste lydelse 1989:985.

uppdraget tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 5 § tredje stycket om ledamot och suppleant i kyrkofullmäktige.

19 §

Beslut varigenom ledamöter och suppleanter har utsetts får överklagas hos valprövningsnämnden. Rätt att överklaga har den som uppfyller villkoren för rösträtt vid kyrkofullmäktigeval och som är kyrkobokförd inom valkretsen. Partier som har deltagit i valet får också överklaga beslutet.

Beslut varigenom ledamöter och suppleanter har utsetts får överklagas hos valprövningsnämnden. Rätt att överklaga har den som uppfyller villkoren för rösträtt vid kyrkofullmäktigeval och som enligt 12 § är valbar inom valkretsen. Partier som har deltagit i valet får också överklaga beslutet.

Skrivelsen med överklagandet skall ges in till stiftsstyrelsen inom tio dagar efter det att valet eller förrättningen avslutades. Har en skrivelse med överklagande kommit in till valprövningsnämnden inom överklagandetiden, skall den omständigheten att skrivelsen har kommit till stiftsstyrelsen först därefter dock inte föranleda att den avvisas. Valprövningsnämnden prövar om skrivelsen har kommit in i rätt tid.

9 kap.

4 §

Valbar till ledamot eller suppleant är den som är kyrkobokförd inom stiftet, är medlem av svenska kyrkan och som är myndig på valdagen.

Utöver de personer som avses i 6 kap. 12 § andra stycket *andra meningen* får inte heller en tjänsteman som förstår någon förvaltning som är underställd stiftsstyrelsen väljas till ledamot eller suppleant.

I fråga om verkan av att valbarheten upphör och rätt till avsägelse tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 5 § tredje stycket om ledamöter och suppleanter i kyrkofullmäktige.

Valbar till ledamot eller suppleant är den som är folkbokförd inom stiftet, är medlem av svenska kyrkan och som har fyllt arton år senast på valdagen.

Utöver de personer som avses i 6 kap. 12 § andra stycket får inte heller en anställd som förestår någon förvaltning som är underställd stiftsstyrelsen väljas till ledamot eller suppleant.

11 kap.

1 §

Nyvalda kyrkofullmäktige eller kyrkostämman väljer under år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har förrättats tre eller flera revisorer samt minst lika många revisorssuppleanter för granskning av de tre följande årens verksamhet. Fullmäktige eller stämman får därvid välja revisorer och suppleanter för granskning av viss eller vissa nämnders verksamhet. Antalet revisorer, liksom antalet suppleanter, för varje nämnd eller grupp av nämnder skall dock vara minst tre.

Om val till kyrkofullmäktige har upphävts och omval har ägt rum eller om rättelse har vidtagits genom förnyad sammanräkning och mandatfördelningen mellan partierna därvid har ändrats, upphör uppdragen för revisorerna och suppleanterna två månader efter det att omvalet eller sammanräkningen har avslutats. När omvalet eller sammanräkningen har

avslutats, skall fullmäktige förrätta nytt val av revisorer och suppleanter för återstoden av tjänstgöringstiden.

I fråga om valbarhet till revisor och revisorsuppleant, verkan av att valbarheten upphör och rätt till avsägelse skall bestämmelserna i 2 kap. 5 § om ledamot och suppleant i kyrkofullmäktige tillämpas. *Den som inte är kyrkobokförd i församlingen är dock valbar. Detsamma gäller den som är myndig på dagen för valet till revisor eller suppleant.*

I fråga om valbarhet till revisor och revisorsuppleant, verkan av att valbarheten upphör och rätt till avsägelse skall bestämmelserna i 2 kap. 5 § om ledamot och suppleant i kyrkofullmäktige tillämpas. *Valbar är dock den som har fyllt arton år senast på dagen för valet till revisor eller suppleant. I en territoriell församling är också den valbar som inte är folkbokförd i församlingen. I en icke-territoriell församling gäller detsamma den som inte är medlem i församlingen.*

Om en revisor som inte har utsetts vid proportionellt val avgår under tjänstgöringstiden, får fullmäktige eller stämman förrätta fyllnadsval för återstoden av denna tid.

Revisorer och revisorsuppleanter har rätt till den ledighet från anställning som behövs för uppdraget.

Fullmäktige eller stämman får besluta att det till revisorer och revisorsuppleanter skall betalas skäligt arvode samt skälig ersättning för resekostnader, förlorad arbetsförtjänst och andra utgifter som föranleds av uppdraget. Arvodet skall bestämmas till lika belopp för lika uppdrag.

12 kap.

1 §

Bestämmelser om skyldighet att erlagga församlingsskatt finns i kommunalskattelagen (1928:370).

Den som är *kyrkobokförd* i en icke-territoriell församling är inte skyldig att erlagga församlingsskatt till den territoriella församling där han är *mantalsskriven*.

Den som är *medlem* i en icke-territoriell församling är inte skyldig att erlagga församlingsskatt till den territoriella församling där han är *folkbokförd*.

Särskilda bestämmelser om skattskyldighet finns i lagen (1951:691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan.

13 kap.

3 §

Beslut enligt 1 och 2 §§ får överklagas av den som är *kyrkobokförd* i församlingen.

Beslut enligt 1 och 2 §§ får överklagas, i fråga om en territoriell församling, av den som är *folkbokförd* där och, i fråga om en icke-territoriell församling, av den som är *medlem*.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

Lag om ändring i begravningslagen (1990:1144)

Härigenom föreskrivs i fråga om begravningslagen (1990:1144)

dels att 4 kap. 1–4 §§ skall upphävas,

dels att i 2 kap. 3 §, 5 kap. 2, 3 och 13 §§ ordet "kyrkobokförd" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "folkbokförd" i motsvarande form,

dels att i 5 kap. 10 § ordet "pastorsämbete" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "skattemyndighet" i motsvarande form,

dels att nuvarande 4 kap. 5–8 §§ skall betecknas 4 kap. 1–4 §§ och nuvarande 4 kap. 9–11 §§ skall betecknas 4 kap. 6–8 §§,

dels att de nya 4 kap. 1–4 och 7 §§ samt 5 kap. 9 § och 9 kap. 6 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 4 kap. 5 § av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

4 kap.

(5 §)

När stoftet eller askan efter en person som har avlidit utomlands har förts in till Sverige, skall den som ordnar med gravsättningen snarast anmäla detta till *pastorsämbetet i den församling* där den avlidne senast var *kyrkobokförd*.

Om det inte är känt var den avlidne senast var *kyrkobokförd* eller om den avlidne inte har varit *kyrkobokförd* i Sverige, skall anmälan göras till *pastorsämbetet i den församling* där stoftet eller askan skall gravsättas.

(6 §)

Vid dödsfall i Sverige skall bevis om dödsfallet (dödsbevis) och – *utom i fall som avses i 8 §* – intyg om dödsorsaken utan dröjsmål *utfärdas och lämnas till det pastorsämbete som skall ta emot anmälan om dödsfallet*.

Dödsbevis och intyg om dödsorsaken skall utfärdas av läkare. Denne får inte vara make, barn, förälder, syskon eller på något annat sätt närstående till den avlidne.

(7 §)

Om den avlidne vid dödsfallet vårdades på en sjukvårdsinrättning eller fördes dit i anslutning till dödsfallet, skall dödsbeviset och intyget om dödsorsaken lämnas av sjuk-

1 §

När stoftet eller askan efter en person som har avlidit utomlands har förts in till Sverige, skall den som ordnar med gravsättningen snarast anmäla detta till *skattemyndigheten i det län* där den avlidne senast var *folkbokförd*.

Om det inte är känt var den avlidne senast var *folkbokförd* eller om den avlidne inte har varit *folkbokförd* i Sverige, skall anmälan göras till *skattemyndigheten i det län* där stoftet eller askan skall gravsättas.

2 §

Vid dödsfall i Sverige skall bevis om dödsfallet (dödsbevis) och intyg om dödsorsaken *utfärdas* utan dröjsmål.

Beviset och intyget skall utfärdas av läkare. Denne får inte vara make, barn, förälder, syskon eller på något annat sätt närstående till den avlidne.

3 §

Om något annat inte följer av 4 § skall dödsbeviset utan dröjsmål lämnas till skattemyndigheten i det län där den avlidne senast var folkbokförd. Om det inte är känt var den

vårdsinrättningen. I andra fall skall beviset och intyget lämnas av den läkare som utfärdat handlingarna.

avlidne senast var folkbokförd eller om den avlidne inte har varit folkbokförd i landet, skall dödsbeviset lämnas till skattemyndigheten i det län där dödsfallet inträffade.

Om den avlidne vid dödsfallet vårdades på en sjukvårdsinrättning eller fördes dit i anslutning till dödsfallet, skall dödsbeviset lämnas av inrättningen. I andra fall skall beviset lämnas av den läkare som utfärdat handlingen.

(8 §)

Om det kan antas att döden har orsakats av någon annan person eller om det annars finns skäl för en fullständig undersökning av den döda kroppen gäller — i stället för vad som föreskrivs i 6 § — att dödsbeviset med uppgift om detta skall lämnas till polismyndigheten i den ort där dödsfallet inträffade och pastorsämbetet underrättas.

4 §

Om det kan antas att döden har orsakats av någon annan person eller om det annars finns skäl för rättsmedicinsk obduktion eller annan rättsmedicinsk undersökning av den döda kroppen gäller — i stället för vad som föreskrivs i 3 § första stycket — att dödsbeviset med uppgift om detta utan dröjsmål skall lämnas till polismyndigheten i den ort där dödsfallet inträffade och skattemyndigheten underrättas.

Polismyndigheten skall efter den utredning som kan behövas skaffa intyg om dödsorsaken. Därefter skall myndigheten till pastorsämbetet lämna dödsbeviset och intyget tillsammans med ett tillstånd till gravsättning eller kremering.

Polismyndigheten skall efter den utredning som kan behövas skaffa intyg om dödsorsaken. Därefter skall polismyndigheten till skattemyndigheten lämna dödsbeviset tillsammans med ett tillstånd till gravsättning eller kremering.

5 §

Intyget om dödsorsaken skall sändas till statistiska centralbyrån av den läkare som utfärdat det. Om den avlidne vid dödsfallet vårdades på en sjukvårdsinrättning eller fördes dit i anslutning till dödsfallet, skall intyget sändas in av inrättningen.

I fall som avses i 4 § skall polismyndigheten sända intyget till statistiska centralbyrån.

(10 §)

Pastorsämbetet skall utfärda ett intyg om att stoft får gravsättas eller kremeras.

Ett sådant intyg får utfärdas bara

7 §

Skattemyndigheten skall utfärda ett intyg om att stoft får gravsättas eller kremeras.

Ett sådant intyg får utfärdas bara

- om det enligt dödsbeviset kan antas att döden inte har orsakats av någon annan person eller att det inte heller annars finns skäl att göra en fullständigare undersökning av den döda kroppen, eller
- om polismyndigheten har meddelat tillstånd till gravsättning eller kremering i fall som avses i 8 och 9 §§.

Om det är känt för pastorsämbetet att det pågår eller har pågått medling om kremering eller omgravsättningen enligt 5 kap 3 §, får intyg inte utfärdas förrän tvisten är slutligt löst.

- om det enligt dödsbeviset kan antas att döden inte har orsakats av någon annan person eller att det inte heller annars finns skäl för rättsmedicinsk obduktion eller annan rättsmedicinsk under sökning av den döda kroppen, eller
- om polismyndigheten har meddelat tillstånd till gravsättning eller kremering i fall som avses i 4 eller 6 §.

Om det är känt för skattemyndigheten att det pågår eller har pågått medling om kremering eller om gravsättningen enligt 5 kap. 3 §, får intyg inte utfärdas förrän tvisten är slutligt löst.

5 kap.

9 §

Stoft får inte kremeras eller gravsättas utan att ett sådant intyg som avses i 4 kap. 10 § har lämnats till krematoriemyndigheten eller den som förvaltar begravningsplatsen.

Stoft får inte kremeras eller gravsättas utan att ett sådant intyg som avses i 4 kap. 7 § har lämnats till krematoriemyndigheten eller den som förvaltar begravningsplatsen.

Regeringen får meddela föreskrifter om att kremering eller gravsättning i vissa fall får ske även utan ett sådant intyg.

9 kap.

6 §

Kyrkogårds- eller krematoriemyndighetens beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos länsstyrelsen.

- Detsamma gäller
- polismyndighetens beslut om tillstånd till gravsättning eller kremering enligt 4 kap 9 §, och
  - pastorsämbetets beslut om intyg för gravsättning eller kremering enligt 4 kap. 10 § eller anstånd enligt 5 kap. 10 § andra stycket.

- Detsamma gäller
- polismyndighetens beslut om tillstånd till gravsättning eller kremering enligt 4 kap 6 §, och
  - skattemyndighetens beslut om intyg för gravsättning eller kremering enligt 4 kap. 7 § eller anstånd enligt 5 kap 10 § andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

Lag om ändring i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen om folkbokföringsregister (1990:1536)

dels att i 2 § benämningen "folkbokföringslagen (1967:198)" skall bytas ut mot "folkbokföringslagen (1991:000)",

dels att 6 § skall ha följande lydelse,

dels att det närmast före 13 § skall införas en rubrik med lydelsen "gallring".

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Ett lokalt folkbokföringsregister får innehålla uppgifter om personer som är eller har varit folkbokförda inom det verksamhetsområde för vilket registret förs. För sådan person får anges

1. personnummer,
2. namn,
3. adress,
4. folkbokföringsfastighet, folkbokföringsort och folkbokföring under särskild rubrik,
5. födelsehemort och födelseort,
6. medborgarskap,
7. civilstånd,
8. make, barn, föräldrar och vårdnadshavare eller annan person som den registrerade har samband med inom folkbokföringen och om sambandet är grundat på adoption,
9. sjömansregistrering,
10. inflyttning från utlandet,
11. avregistrering vid
  - a) dödsfall och dödförklaring,
  - b) utflyttning till utlandet,
  - c) obefintlighet,
12. gravsättning.

11. avregistrering vid
  - a) dödsfall och dödförklaring,
  - b) utflyttning till utlandet,
  - c) obefintlighet,
  - d) beslut om fingerade personuppgifter,

12. gravsättning.

För personen får också anges uppgifter som den 30 juni 1991 i enlighet med särskilda bestämmelser är antecknade i en sådan personakt som avses i 16 § folkbokföringskungörelsen (1967:495).

För personen får också anges uppgifter som den 30 juni 1991 i enlighet med särskilda bestämmelser är antecknade i en sådan personakt som avses i 16 § folkbokföringskungörelsen (1967:495) *samt uppgifter om medlemskap i en icke-territoriell församling.*

Lag om ändring i lagen (1927:77) om försäkringsavtal

Härigenom föreskrivs att i 55 § lagen (1927:77) om försäkringsavtal ordet "mantalsskrivet" skall bytas ut mot "folkbokfört".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

Lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och
gåvoskatt

Härigenom föreskrivs att i 44 § lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt¹ ordet "mantalsskriven" skall bytas ut mot "folkbokförd".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

¹ Senaste lydelse av 44 § 1990:1337.

Lag om ändring i värnpliktslagen (1941:967)

Härigenom föreskrivs att i 16 § värnpliktslagen (1941:967)¹ ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbokförd".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹Senaste lydelse av 16 § 1976:307.

Lag om ändring i lagen (1950:382) om svenskt
medborgarskap

Härigenom föreskrivs att i 10 och 11 §§ lagen (1950:382) om svenskt
medborgarskap¹ ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbokförd".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Lagen omtryckt 1984:682.

Lag om ändring i lagen (1951:691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan

Härigenom föreskrivs att i 1 § lagen (1951:691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan¹ ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbokförd".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991 och tillämpas första gången vid 1992 års taxering.

¹ Senaste lydelse av 1 § 1988:188.

Lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)

Härigenom föreskrivs att 78 § 1 mom. uppbördslagen (1953:272)¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

78 §

1 mom. Arbetsgivare, som enligt lag är skyldig föra handelsböcker, skall ha sin bokföring så ordnad att därav framgår arbetstagares namn, lönebelopp och skatteavdrags belopp. Om skattsedel eller skattekort har företetts för arbetsgivaren skall också framgå arbetstagares födelse-tid och *mantalsskrivningsadress* samt nummer på för honom utfärdad skattsedel.

1 mom. Arbetsgivare, som enligt lag är skyldig föra handelsböcker, skall ha sin bokföring så ordnad att därav framgår arbetstagares namn, lönebelopp och skatteavdrags belopp. Om skattsedel eller skattekort har företetts för arbetsgivaren skall också framgå arbetstagares födelse-tid samt nummer på för honom utfärdad skattsedel.

Också annan arbetsgivare än i första stycket sägs, som har att verkställa skatteavdrag på arbetstagares lön, är skyldig att i enahanda omfattning föra anteckningar i hänseenden som har sagts nyss.

För kontroll av att bestämmelserna om skatteavdrag har följts får revision verkställas hos sådan arbetsgivare, som avses i första och andra styckena. Beslut om revision meddelas av riksskatteverket eller skattemyndighet. I övrigt gäller i fråga om revision i tillämpliga delar bestämmelserna i 3 kap. 8 – 14 §§ taxeringslagen (1990:324).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

¹ Lagen omtryckt 1991:97.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:771.

Lag om ändring i kungörelsen (1953:524) angående upphävande av skyldigheten för svensk medborgare att tillhöra nationell kyrkoförsamling m. m.

Härigenom föreskrivs att i kungörelsen (1953:524) angående upphävande av skyldigheten för svensk medborgare att tillhöra nationell kyrkoförsamling orden "mantalsverket" och "den lokala skattemyndigheten" skall bytas ut mot "skattemyndigheten".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

Lag om ändring i lagen (1958:295) om sjömansskatt

Härigenom föreskrivs att 19 § lagen (1958:295) om sjömansskatt¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*19 §²

Redare, som enligt lag är skyldig att föra handelsböcker, skall ha sin bokföring så ordnad, att därav framgår sjömans namn, födelsetid och mantalskrivningsadress, lönebelopp och skatteavdrags belopp samt, om sjömannen uppvisat skattsedel på preliminär skatt, numret på denna skattsedel.

Redare, som enligt lag är skyldig att föra handelsböcker, skall ha sin bokföring så ordnad, att därav framgår sjömans namn, födelsetid, lönebelopp och skatteavdrags belopp samt, om sjömannen uppvisat skattsedel på preliminär skatt, numret på denna skattsedel.

Även annan redare än i första stycket sägs, som skall göra avdrag för sjömansskatt, är skyldig att föra anteckningar i samma omfattning.

Efter anmaning av riksskatteverket eller skattemyndighet åligger det sådan redare, som avses i första eller andra stycket, att meddela de upplysningar som behövs för kontroll av skatteavdrag. Redare skall också efter anmaning förete alla handlingar som behövs för sådan kontroll, såsom kontrakt, kontoutdrag, räkningar eller kvitton.

För kontroll av att bestämmelserna om skatteavdrag har följts får revision verkställas hos redare som avses i första eller andra stycket. Beslut om revision meddelas av riksskatteverket eller skattemyndighet. I övrigt gäller i fråga om revision i tillämpliga delar bestämmelserna i 3 kap. 8–14 §§ taxeringslagen (1990:324).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

¹ Lagen omtryckt 1970:933.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974:777.

² Senaste lydelse 1990:347.

Lag om ändring i ärvdabalken

Härigenom föreskrivs att i 25 kap. 3 § ärvdabalken¹ ordet "pastorsäm-
betet" skall bytas ut mot "skattemyndigheten".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Senaste lydelse av 25 kap. 3 § 1973:647.

Lag om ändring i lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §²

För här i riket bosatt eller mantalsskriven försäkrad skall pensionsgrundande inkomst enligt lagen om allmän försäkring bestämmas av skattemyndigheten i det län den försäkrade taxerats till statlig inkomstskatt eller skulle ha taxerats till sådan skatt, om han varit bosatt i riket eller inte haft att erlagga sjömansskatt.

Pensionsgrundande inkomst för sjöman, som inte är bosatt eller mantalsskriven i riket, skall bestämmas av skattemyndigheten i Göteborgs och Bohus län.

För annan försäkrad än som i första eller andra stycket sägs skall den pensionsgrundande inkomsten bestämmas av skattemyndigheten i Stockholms län.

Pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring bestäms av skattemyndigheten i det län den försäkrade taxerats till statlig inkomstskatt eller skulle ha taxerats till sådan skatt, om han varit bosatt i riket eller inte haft att erlagga sjömansskatt.

Pensionsgrundande inkomst för sjöman, som inte är bosatt i riket, skall bestämmas av skattemyndigheten i Göteborgs och Bohus län.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

¹ Lagen omtryckt 1976:1015.

² Senaste lydelse av lagens rubrik 1976:1015.

² Senaste lydelse 1990:349.

Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 4 och 5 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 kap.

4 §

Från och med den månad varunder försäkrad uppnår sexton års ålder skall han, därest han är bosatt i riket, vara inskriven hos allmän försäkringskassa.

Försäkrad skall vara inskriven hos den kassa, inom vars verksamhetsområde han *är mantalsskriven*. Är den försäkrade *ej mantalsskriven i riket*, skall han vara inskriven hos den kassa, inom vars verksamhetsområde han är bosatt vid årets ingång, eller, om han bosätter sig i riket senare under året, hos den kassa, inom vars verksamhetsområde bosättningen äger rum.

Försäkrad skall vara inskriven hos den kassa, inom vars verksamhetsområde han *var folkbokförd den 1 november föregående år*. Var den försäkrade *inte folkbokförd i Sverige den 1 november föregående år*, skall han vara inskriven hos den kassa, inom vars verksamhetsområde han är bosatt vid årets ingång, eller, om han bosätter sig i riket senare under året, hos den kassa, inom vars verksamhetsområde bosättningen äger rum.

5 §

Allmän försäkringskassa skall inskriva försäkrad, så snart kassan erhållit kännedom om att han skall vara inskriven hos kassan. Inskrivning gäller från den tidpunkt, då sådant förhållande inträtt att den försäkrade skall vara inskriven, dock tidigast från och med tredje månaden före den, då han inskrives.

Skall försäkrad, som *ej är mantalsskriven i riket*, vara inskriven hos försäkringskassa enligt vad i 4 § sägs, åligger det honom att inom två veckor från den tidpunkt då sådant förhållande inträtt att han skall vara inskriven anmäla sig till den kassa, hos vilken han skall inskrivas.

Skall försäkrad, som *inte var folkbokförd i Sverige den 1 november föregående år*, vara inskriven hos försäkringskassa enligt vad i 4 § sägs, åligger det honom att inom två veckor från den tidpunkt då sådant förhållande inträtt att han skall vara inskriven anmäla sig till den kassa, hos vilken han skall inskrivas.

Så snart allmän försäkringskassa erhållit kännedom om att försäkrad *ej längre* skall vara inskriven hos kassan, skall kassan avföra honom från sitt register över inskrivna försäkrade med verkan från den tidpunkt, då sådant förhållande inträtt att inskrivningen skall upphöra.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

¹ Lagen omtryckt 1982:120.

Lag om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension

Härigenom föreskrivs att 2, 8 och 14 §§ lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*2 §²

Kommun skall utge kommunalt bostadstillägg till den som uppbär folkpension i form av ålderspension, förtidspension, omställningspension eller särskild efterlevandepension och är *mantalsskriven* inom kommunen eller till där *mantalsskriven* hustru som uppbär hustrutillägg. Kommunalt bostadstillägg skall också utges till den som är *mantalsskriven* inom kommunen och uppbär folkpension i form av änkepension med stöd av övergångsbestämmelserna till lagen (1988:881) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Kommun skall utge kommunalt bostadstillägg till den som uppbär folkpension i form av ålderspension, förtidspension, omställningspension eller särskild efterlevandepension och *som den 1 november föregående år var folkbokförd* inom kommunen eller till där *folkbokförd* hustru som uppbär hustrutillägg. Kommunalt bostadstillägg skall också utges till den som *den 1 november föregående år var folkbokförd* inom kommunen och uppbär folkpension i form av änkepension med stöd av övergångsbestämmelserna till lagen (1988:881) om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.

Kommunalt bostadstillägg utgår enligt de grunder kommunen bestämmer, dock lägst med belopp som beräknat per månad svarar mot den del av den månatliga bostadskostnad, som enligt föreskrifter som regeringen meddelar med stöd av 14 § andra stycket skall täckas av bostadstillägg för att statsbidrag skall lämnas. Avvikelse från vad i 4 och 5 §§ stadgas må dock icke äga rum, och för rätt till kommunalt bostadstillägg må ej fordras viss tids bosättning inom kommunen eller uppställas annat därmed jämförligt villkor. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, riksförsäkringsverket beslutar om grunder för beräkning av bostadskostnaderna i ärende enligt denna lag. Regeringen äger meddela föreskrifter angående det högsta belopp som må utgå i kommunalt bostadstillägg för pensionsberättigad, som är bosatt i ålderdomshem eller därmed likställt hem.

Kommunen skall utan dröjsmål underrätta riksförsäkringsverket och den allmänna försäkringskassa, inom vars verksamhetsområde kommunen är belägen, om de beslut som fattas rörande kommunalt bostadstillägg.

8 §³

Den som åtnjuter hustrutillägg eller kommunalt bostadstillägg är skyldig att, om hans eller hans ma-

Den som åtnjuter hustrutillägg eller kommunalt bostadstillägg är skyldig att, om hans eller hans ma-

¹ Lagen omtryckt 1976:1014.

² Senaste lydelse 1988:883.

³ Senaste lydelse 1988:1268.

kes ekonomiska förhållanden väsentligt förbättrats, utan oskäligt dröjsmål göra anmälan om detta till den allmänna försäkringskassa, inom vars verksamhetsområde han senast blivit mantalsskriven. Enahanda skyldighet åligger honom, om han åtnjuter kommunalt bostadstillägg och *mantalsskrivs* i annan kommun än förut, så ock om han ingår äktenskap eller om hans äktenskap upplöses genom makens död eller annorledes. Är den som åtnjuter tillägget omyndig åvilar anmälningsskyldigheten förmyndaren. Om den som uppbär förmånen har en god man eller förvaltare enligt föräldrabalken, har denne motsvarande skyldighet att göra anmälan, om det kan anses ingå i uppdraget. Uppbärs förmånen av myndighet eller av annan person än den pensionsberättigade eller dennes förmyndare, gode man eller förvaltare, är även sådan myndighet eller person anmälningsskyldig.

kes ekonomiska förhållanden väsentligt förbättrats, utan oskäligt dröjsmål göra anmälan om detta till den allmänna försäkringskassan. Enahanda skyldighet åligger honom, om han åtnjuter kommunalt bostadstillägg och *folkbokförs* i annan kommun än förut, så ock om han ingår äktenskap eller om hans äktenskap upplöses genom makens död eller annorledes. Är den som åtnjuter tillägget omyndig åvilar anmälningsskyldigheten förmyndaren. Om den som uppbär förmånen har en god man eller förvaltare enligt föräldrabalken, har denne motsvarande skyldighet att göra anmälan, om det kan anses ingå i uppdraget. Uppbärs förmånen av myndighet eller av annan person än den pensionsberättigade eller dennes förmyndare, gode man eller förvaltare, är även sådan myndighet eller person anmälningsskyldig.

14 §⁴

Kommunala bostadstillägg skall bekostas av den kommun där den pensionsberättigade är *mantalsskriven*.

Kommunala bostadstillägg skall bekostas av den kommun där den pensionsberättigade var *folkbokförd den 1 november föregående år*.

Till kommunens kostnader enligt första stycket utgår statsbidrag enligt bestämmelser som regeringen meddelar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

⁴ Senaste lydelse 1979:732.

Lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs att i 37 kap. 3 § brottsbalken¹ ordet ”kyrkobokförd” skall bytas ut mot ”folkbokförd”.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Senaste lydelse av 37 kap. 3 § 1988:1324.

Lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m. m.

Härigenom föreskrivs att i 4 § lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m. m.¹ ordet "kyrkobokförda" skall bytas ut mot "folkbokförda".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Senaste lydelse av 4 § 1990:353.

Lag om ändring i lagen (1969:246) om domstolar i fastighetsmål

Härigenom föreskrivs att i 7 § lagen (1969:246) om domstolar i fastighetsmål¹ ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbokförd".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Senaste lydelse av 7 § 1975:1295.

Lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna
förvaltningsdomstolar

Härigenom föreskrivs att i 19 och 20 §§ lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar¹ ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbokförd".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Senaste lydelse av
19 § 1988:617
20 § 1990:1131.

Lag om ändring i lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Den som sedan ungdomen upplever att han tillhör annat kön än det som *antecknats för honom i kyrkbokföringen* och sedan avsevärd tid uppträder i enlighet härmed samt måste antagas även framdeles leva i sådan könsroll kan efter egen ansökan få fastställt att han tillhör det andra könet. Fastställelse får ske utan hinder av att sökanden tidigare erhållit fastställelse enligt 2 §.

Den som sedan ungdomen upplever att han tillhör annat kön än det som *framgår av folkbokföringen* och sedan avsevärd tid uppträder i enlighet härmed samt måste antagas även framdeles leva i sådan könsroll kan efter egen ansökan få fastställt att han tillhör det andra könet. Fastställelse får ske utan hinder av att sökanden tidigare erhållit fastställelse enligt 2 §.

Fastställelse enligt första stycket meddelas endast om sökanden fyllt arton år och undergått sterilisering eller av annan orsak saknar fortplantningsförmåga.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

Lag om ändring i lagen (1972:229) om kyrkliga
indelningsdelegerade

Härigenom föreskrivs att i 15 och 21 §§ lagen (1972:229) om kyrkliga
indelningsdelegerade¹ ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbok-
förd".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Senaste lydelse av
15 § 1988:194.
21 § "

Lag om ändring i rättshjälpslagen (1972:429)

Härigenom föreskrivs att 9 a § rättshjälpslagen (1972:429)¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Den som har beviljats allmän rättshjälp är i målet eller ärendet befriad från expeditionsavgifter enligt förordningen (1987:452) om avgifter vid de allmänna domstolarna och för avgifter enligt expeditionskungörelsens (1964:618) avgiftslista, avdelning I samt avdelning II under rubriken Utsökning m. m. *Detsamma gäller i fråga om avgift för mantalsskrivningsbevis.*

Avgiftsfriheten gäller endast i den mån den begärda handlingen är erforderlig för den rättssökande. Avgiftsfriheten gäller inte i fråga om handling som utfärdas endast på särskild begäran, om inte handlingen begärs innan avgörandet i huvudsaken har vunnit laga kraft.

Den som beviljats allmän rättshjälp i angelägenhet som lett till verkställbart avgörande, ansvarar inte för grundavgift och försäljningsavgift enligt förordningen (1981:1185) om utsökningsavgifter. Detsamma gäller den som har beviljats allmän rättshjälp i ett mål om verkställighet.

Kostnader för kungörelse i mål eller ärende vid allmän domstol, bostadsdomstolen eller arbetsdomstolen skall, såvitt de belastar den som beviljats allmän rättshjälp, utgå av allmänna medel.

*Föreslagen lydelse*9 a §²

Den som har beviljats allmän rättshjälp är i målet eller ärendet befriad från expeditionsavgifter enligt förordningen (1987:452) om avgifter vid de allmänna domstolarna och för avgifter enligt expeditionskungörelsens (1964:618) avgiftslista, avdelning I samt avdelning II under rubriken Utsökning m. m.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

¹ Lagen omtryckt 1983:487.

² Senaste lydelse 1988:213.

Lag om ändring i kommunallagen (1977:179)

Härigenom föreskrivs att i 1 kap. 3 § och 2 kap. 3 § kommunallagen (1977:179)¹ ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbokförd".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Senaste lydelse av 2 kap. 3 § 1988:1253.

Lag om ändring i högskolelagen (1977:218)

Häri genom föreskrivs i fråga om högskolelagen (1977:218)¹ dels att i 34 a § ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbokförd", dels att 34 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Till grundläggande högskoleutbildning som anordnas av kommun eller landstingskommun antages sökande utan avseende på *kyrkobokföringsort*.

Har kommun tagit emot studerande som ej är *kyrkobokförd* inom kommunen, har kommunen rätt till ersättning för utbildningen. Ersättningen skall utges av den kommun där den studerande är *kyrkobokförd*. Ersättningen skall utgå med det belopp som föreskrives av regeringen eller myndighet som regeringen utser, om kommunerna ej kommer överens om annat.

Andra stycket äger motsvarande tillämpning på grundläggande högskoleutbildning som anordnas av landstingskommun.

Föreslagen lydelse

34 §

Till grundläggande högskoleutbildning som anordnas av kommun eller landstingskommun antages sökande utan avseende på *folkbokföringsort*.

Har kommun tagit emot studerande som ej är *folkbokförd* inom kommunen, har kommunen rätt till ersättning för utbildningen. Ersättningen skall utges av den kommun där den studerande är *folkbokförd*. Ersättningen skall utgå med det belopp som föreskrives av regeringen eller myndighet som regeringen utser, om kommunerna ej kommer överens om annat.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Senaste lydelse av 34 a § 1987:201.

Lag om ändring i lagen (1978:28) om försäkringsdomstolar

Härigenom föreskrivs att i 9 § lagen (1978:28) om försäkringsdomstolar¹ ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbokförd".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Senaste lydelse av 9 § 1990:453.

Lag om ändring i familjebidraglagen (1978:520)

Härigenom föreskrivs i fråga om familjebidraglagen (1978:520)

dels att i 27 § ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbokförd",

dels att i 35 § ordet "mantalsskriven" skall bytas ut mot "folkbokförd".

Denna lag träder i kraft, i fråga om 27 § den 1 juli 1991 och övrigt den 1 januari 1992.

Lag om ändring i lagen (1979:412) om kommunala
indelningsdelegerade

Härigenom föreskrivs att i 15 § lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbokförd".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

Lag om ändring i lagen (1979:560) om transportförmedling

Härigenom föreskrivs att i 2 kap. 4 § lagen (1979:560) om transportförmedling¹ ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbokförd".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Senaste lydelse av 2 kap. 4 § 1988:1500.

Lag om ändring i lagen (1979:561) om biluthyrning

Härigenom föreskrivs att i 2 kap. 4 § lagen (1979:561) om biluthyrning¹ ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbokförd".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Senaste lydelse av 2 kap. 4 § 1988:1501.

Lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152)

Härigenom föreskrivs att i 17 kap. 10 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152)¹ ordet "mantalsskriven" skall bytas ut mot "folkbokförd".

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

¹ Senaste lydelse av 17 kap. 10 § 1988:1283.

Lag om ändring i lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m. fl.

Härigenom föreskrivs att i 7 a § lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m. fl.¹ ordet "folkbokföringsmyndighet" skall bytas ut mot "skattemyndighet".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Senaste lydelse av 7 a § 1989:592.

Lag om ändring i skatteregisterlagen (1980:343)

Härigenom föreskrivs att 5 § skatteregisterlagen (1980:343)¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*5 §²

För fysisk person som är *kyrkobokförd* i riket skall i det centrala skatteregistret anges

1. personnummer, namn, adress, civilstånd, datum för civilståndsändring, *kyrkobokförings- och mantalsskrivningsförhållanden*,

2. registrering enligt lagen (1968:430) om mervärdeskatt, särskilt registrerings- och redovisningsnummer, organisationsnummer och firma,

3. förhållanden som enligt lag eller förordning skall antecknas i skattelängd,

4. registrering i sjömansregistret, tillhörighet till icke-territoriell församling, tillhörighet till svenska kyrkan,

5. nationalitet, personnummer för hos personen *kyrkobokförda* barn under 18 år, antal hemmavarande barn som inte har uppnått 16 eller 18 års ålder, personnummer för make och, om samtaxering sker med annan person, personnummer för denne,

6. slag av pensionsförmån som personen är berättigad till enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring, i den mån det behövs för att debitera socialförsäkringsavgift,

7. slag av preliminär skatt som personen skall betala.

För person som inte har uppnått 18 års ålder skall också anges personnummer för den hos vilken personen är *kyrkobokförd*.

För person som inte har uppnått 15 års ålder skall införas endast uppgift om personnummer, namn och adress samt personnummer för den hos vilken personen är *kyrkobokförd*, om inte ytterligare uppgift som avses i första stycket behövs för beskattning.

För person som ej är *kyrkobokförd* här i riket skall uppgifter enligt första, andra eller tredje stycket in-

För fysisk person som är *folkbokförd* i riket skall i det centrala skatteregistret anges

1. personnummer, namn, adress, civilstånd, datum för civilståndsändring och *folkbokföringsförhållanden*,

5. nationalitet, personnummer för hos personen *folkbokförda* barn under 18 år, antal hemmavarande barn som inte har uppnått 16 eller 18 års ålder, personnummer för make och, om samtaxering sker med annan person, personnummer för denne,

För person som inte har uppnått 18 års ålder skall också anges personnummer för den hos vilken personen är *folkbokförd*.

För person som inte har uppnått 15 års ålder skall införas endast uppgift om personnummer, namn och adress samt personnummer för den hos vilken personen är *folkbokförd*, om inte ytterligare uppgift som avses i första stycket behövs för beskattning.

För person som ej är *folkbokförd* här i riket skall uppgifter enligt första, andra eller tredje stycket in-

¹ Lagen omtryckt 1983:143.

² Senaste lydelse 1986:1301.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Prop. 1990/91:153

föras i den mån det behövs för beskattning här i riket.

föras i den mån det behövs för beskattning här i riket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

Lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620)

Härigenom föreskrivs att i 66 § socialtjänstlagen (1980:620)¹ ordet "folkbokföringsmyndighet" skall bytas ut mot "skattemyndighet".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Lagen omtryckt 1988:871.

Lag om ändring i lagen (1981:324) om medborgarvittnen

Härigenom föreskrivs att i 3 § lagen (1981:324) om medborgarvittnen¹ ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbokförd".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Senaste lydelse av 3 § 1988:1326.

Lag om ändring i lagen (1981:1216) om kyrklig beredskap

Härigenom föreskrivs att i 7 § lagen (1981:1216) om kyrklig beredskap ordet "kyrkobokförda" skall bytas ut mot "folkbokförda".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

Lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande

Härigenom föreskrivs att i 2 § lagen (1983:890) om allemanssparande¹ ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbokförd".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Senaste lydelse av 2 § 1990:814.

**Lag om ändring i lagen (1984:533) om arbetsställennummer
m. m.**

Härigenom föreskrivs att i 9 § lagen (1984:533) om arbetsställennummer m. m. ordet "kyrkobokföringsort" skall bytas ut mot "folkbokföringsort" samt att ordet "kyrkobokföringsfastighet" skall bytas ut mot "folkbokföringsfastighet".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

Lag om ändring i vuxenutbildningslagen (1984:1118)

Härigenom föreskrivs att i 1 kap. 6 §, 3 kap. 3 §, 4 kap. 4 §, 4 a kap. 3 §, 6 kap. 3, 3 a och 4 §§ samt 8 kap. 2 a § vuxenutbildningslagen (1984:1118)¹ ordet "kyrkobokförd" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "folkbokförd" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Senaste lydelse av
1 kap. 6 § 1988:664.
4 a kap. 3 §   "
6 kap. 3 a §   "
8 kap. 2 a §   "

Lag om ändring i skollagen (1985:1100)

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (1985:1100)

dels att i 3 kap. 13 §, 4 kap. 9 § samt 5 kap. 6 § ordet "kyrkobokförd" i olika höjningsformer skall bytas ut mot "folkbokförd" i motsvarande form.

dels att 1 kap. 15 § skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 kap.

15 §¹

För den som är bosatt i riket avses i lagen med hemkommunen den kommun i vilken han är kyrkobokförd. Är han inte kyrkobokförd i riket avses med hemkommunen den kommun i vilken han vistas stadigvarande eller, om han saknar stadigvarande vistelseort, den kommun i vilken han för tillfället uppehåller sig.

För den som är bosatt i landet avses i lagen med hemkommunen den kommun i vilken han är folkbokförd. Är han inte folkbokförd i landet eller är han kvarskrivnen i en kommun enligt 16 § folkbokföringslagen (1991:000) avses med hemkommunen den kommun i vilken han vistas stadigvarande eller, om han saknar stadigvarande vistelseort, den kommun i vilken han för tillfället uppehåller sig.

Med hemlandstingskommunen avses den landstingskommunen till vilken hemkommunen hör.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Senaste lydelse 1990:1477.

Lag om ändring i lagen (1986:159) om grundläggande svenskundervisning för invandrare

Härigenom föreskrivs att i 5 § lagen (1986:159) om grundläggande svenskundervisning för invandrare¹ ordet "kyrkobokförd" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "folkbokförd" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Senaste lydelse av 5 § 1990:567.

Lag om ändring i yrkestrafiklagen (1988:263)

Härigenom föreskrivs att i 4 § yrkestrafiklagen (1988:263)¹ ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbokförd".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Lagen omtryckt 1988:1499.

Lag om ändring i lagen (1988:491) om
skatteutjämningsbidrag

Härigenom föreskrivs att i 2 § lagen (1988:491) om skatteutjämningsbidrag¹ ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbokförd".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Senaste lydelse av 2 § 1990:404.

Lag om ändring i lagen (1988:786) om bostadsbidrag

Härigenom föreskrivs att i 2, 3, 7 och 20 §§ lagen (1988:786) om bostadsbidrag¹ ordet "kyrkobokförd" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "folkbokförd" i motsvarande form.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Lagen omtryckt 1990:792.

Lag om ändring i lagen (1988:846) om ungdomsbosparande

Härigenom föreskrivs att i 2 § lagen (1988:846) om ungdomsbosparande ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbokförd".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

Lag om ändring i lagen (1989:425) om särskilda
inskolningsplatser hos offentliga arbetsgivare

Härigenom föreskrivs att i 7 § lagen (1989:425) om särskilda inskolningsplatser hos offentliga arbetsgivare ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbokförd".

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

Lag om ändring i lagen (1990:912) om nedsättning av socialavgifter och allmän löneavgift

Härigenom föreskrivs att 4 och 6 §§ lagen (1990:912) om nedsättning av socialavgifter och allmän löneavgift skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §

För en försäkrad med sådan verksamhet som avses i 2 § som bedrivs vid fast driftställe i stödområde 1 skall den procentsats efter vilken egenavgifter sammanlagt utgår sättas ned med tio procentenheter till och med inkomståret 2000, om den försäkrade för inkomståret är *mantalsskriven* inom stödområde 1. För inkomståret 1991 skall procentsatsen dock sättas ned med fem procentenheter för försäkrade vars verksamhet bedrivs i stödområde 1 utanför Norrbottens län.

För en försäkrad med sådan verksamhet som avses i 2 § som bedrivs vid fast driftställe i stödområde 1 skall den procentsats efter vilken egenavgifter sammanlagt utgår sättas ned med tio procentenheter till och med inkomståret 2000, om den försäkrades *hemortskommun enligt 66 § kommunalskattelagen (1928:370)* för inkomståret är *belägen* inom stödområde 1. För inkomståret 1991 skall procentsatsen dock sättas ned med fem procentenheter för försäkrade vars verksamhet bedrivs i stödområde 1 utanför Norrbottens län.

6 §

För en försäkrad med sådan verksamhet som avses i 2 § som bedrivs vid fast driftställe i Bodens, Luleå, Piteå eller Älvsbyns kommun i Norrbottens län skall den procentsats efter vilken egenavgifter sammanlagt utgår sättas ned med fem procentenheter för vart och ett av inkomståren 1991 till och med 1995, om den försäkrade för inkomståret är *mantalsskriven* i någon av dessa kommuner.

För en försäkrad med sådan verksamhet som avses i 2 § som bedrivs vid fast driftställe i Bodens, Luleå, Piteå eller Älvsbyns kommun i Norrbottens län skall den procentsats efter vilken egenavgifter sammanlagt utgår sättas ned med fem procentenheter för vart och ett av inkomståren 1991 till och med 1995, om den försäkrades *hemortskommun enligt 66 § kommunalskattelagen (1928:370)* för inkomståret är *belägen* inom någon av dessa kommuner.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 21 mars 1991

Närvarande: Statsrådet Engström, ordförande, och statsråden Hjelm-Wallén, S. Andersson, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Hellström, Johansson, Lindqvist, G. Andersson, Lönnqvist, Thalén, Freivalds, Wallström, Lööw, Persson, Sahlin, Larsson, Åsbrink

Föredragande: statsrådet Åsbrink

Proposition om ny folkbokföringslag m. m.

1 Inledning

1983 års folkbokföringskommitté (Fi 1983:04) har haft i uppdrag att lägga fram förslag till en helt ny folkbokföringslag. Genom tilläggsdirektiv (dir. 1989:64) gavs kommittén i uppdrag att också överväga och lämna förslag till åtgärder som förhindrar att någon med hjälp av personnummer kan leta rätt på en person i syfte att utöva våld, hot eller trakasserier.

Kommittén lämnade i december 1983 betänkandet (Ds Fi 1983:31) Allmänt ombud inom folkbokföringen. Förslagen i det betänkandet har lett till lagstiftning (prop. 1985/86:56, SkU 18, rskr. 57, SFS 1985:1121).

I mars 1989 lämnade kommittén betänkandet (SOU 1989:10) Rätt adress samt i juni 1990 slutbetänkandet (SOU 1990:50) Ny folkbokföringslag. (Ledamöter var vid avgivandet av slutbetänkandet f. d. överdirektören Eric Hallman, ordförande, organisationssekreteraren Ove Holmberg, riksdagsledamoten Bengt Kindbom, f. d. riksdagsledamoten Elvy Nilsson och riksdagsledamoten Knut Wachtmeister.) Kommitténs förslag till ny folkbokföringslag bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 1*.

Organisationskommittén för folkbokföringen (Fi 1988:02) tillkallades efter det att riksdagen år 1987 beslutade om ett ändrat huvudmannaskap för folkbokföringen. Den har i uppdrag att lämna förslag till den närmare utformningen av folkbokföringens organisation och i övrigt lämna förslag till andra åtgärder som kan behövas för att genomföra den nya organisationen. Organisationskommittén har lämnat betänkandet (SOU 1990:18) Lag om folkbokföringsregister, som lett till lagstiftning (prop. 1990/91:53, SkU 9, rskr. 109, SFS 1990:1536) och betänkandet (SOU 1990:109) Författningsförslag med anledning av ny folkbokföringsorganisation m. m. (Ledamöter är landshövding Rolf Wirtén, ordförande, departementsrådet Nils Dexe, överdirektören Lennart Grufberg och kanslichefen Svante Holgersson.)

Betänkandena Rätt adress, Ny folkbokföringslag och Författningsförslag med anledning av ny folkbokföringsorganisation m. m. har remissbehandlats. Förteckningar över remissinstanserna bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 2, 3 och 4*. Sammanställningar av remissyttrandena har upprättats inom finansdepartementet och finns tillgängliga i lagstiftningsärendet (dnr 1318/89, 3370/90 och 5797/90).

Regeringen beslutade den 21 februari 1991 att inhämta lagrådets yttrande över de grundläggande lagförslagen som upprättats med anledning av vad jag nu anfört. Förslagen hade upprättats inom finansdepartementet i samråd med andra berörda statsråd. Följande lagförslag remitterades till lagrådet

1. folkbokföringslag,
2. lag om införande av folkbokföringslagen,
3. lag om fingerade personuppgifter,
4. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),
5. lag om ändring i rättegångsbalken,
6. lag om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag,
7. lag om ändring i föräldrabalken,
8. lag om ändring i lagen (1969:629) om ändring i ärvdabalken,
9. lag om ändring i religionsfrihetslagen (1951:680),
10. lag om ändring i vallagen (1972:620),
11. lag om ändring i datalagen (1973:289),
12. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
13. lag om ändring i namnlagen (1982:670),
14. lag om ändring i lagen (1986:378) om förlängt barnbidrag,
15. lag om ändring i äktenskapsbalken,
16. lag om ändring i församlingslagen (1988:180),
17. lag om ändring i begravningslagen (1990:1144),
18. lag om ändring i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister.

De granskade lagförslagen bör fogas till protokollet som *bilaga 5*.

Lagrådets yttrande bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga 6*. Jag återkommer till yttrandet i avsnitt 8.3 och 8.5 där jag behandlar mitt förslag till folkbokföring med fingerade personuppgifter och därmed sammanhängande sekretessfrågor. I övrigt har lagrådet lämnat förslagen utan erinran. Lagrådets granskning har också lett till vissa redaktionella justeringar i lagtexten.

2 Allmänna utgångspunkter

Det har sedan länge rått enighet om att den nuvarande folkbokföringen har brister och behöver rationaliseras och förbättras. Bristerna har främst kunnat hänföras till organisationen av folkbokföringen.

I oktober 1987 fattade riksdagen principbeslut om en ny organisation av folkbokföringen (prop. 1986/87:158, SkU 1987/88:2, rskr. 2). I propositionen föreslogs att ansvaret för den löpande folkbokföringen skulle föras över från pastorsämbetena till de lokala skattemyndigheterna. Riksdagen föreslogs ta ställning till de principiella riktlinjerna för den nya organisationen. Omorganisationen skulle enligt förslaget genomföras den 1 juli 1991.

Riksdagens beslut avviker i ett avseende från vad som förslagits i propositionen. I skatteutskottets betänkande uttalades nämligen att de allmänna försäkringskassorna borde integreras i folkbokföringsarbetet. I betänkan-

det angavs vidare i stora drag hur försäkringskassorna skulle kunna medverka i arbetet.

Organisationskommittén för folkbokföringen har i sitt delbetänkande Lag om folkbokföringsregister m. m. redovisat, förutom ett förslag till registerlag, övertväganden och förslag rörande bl. a. folkbokföringens organisatoriska inordnande i skatteförvaltningen, försäkringskassornas medverkan och integritets- och sekretessfrågor som uppkommer till följd av förslagen till datorisering och omorganisation.

I december 1990 fattade riksdagen beslut om en lag om folkbokföringsregister (prop. 1990/91:53, SkU9, rskr. 109, SFS 1990:1536). I propositionen angavs också hur arbetsuppgiften att svara för folkbokföringen skall inordnas i skattemyndigheternas organisation, hur de allmänna försäkringskassorna skall medverka i arbetet med folkbokföringen och hur ADB-stödet för verksamheten skall vara uppbyggt.

Enligt propositionen skall all löpande folkbokföringsverksamhet inom skattemyndigheten ske på lokal nivå. Genom den reform av organisationen av skatteförvaltningen som trädde i kraft den 1 januari 1991 avses med lokal nivå ett lokalt skattekontor. I den av riksdagen antagna registerlagen kommer detta till uttryck genom att det sägs att det för närmare angivna ändamål, bl. a. handläggning av folkbokföringsärenden som prövas av skattemyndigheten, skall med hjälp av automatisk databehandling föras ett lokalt folkbokföringsregister för varje lokalt skattekontors verksamhetsområde.

De allmänna försäkringskassorna skall enligt propositionen medverka i folkbokföringsarbetet genom att lämna information till allmänheten, tillhandahålla blanketter samt hjälpa enskilda med att upprätta anmälningar eller kontrollera anmälningar som de enskilda upprättat på egen hand. En längre gående medverkan — som även skulle innefatta beredning och bedömning av ärenden — avvisades, eftersom den skulle medföra betydande oklarheter i fråga om kompetens och ansvar för de inblandade myndigheterna. Skatteutskottet gjorde samma bedömning.

Under ett antal år har det också pågått utredningsarbete med att se över folkbokföringen i materiellt hänseende. Den nuvarande folkbokföringslagen (1967:198), GFBL, bygger på de förhållanden i samhället som rådde för många decennier sedan. Lagens tillkomst grundades nämligen inte på någon mera omfattande översyn av 1946 års folkbokföringsförordning.

I centrum av utredningsarbetet har stått önskemålet att skapa ett enhetligt bosättningsbegrepp. Hemvistsakkunniga föreslog i sitt betänkande (SOU 1976:39) Hemvist att folkbokföringens hemvistbegrepp skulle bli grundläggande för socialförsäkrings-, sjukvårds- och barnbidragsområdet. Hemvistsakkunnigas förslag har inte lett till lagstiftning.

1983 års folkbokföringskommitté har bedrivit sitt arbete med utgångspunkt i bl. a. hemvistsakkunnigas förslag. En annan uppgift för kommittén har varit att finna vägar för en förbättring av flyttningskontrollen.

Sammanfattningsvis har folkbokföringskommittén kommit fram till att erfarenheterna av de gällande principerna för kyrkobokföringen är i huvudsak goda. Några mera omfattande ändringar i den materiella regleringen har inte ansetts behövliga. Däremot bör lagstiftningen, bl. a. i fråga om

bosättningsbegreppet, moderniseras och anpassas till dagens förhållanden. Till detta kan räknas att kommittén föreslagit att den nuvarande årliga mantalsskrivningen skall upphöra.

Folkbokföringskommittén har i sitt slutbetänkande kunnat beakta det ändrade huvudmannskapet för folkbokföringen. Inte minst mot den bakgrunden har kommittén av naturliga skäl lämnat förslag till en ny folkbokföringslag, NFBL.

För min del ansluter jag mig till väsentliga delar av folkbokföringskommitténs förslag, liksom till de förslag av följdkaraktär som lagts fram av organisationskommittén för folkbokföringen. Både NFBL och övriga lagändringar bör träda i kraft den 1 juli 1991, dvs. då huvudmannskapet för folkbokföringen enligt riksdagens beslut skall föras över till skattemyndigheterna. De följdändringar som har samband med mantalsskrivningen bör dock träda i kraft den 1 januari 1992.

Jag avser nu att närmare redovisa min syn på den lagstiftning som behövs. Först skall jag redovisa förslag beträffande frågor som direkt avser NFBL, bl. a. mantalsskrivningen, bosättningsbegreppet och beslutsförfarandet (avsnitt 3–7). Därefter presenterar jag ett förslag, i huvudsak inom ramen för NFBL, i syfte att förbättra skyddet för förföljda personer (avsnitt 8). Vidare behandlar jag de allmänna försäkringskassornas medverkan i folkbokföringen (avsnitt 9), de nuvarande kyrkobokföringsarkiven (avsnitt 10) och följdlagstiftningen (avsnitt 11).

3 Mantalsskrivningen

3.1 Mantalsskrivningen avskaffas

Mitt förslag: Mantalsskrivningen avskaffas.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser tillstyrker eller lämnar förslaget utan erinran.

Bakgrunden till mitt förslag: Mantalsskrivning förrättas varje år av skattemyndigheten. Förfarandet inleds med att skattemyndigheten med hjälp av sitt ADB-register över befolkningen i länet (länsregistret eller, som det i bland benämns, personbandet) framställer stommar till mantalslängder för varje församling. I stommen upptas de personer som är kyrkobokförda i församlingen den 1 november året före det år som mantalsskrivningen avser. De personer som anmält flyttning under tiden närmast efter den 1 november tas upp där de var bosatta den 1 november, även om kyrkobokföringen ändrats först något senare. Ett exemplar av stommen, som upprättas i tre exemplar, hålls tillgängligt för granskning av allmänheten hos kommunen under tiden den 15 januari – den 5 februari mantalsåret. De berörda personerna och kommunerna samt det allmänna ombudet får ansöka om mantalsskrivning med avvikelse från stommen senast den 5 februari. Eventuella ansökningar prövas av skattemyndigheten varvid ytt-

randen hämtas in från berörda parter och – i de fall då frågan berör två skattemyndigheter – efter skriftväxling mellan dessa. Mantalslängden fastställs den 1 mars av skattemyndigheten.

Enligt statskontorets rapport (1984:42) Framtida huvudman för folkbokföringen kräver mantalsskrivningsförfarandet en arbetsinsats motsvarande ca 42 årsarbetskrafter.

Hänvisningar till mantalsskrivningen förekommer i många olika författningar. Dessa hänvisningar har olika funktioner.

I vissa fall är mantalsskrivningen direkt och med bindande verkan avgörande för en persons skyldigheter eller rättigheter.

I andra sammanhang kan en persons rätta mantalsskrivningsort prövas vid bedömningen av om en skyldighet eller rättighet föreligger enligt en viss författning. Ett exempel på när detta kan ske är i taxeringsprocessen.

För det tredje används mantalsskrivningen som kompetensgrund för domstolar, myndigheter och försäkringskassor.

Skälen för mitt förslag: I äldre tid bedömdes de flesta samhällsliga rättigheter och skyldigheter som var beroende av en persons bosättning med utgångspunkt i mantalsskrivningen. Exempel på detta var rösträtt, medlemskap i kommun, rätt till fattigvård och skattskyldigheter av olika slag. Kyrkobokföringen och mantalsskrivningen hade från början olika materiella bosättningsregler i vissa hänseenden beroende på att mantalsskrivningen tjänade borgerliga syften medan kyrkobokföringen i första hand tjänade församlingsvärden. Skillnaderna i bosättningsreglerna upphörde i och med 1946 års folkbokföringsförordning. Rättigheter och skyldigheter har alltmer knutits till den löpande folkbokföringen, kyrkobokföringen.

En viktig funktion hos mantalsskrivningen är att utgöra en kontroll av om kyrkobokföringen är riktig. När ansvaret även för den löpande folkbokföringen förs över till skattemyndigheterna den 1 juli 1991 finns det inte längre något behov av en sådan överprövning.

Mantalsskrivningen ligger till grund för utfärdandet av skattsedeln för preliminär skatt. Om mantalsskrivningen för inkomståret ändras under året utfärdas en ny skattsedel. Vid taxeringen beaktas eventuella ändringar i mantalsskrivningen under taxeringsperioden. När ett mantalsmål avgörs efter taxeringsperiodens utgång medför dock inte en ändring av mantalsskrivningsort att taxeringen automatiskt flyttas över till den nya kommunen. Skattemyndigheten kan emellertid inom ramen för omprövningsförfarandet – på eget initiativ eller på begäran av den skattskyldige – besluta att taxeringen skall överflyttas till en annan kommun. Den skattskyldige, en kommun och riksskatteverket har också möjligheter att efter överklagande till länsrätt få en taxering överflyttad. Inom den direkta beskattningen styr således mantalsskrivningen preliminärskattehanteringen och i praktiken även taxeringsförfarandet.

I likhet med folkbokföringskommittén och remissinstanserna anser jag att det inte längre är motiverat att behålla mantalsskrivningen för att bestämma domstolars, myndigheters och försäkringskassors behörighet att ta upp ärenden. Syftet att geografiskt fördela ärenden mellan olika lokala och regionala myndigheter kan lika väl uppfyllas med utgångspunkt i den

3.2 Forum i tvistemål

Mitt förslag: Laga domstol i tvistemål i allmänhet skall vara domstolen på den ort där svaranden var folkbokförd den 1 november föregående år.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som yttrat sig i denna del tillstyrker eller lämnar förslaget utan crinran. *Kammarrätten i Stockholm* ifrågasätter dock om inte den 1 januari är en naturligare tidpunkt för bestämning av forum.

Skälen för mitt förslag: Laga domstol i tvistemål i allmänhet är rätten i den ort där svaranden har sitt hemvist. Om svaranden är mantalsskriven på en ort inom riket anses den orten som hans hemvist (10 kap. 1 § rättegångsbalken). Om talan väcks vid fel domstol måste svaranden göra invändning om detta i rätt tid för att domstolen skall anses obehörig.

För att bestämma forum i tvistemål kan man lika väl knyta an till den löpande folkbokföringen vid den tidpunkt då forumfrågan aktualiseras. En sådan lösning skulle ge svaranden en förbättrad ställning i förhållande till nuvarande ordning eftersom han då genast efter en flyttning skulle byta forum till sin nya hemort. En så långtgående förändring har dock inte något omedelbart samband med folkbokföringsreformen och bör föregås av en översyn av de övriga processuella regler som har samband med forumfrågan. Jag föreslår därför att folkbokföringen den 1 november även i fortsättningen tills en sådan översyn sker skall bestämma rätt forum för hela året.

En remissinstans har ifrågasatt om inte den 1 januari vore en naturligare tidpunkt att hänsyfta på när forum skall bestämmas. Jag delar i princip den uppfattningen. Uppgifterna om folkbokföringen till grund för bedömningen av rätt forum bör emellertid vara tillgängliga för domstolarna redan vid årets ingång för att tveksamhet och fördröjd handläggning skall undvikas. Detta skulle inte vara praktiskt möjligt om utgångspunkten vore folkbokföringsläget den 1 januari. Vidare bör av praktiska skäl samma tidpunkt väljas för samtliga rättsområden där rättsverkningar av folkbokföringen skall gälla för ett helt år i taget. En sådan ordning gör det möjligt för skattemyndigheterna att tillhandahålla uppgiften på ett rationellt sätt. Jag kommer strax att motivera varför en senare tidpunkt än den 1 november inte bör väljas för bestämmandet av beskattningsort.

Mitt förslag: Hemortskommun enligt kommunalskattelagen för en fysisk person som är bosatt i landet skall vara den kommun där han författningsenligt skall vara folkbokförd den 1 november andra året före taxeringsåret.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser som yttrat sig i denna fråga har tillstyrkt eller lämnat förslaget utan erinran. *Statskontoret* anser dock att möjligheterna vid beskattningen att frångå folkbokföringen uttryckligen bör begränsas till exempelvis sådana fall då det felaktiga folkbokföringsbeslutet grundats på vilseledande uppgifter. *Kammarrätten i Stockholm* har ifrågasatt om inte den 1 januari vore en lämpligare tidpunkt för bestämning av beskattningsort.

Skälen för mitt förslag: Hemortskommun för en fysisk person är enligt 66 § kommunalskattelagen (1928:370) den kommun där den skattskyldige författningsenligt skall mantalsskrivas för året näst före taxeringsåret. Den faktiskt beslutade mantalsskrivningen bestämmer i praktiken hemortskommunen vid taxeringen. Den beslutade mantalsskrivningsorten kan dock frångås vid taxeringen om skattemyndigheten med stöd av de uppgifter den har finner att mantalsskrivningen är felaktig.

Om mantalsskrivningen slopas kan skattsedeln för preliminär skatt utfärdas med utgångspunkt i den registrerade folkbokföringen för en viss dag. Om folkbokföringen ändras i efterhand bör ändringen medföra att en ny skattsedel utfärdas. Så sker i dag i samband med mantalsskrivningen. Vid taxeringen kan ändringar som sker senare beaktas.

Det kan ifrågasättas om inte den 1 januari vore en naturligare tidpunkt för bestämning av beskattningsort än den 1 november som kommittén föreslagit. Som jag tidigare anfört är avsikten nu inte att göra förändringar i nu gällande rutiner utan endast att förenkla folkbokföringsförfarandet. Dessutom behövs det en viss tidsmarginal fram till framställningen av preliminärskattsedlar som påbörjas under december månad. Beskattningsorten bör därför knytas till den rätta folkbokföringsorten den 1 november andra året före taxeringsåret.

En remissinstans anser att möjligheterna att vid beskattningen frångå den gällande folkbokföringen uttryckligen bör preciseras och begränsas. Enligt min mening finns det emellertid inte anledning att ytterligare reglera förutsättningarna för skattemyndigheterna än vad som nu gäller beträffande möjligheten att göra omprövning av beslut till den skattskyldiges nackdel enligt taxeringslagen (1990:324).

Skattemyndigheten bör enligt min mening även i fortsättningen ha möjlighet att pröva om den faktiska folkbokföringen var riktig.

Mitt förslag: Mantalsskrivning i landet som ett kriterium för rätt till allmänt barnbidrag och förlängt barnbidrag tas bort.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Kravet på mantalsskrivning skall bytas ut mot ett krav på folkbokföring.

Remissinstanserna: Förslaget kommenteras endast av *riksförsäkringsverket* som uttryckligen tillstyrker.

Skälen för mitt förslag: Allmänt barnbidrag eller förlängt barnbidrag kan lämnas till ett utländskt barn som är bosatt här om barnet fostras av någon som är bosatt och mantalsskriven här i landet. Vistelse här sedan minst sex månader kan också ge rätt till barnbidrag. I fråga om allmänt barnbidrag skall vistelsen avse barnet eller någon av dess föräldrar och i fråga om förlängt barnbidrag barnet eller den som barnet fostras av. Bestämmelserna finns i 1 § lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag resp. 5 § lagen (1986:378) om förlängt barnbidrag.

Anknytningen till mantalsskrivningen leder till att invandrarbarn behandlas olika i bidragshänseende beroende på vid vilken tidpunkt på året familjen kommer till Sverige. Genom att i stället knyta an enbart till vistelse här sedan minst sex månader kommer rätten till allmänt barnbidrag och förlängt barnbidrag att inträda på ett likformigt sätt oavsett vid vilken tidpunkt på året som barnfamiljen flyttar till Sverige.

4 Grunder för folkbokföring

4.1 Anknytningsbegrepp

Mitt förslag: Folkbokföringen skall så långt som möjligt grundas på en persons faktiska vistelse. Dygnsvilan skall fortfarande användas som grundläggande kriterium för folkbokföringen.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: Förslaget tillstyrks eller lämnas utan erinran.

Skälen för mitt förslag: Av central betydelse för folkbokföringen är den s. k. dygnsviloregeln i 12 § GFBL. Den innebär att en person anses bosatt där han regelmässigt tillbringar sin dygnsvila. Vid byte av bostad anses kravet på regelmässighet uppfyllt om det kan antas att vistelsen i den nya bostaden kommer att bli regelmässig. Det är personens egen avsikt som spelar en avgörande roll vid bedömningen av ett flyttningsfall.

Kommittén har undersökt möjligheten att för folkbokföringen använda andra anknytningsbegrepp än vistelse. En möjlighet skulle kunna vara att knyta an till det skatterättsliga bosättningsbegreppet i kommunalskatte-lagen. Detta är utvidgat i förhållande till GFBL genom att en person som i

och för sig inte bor här skall anses bosatt här om han har väsentlig anknytning till Sverige.

Som självständiga anknytningsfakta för bosättningsbedömningen inom folkbokföringen skulle — förutom vistelsen — kunna användas t. ex. innehav av bostad, näringsverksamhet, ekonomiskt engagemang och medborgarskap.

Vilka anknytningsmoment som bör utgöra grund för folkbokföringen och på vilken plats denna skall ske är självfallet beroende av vilka funktioner folkbokföringen skall ha. Om folkbokföringen skall utgöra en självständig och tillräcklig grund för olika rättigheter ställs andra krav på anknytningsfakta än om folkbokföringen enbart skall vara en dokumentation av de personer som är eller kan bli berörda av svensk myndighetsutövning.

Vissa grundläggande krav kan ställas på folkbokföringen. Den skall kunna tillgodose samhällets behov av basuppgifter och måste därför innehålla korrekta och aktuella personuppgifter. Detta krav innebär att det måste finnas rimliga möjligheter att kontrollera de uppgifter som förs in och att de hålls aktuella. En förutsättning för att få korrekta uppgifter vid den första folkbokföringen är att personen befinner sig här. En förutsättning för att uppgifterna hålls aktuella därefter är att personen vistas här regelbundet.

Mot den här bakgrunden finns det inte något realistiskt alternativ till att använda den faktiska vistelsen som grundläggande anknytningsfaktum för folkbokföringen. Detta hindrar i och för sig inte att den faktiska vistelsen kan bedömas efter en annan princip än dygnsviloregeln. Närmast till hands står då att vistelsen skall bedömas efter var en person tillbringar den längsta tiden i stället för var han tillbringar dygnsvilan. Men i de allra flesta fallen skulle detta inte medföra ett annat resultat än vad som blir fallet med det nuvarande regelsystemet. Ett starkt skäl för nuvarande ordning är också att platsen för en persons regelmässiga dygnsvila är vad som normalt betraktas som en persons hem.

4.2 Nyfödda barns folkbokföring

Mitt förslag: Ett barn som föds levande här i landet eller utom landet av en kvinna som är folkbokförd här skall folkbokföras. Barnet skall folkbokföras i den församling där modern är folkbokförd eller, om hon inte är folkbokförd, där det föds. Undantag från folkbokföring skall göras för barn som föds här till föräldrar som är utländska diplomater eller med dessa likställda personer och som inte skall folkbokföras.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt. Kommittén föreslog att ett barn som föds utom landet skall folkbokföras bara i det fall då modern är en utsänd statsanställd (diplomat etc.) eller maka eller sambo till en sådan utsänd.

Remissinstanserna: *Riksförsäkringsverket* pekar på de negativa konsekvenser beträffande rätten till barnbidrag och utbetalning av dessa som förslaget får. *Riksskatteverket* anser att nackdelarna med förslaget väger tyngre än fördelarna. *Kammarrätten i Stockholm* kritiserar förslaget att ett barn som föds under moderns tillfälliga besök utomlands skall folkbokföras som invandrat.

Skälen för mitt förslag: Nuvarande ordning innebär att ett barn som föds inom landet eller utom landet av en kvinna som är kyrkobokförd i Sverige eller som är bosatt här och upptagen i obefintligregister skall kyrkobokföras. Denna ordning har medfört att många barn vars mödrar i verkligheten flyttat från Sverige kyrkobokförts. Kommittén har därför föreslagit att normalt endast barn som föds inom landet skall folkbokföras från födelsen. En sådan ordning skulle emellertid såsom riksförsäkringsverket och riksskatteverket påpekat medföra administrativa svårigheter.

Det av kommittén åsyftade målet att undvika att barn vars mödrar flyttat från Sverige tas upp i folkbokföringen kan i huvudsak uppnås på annat sätt, nämligen genom de regler för avregistrering som jag kommer att föreslå i det följande. Enligt min mening bör därför nuvarande ordning beträffande kyrkobokföring av nyfödda barn i huvudsak behållas.

När det däremot gäller barn som föds till här stationerade utländska diplomater m. fl. innebär nuvarande ordning en onödig omgång. Sådana barn kyrkobokförs nu vid födelsen för att därefter omedelbart avregistreras. Jag ser inget skäl till att den ordningen behålls.

4.3 Folkbokföring vid in- och utflyttning

Mitt förslag: Förutsättningarna för att folkbokföras vid inflyttning till Sverige resp. att avregistreras från folkbokföringen anges uttryckligen i den nya lagen.

Den som kan antas regelmässigt tillbringa sin dygnsvila i landet under minst ett år skall tas upp i folkbokföringen. Den som har regelmässig dygnsvila även i utlandet (dubbel bosättning) skall tas upp i folkbokföringen om han med hänsyn till samtliga omständigheter får anses ha sin starkaste anknytning till Sverige. Motsvarande skall gälla för avregistrering vid flyttning till utlandet. Samma förutsättningar skall gälla för avregistrering av svenskar som för avregistrering av utlänningar.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Kommitténs förslag skiljer sig från mitt så till vida att den föreslog att vistelser som var avsedda att vara minst sex månader skulle föranleda folkbokföring resp. avregistrering. Vidare skulle sammanlevnad med familj och anställning i första hand fälla avgörandet vid dubbel bosättning.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanserna lämnar förslaget utan erinran. *Riksförsäkringsverket* finner det helt otillfredsställande med två helt olika bosättningsbegrepp inom folkbokföringen och socialförsäkrings-

och bidragsområdet. Verket pekar vidare på att de föreslagna reglerna medför osäkerhet om tolkningen av bestämmelserna i lagen om allmän försäkring och lagen om allmänna barnbidrag vid inflyttningsfall. Verket föreslår att frågorna blir föremål för vidare utredning. *Riksskatteverket* ifrågasätter om inte undantag från avregistrering borde gälla för barn som studerar utomlands. Verket framhåller att den föreslagna sexmånadersgränsen kommer att medföra ett avsevärt ökat antal avregistreringar vilket kommer att påverka den enskildes rättigheter och skyldigheter. *Statens invandrarverk* pekar på att den föreslagna regeln kan leda till att utlänningar med upphållstillstånd endast för besök här kan komma att folkbokföras. *Statistiska centralbyrån* anger att nuvarande ettårspraxis överensstämmer med FN:s rekommendation beträffande statistiken och att det inte är bra när definitioner ändras på så sätt att man frångår internationella rekommendationer. *Kammarrätten i Stockholm* avstyrker den föreslagna sexmånadersregeln och anför bl. a. att en sexmånadersvistelse enligt allmän rättsuppfattning inte kan anses utgöra bosättning. Vidare anser kammarrätten att de föreslagna reglerna kommer att medföra kostnadsökningar och olägenheter när folkbokföringen används på andra rättsområden där ett annat bosättningsbegrepp gäller. *General tullstyrelsen* anför att de föreslagna bestämmelserna påverkar bl. a. reglerna för temporär tullfrihet och att tullverket därför måste ges erforderlig tid för att ändra broschyrer och annat informationsmaterial som delas ut till resande. *Juridiska fakultetsnämnden i Uppsala* menar att avregistreringsreglerna för dubbel bosättning inom och utom landet bör vara mer flexibla och därför bör övervägas ytterligare — lämpligen med förebild i reglerna för dubbel bosättning inom landet.

Skälen för mitt förslag: GFBL innehåller ingen uttrycklig bestämmelse om när en person skall anses vara bosatt i Sverige. I praxis har det utformats en ettårsregel vid bedömningen av tidsbegränsade vistelser här. För kyrkobokföring har det i allmänhet krävts att vistelsen har varit avsedd att pågå minst ett år.

De förutsättningar som man vid kyrkobokföringen ansett skall vara uppfyllda för att en person skall anses bosatt här överensstämmer i stort med bosättningsbegreppet enligt lagen om allmän försäkring. En sådan samsyn är av värde.

Folkbokföringen fyller många olika funktioner. En utgångspunkt vid utformningen av bosättningsbegreppet i folkbokföringen bör vara att den bosättningsbedömning som görs av folkbokföringsmyndigheterna, utan behov av ytterligare prövning kan användas på så många samhällsområden som möjligt.

Kommitténs förslag om en sexmånadersregel skulle innebära att bosättningsbegreppet inom folkbokföringen blev ett helt annat än det för socialförsäkringen. En sådan utveckling är inte önskvärd. Enligt min mening saknas skäl att nu införa en bedömningsnorm som frångår den praxis som utbildats.

En brist i GFBL är att förutsättningarna för att folkbokföras vid inflyttnings resp. att avregistreras vid utflyttnings inte anges på ett samlat sätt. Den precisering av bosättningsbegreppet som eftersträvas innefattar en mycket

svår avvägning mellan intresset av klara och lättillämpade regler och mer flexibla regler som möjliggör en tillämpning som kan vinna stöd i allmänhetens rättsuppfattning. Kommitténs förslag till bedömningskriterier vid dubbel bosättning ger i stort sett en rimlig avvägning. Det är dock enligt min mening mindre lämpligt att binda rättstillämpningen genom att direkt i lagtexten ange i vilken ordning anknypningsmomenten skall tillämpas.

4.4 Upphållstillstånd och folkbokföring

Mitt förslag: En utlänning som är skyldig att ha upphållstillstånd för att få vistas här skall inte tas upp i folkbokföringen förrän han beviljats sådant tillstånd. Undantag från kravet får göras om det finns synnerliga skäl.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: Förslaget har lämnats utan erinran eller tillstyrks av samtliga remissinstanser.

Skälen för mitt förslag: Det torde råda en allmän enighet om att en utlänning som vistas i Sverige utan erforderligt upphållstillstånd inte bör få tillgång till sådana förmåner som följer av att han är kyrkobokförd här.

Nu rådande praxis för kyrkobokföring av invandrare grundar sig på riksskatteverkets allmänna råd. Dessa råd är inte bindande. Innebörden av de allmänna råden är att en invandrare som inte är medborgare i ett nordiskt land skall kyrkobokföras endast om han har fått ett upphållstillstånd som avser en vistelse här för minst ett år. Grunden för riksskatteverkets allmänna råd är en tolkning av bosättningsbegreppet i GFBL. Det förekommer emellertid att utlänningar vistas här under så lång tid utan tillstånd att de uppfyller normala kriterier för att anses vara bosatta här.

Många skäl talar mot att en utlänning vars rätt att stanna i landet ännu inte avgjorts blir registrerad som bosatt här. Exempelvis kan det faktum att en person folkbokförs komma att uppfattas, både av honom själv och av andra, som ett bevis på att han godkänts som invandrare. Vidare utfärdas skattsedel automatiskt för en folkbokförd person. Detta tolkas inte sällan av arbetsgivare som att personen har arbetstillstånd.

Att upptagande i folkbokföringen förutsätter upphållstillstånd när sådant fordras för vistelse här är enligt min mening ett sådant grundläggande krav att detta bör komma till uttryck direkt i lagtexten. I dag tillämpas i praxis undantag från kravet på upphållstillstånd i vissa fall exempelvis för inflyttande adoptivbarn och personer som utvisats men genom särskilt beslut medgetts rätt att stanna i Sverige trots utvisningen. Dessa möjligheter till undantag motsvarar ett rimligt krav på flexibilitet. En möjlighet att även i fortsättningen göra undantag för sådana fall bör därför tas med i NFBL.

5 Rätt folkbokföringsort

5.1 De icke territoriella församlingarna

Mitt förslag: Folkbokföring skall ske bara i de territoriella församlingarna.

De gällande principerna för medlemskap i de icke-territoriella församlingarna behålls tills vidare.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Överensstämmer med mitt när det gäller folkbokföring endast i de territoriella församlingarna.

Remissinstanserna: *Karlskrona amiralitetsförsamling*, *Finska församlingen* och *Tyska församlingarna i Stockholm och Göteborg* har föreslagit att det av folkbokföringen skall framgå vilken icke-territoriell församling en person tillhör.

Skälen för mitt förslag: Som huvudregel gäller enligt GFBL att en person skall kyrkobokföras i den församling och på den fastighet där han är bosatt.

För närvarande sker en persons kyrkobokföring i antingen en territoriell eller någon av de fem icke-territoriella församlingarna. Att en person är kyrkobokförd i en icke-territoriell församling medför att han kan vara röstberättigad och valbar vid val i den kyrkliga kommunen och skattskyldig i denna församling och inte i den territoriella församling där han är bosatt. I alla andra sammanhang behandlas emellertid en medlem i en icke-territoriell församling som om han vore kyrkobokförd i den territoriella församling där han är bosatt. Den som är kyrkobokförd i en icke-territoriell församling mantalsskrivs också i den territoriella församling där kyrkobokföringsfastigheten ligger.

Kyrkobokföring i de icke-territoriella församlingarna regleras i förordningen (1910:103 s. 1) angående behörighet att kyrkobokföras i icke-territoriell församling av svenska kyrkan. I fråga om de nationella församlingarna hänvisas i 4 § förordningen till de särskilda medlemskapsreglerna som gäller för dessa församlingar.

De gällande medlemskapsreglerna för de nationella församlingarna som 1910 års förordning får anses hänvisa till är

1. konung Johan III:s brev den 8 mars 1571 med privilegier för tyska församlingen i Stockholm,
2. kungl. brev (1840:46) angående Finska nationella församlingens i Stockholm fortfarande, samt om regleringen av dess angelägenheter,
3. kungörelse (1841:10) angående fastställd gränsreglering emellan de territoriella och icke-territoriella församlingarna i huvudstaden,
4. kungl. brev den 5 maj 1882 till befallningshavanden i Göteborgs och Bohus län angående indelning i Göteborgs stad i territoriella församlingar m. m. samt lönereglering för prästerskapet därstädes.

Utöver nämnda författningar bör också nämnas kungörelsen (1953:524) angående upphävande av skyldigheten för svensk medborgare att tillhöra

nationell kyrkoförsamling m. m. Denna författning medger svensk medborgare att utträda ur en nationell församling.

Folkbokföringen bör för att kunna tillhandahålla nödvändigt underlag för skiftande samhällsintressen även i fortsättningen ange inom vilken territoriell församlings område en person skall anses bosatt. Detta har särskilt betydelse för de personer som inte kan knytas till en viss fastighet. Det har också ett kulturhistoriskt och statistiskt intresse att församlingsindelningen avspeglas i folkbokföringen.

Uppgiften om medlemskap i de icke-territoriella församlingarna har ett mer begränsat allmänintresse. Det finns därför enligt min mening inte skäl att låta den nya folkbokföringen ske i de icke-territoriella församlingarna. De ändrade reglerna för folkbokföringen bör emellertid om möjligt inte påverka de icke-territoriella församlingarnas ställning och verksamhet.

En arbetsgrupp inom civildepartementet har utrett olika frågor om de icke-territoriella församlingarna. Arbetsgruppen har redovisat sitt arbete i oktober 1989 i promemorian Icke-territoriella församlingar i svenska kyrkan. Arbetsgruppens förslag har remissbehandlats. Regeringen har därefter den 6 december 1990 i skrivelse till kyrkomötet 1990:1 om en ny kyrkolag m. m. beslutat att inhämta kyrkomötets yttrande över författningsförslag som bl. a. innebär att reglerna om organisation och beslutsordning för de territoriella församlingarna i sin helhet skall tillämpas på de icke-territoriella församlingarna och att de gällande privilegierna för församlingarna upphävs den 1 januari 1993.

Arbetsgruppen lade också fram förslag om en ny reglering av medlemskapet i de icke-territoriella församlingarna. I skrivelsen till kyrkomötet lade regeringen dock inte fram några författningsförslag i fråga om medlemskap i de icke-territoriella församlingarna med hänvisning till att frågan om den framtida folkbokföringen då övervägdes i regeringskansliet.

De förslag till ändrad folkbokföring som jag här lägger fram medför inte omedelbart att grunderna för medlemskap i de icke-territoriella församlingarna behöver ändras. Frågan om en ändrad reglering i sak av medlemskapet i de icke-territoriella församlingarna bör övervägas först sedan 1991 års kyrkomöte har tagit ställning till de förslag som regeringen har lagt fram i kyrkomötesskrivelsen och då i anslutning till propositionen om en ny kyrkolag m. m. och upphävandet av privilegierna för de icke-territoriella församlingarna. Jag förslår därför att de bestämmelser som i dag finns i 1910 års förordning i huvudsak oförändrade får finnas kvar. Vad som föreskrivs i lag eller någon annan författning om kyrkobokföring skall dock i stället avse medlemskap i en sådan församling. Bestämmelser om detta bör tas in i en särskild lag om införande av den nya folkbokföringslagen.

Det bör ankomma på skattemyndigheten att pröva frågor om medlemskap i de icke-territoriella församlingarna. Denna ordning motsvarar den som redan i dag gäller för Stockholm och Göteborg och innebär därför en ändring endast för Karlskrona amiralitetsförsamlings del. Bestämmelser om detta bör tas in i promulgationslagen. Ändringar behöver också göras i 1953 års kungörelse angående upphävande av skyldigheten för svensk medborgare att tillhöra nationell kyrkoförsamling m. m.

Medlemskap i en icke-territoriell församling behöver också i fortsätt-

ningen registreras som underlag för att avgöra frågor om kyrkokommunal rösträtt, valbarhet och skattskyldighet. Medlemskapet bör lämpligen registreras i de lokala folkbokföringsregistren. Också bestämmelser om registrering av medlemskapet i icke-territoriella församlingar bör tas in i promulgationslagen. Jag lägger samtidigt fram förslag till en ändring i 6 § lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister för att göra en sådan registrering möjlig.

Jag avser att senare komma åter till regeringen med förslag till regeringsföreskrifter som tillförsäkrar de icke-territoriella församlingarna uppgifter ur folkbokföringsregistren om bl. a. in- och utträden ur församlingarna.

Jag föreslår också sådana ändringar i församlingslagen (1988:188) och kommunalskattelagen att tillhörighet till de icke-territoriella församlingarna i de aktuella fallen ersätter folkbokföring i de territoriella församlingarna som kriterium för rösträtt, valbarhet och skattskyldighet.

I dessa frågor har jag samrått med statsrådet Wallström.

5.2 Dubbel bosättning, familjer och sambor

Mitt förslag: Den som har dubbel bosättning skall anses bosatt där han har gemensam bostad med sin familj – make, sambo eller barn – eller med hänsyn till övriga omständigheter får anses ha sitt egentliga hemvist. Dubbel bosättning skall anses föreligga om en person tillbringar sin dygnsvila minst en gång veckan i vardera av två bostäder.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Överensstämmer i stort sett med mitt. Kommittén föreslog dock att det i lagen skulle införas en definition av familj som bl. a. innefattade sambor och homosexuella sambor.

Remissinstanserna: *Riksskatteverket* anför att införandet av sambobegreppet ger uppenbara möjligheter till skenskrivningar. Verket anser vidare att arbetsplatsernas belägenhet generellt bör tillmätas ett större värde än bostädernas beskaffenhet. *Kammarrätten i Stockholm* anför att utredningsförfarandet kompliceras om regeln beträffande homosexuella sambor införs och att skillnaden mellan den som har familj och den som inte har familj blir större än i dag vid lika faktiska vistelser. *Länsrätten i Stockholms län* anser, att i fråga om valet av folkbokföringsort för den som har annat än tidsbestämt kortare arbete på annan bestämd ort, den enda naturliga lösningen är att vederbörande folkbokförs på den ort där han eller hon tillbringar arbetsveckorna och detta oavsett om vederbörande har eller inte har familj och sammanlever eller inte sammanlever med denna. *Länsrätten i Värmlands län* anser att en precisering av begreppet sammanlevnad bör övervägas då uttrycket används beträffande dubbel bosättning och vid tillfällig vistelse då det inte är fråga om dubbel bosättning.

Skälen för mitt förslag: Som jag tidigare föreslagit bör folkbokföringen

också i fortsättningen grundas på var en person faktiskt vistas, i första hand för sin dygnsvila. En person bör normalt anses bosatt på den fastigheten.

Ett allmänt accepterbart bosättningsbegrepp måste ha en avsevärd flexibilitet. En sådan önskad flexibilitet leder ofrånkomligen i åtskilliga fall till att en person kan anses ha en dubbel bosättning, dvs. ha sin dygnsvila regelmässigt på mer än en plats. I dessa fall måste folkbokföringsmyndigheten med hjälp av bosättningsreglerna avgöra vilken av två (eller flera) tänkbara platser som är en persons rätta folkbokföringsort.

För närvarande skall den som har en dubbel bosättning kyrkobokföras där han "med hänsyn till tjänst, verksamhet och övriga omständigheter får anses ha sitt egentliga hemvist" enligt huvudregeln i 12 § GFBL. Denna regel har normalt tillämpats så att en person med dubbel bosättning och fast arbetsplats skall anses bosatt på den fastighet som ligger närmast arbetsplatsen. De övriga omständigheterna har normalt inte tillmätts betydelse i de fall då arbetsplatsen kunnat fälla utslaget. Regeringsrätten har dock i avgöranden på senare tid givit större utrymme åt en fri prövning av tyngden hos de olika anknytningsmomenten i det enskilda fallet. Undantag från den nu beskrivna huvudregeln finns i 13 § GFBL för det fall då en person på grund av sina arbetsförhållanden tillbringar dygnsvilan på en annan fastighet än den där hans familj är bosatt. I detta fall skall personen anses bosatt hos sin familj om han besöker denna regelbundet. Regelbundna besök anses enligt fast praxis föreligga om dessa sker minst var fjortonde dag. Besöken behöver emellertid inte vara förenade med övernattning eller annan dygnsvila.

Mellan de två ovan beskrivna reglerna finns en inbyggd motsättning. I 12 § GFBL utpekas i första hand tjänst eller verksamhet som anknytningsmoment. Enligt 13 § GFBL skall en familj hållas samman i folkbokföringen trots att en persons arbete knyter honom till en annan ort. Enligt praxis som grundas på ett uttalande i förarbetena tillämpas inte undantagsregeln i 13 § i de fall då båda makarna har förvärvsarbete och det kan antas att det är bådas arbetsförhållanden som bidrar till att man bor på skilda håll. Det är i dagens förhållanden vanligt att båda makarna i en familj har arbete utom hemmet. Det är mycket svårt att avgöra om familjen behåller en bostad på den ursprungliga bostadsorten på grund av den kvarboende makens arbetsförhållanden eller av något annat skäl. Om den behålls på grund av arbetet tillämpas huvudregeln i 12 § GFBL på vardera maken.

En huvudfråga vid moderniseringen av bosättningsreglerna är om familjen i större utsträckning än nu bör hållas ihop i folkbokföringen eller om en persons faktiska vistelse och arbetsförhållanden bör tillmätas störst betydelse vid bosättningsbedömningen.

I likhet med kommittén finner jag att en bestämmelse för bedömningen av en persons bosättning vid dubbel bosättning bör utformas så att en familj i största möjliga utsträckning hålls samman i folkbokföringen även om en familjemedlem av något skäl delvis tillbringar sin dygnsvila på en annan plats. Den som på grund av arbete, studier eller något liknande förhållande huvudsakligen bor i en annan bostad än den gemensamma familjebostaden torde normalt även uppfatta det som riktigast att vara

folkbokförd tillsammans med övriga familjemedlemmar. En sådan folkbokföring bör förutsätta inte bara att familjen har en gemensam bostad utan också att sammanlevnad föreligger och att vistelsen i familjebostaden har en viss omfattning. Personen bör under sin normala livsföring tillbringa sin dygnsvila hos familjen åtminstone någon gång i veckan eller i motsvarande omfattning men med en annan fördelning i tiden. Härigenom tas hänsyn också till "långpendlare". I sammanhanget bör det få anses föreligga en familj i fler fall än för närvarande. Det bör inte bara vara fråga om makar och barn. Kommittén har föreslagit att familj skall definieras som makar, sambor (även homosexuella sambor) och barn. I sak delar jag den uppfattningen. I motsats till kommittén finner jag det emellertid inte lämpligt att ta in en uttrycklig definition i lagstiftningen.

Bestämmelsen i 13 § GFBL bör inte ha någon direkt motsvarighet i NFBL. Med dagens kommunikationer och arbetsförhållanden torde en person med ett stadigvarande arbete på en annan ort än den där familjen bor hålla kontakt med familjen i större omfattning än bara genom tillfälliga besök.

När det gäller ensamstående personer och familjer som gemensamt har en dubbel bosättning bör utslagsgivande för bedömningen – liksom nu – vara i första hand arbetsförhållandena.

5.3 Tillfälliga vistelser

Mitt förslag: En tillfällig (tidsbestämd) vistelse som är avsedd att vara högst sex månader och utgör ett avbrott i en annars pågående bosättning skall inte anses leda till ändrad bosättning.

För en person vars familj kvarbor på den ursprungliga bostadsorten skall motsvarande gälla även om den tidsbestämda vistelsen på annan ort är avsedd att vara längre tid.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt. Kommitténs förslag innehöll dock ett krav på att sammanlevnad med den kvarboende familjen skulle föreligga under bortovaron för att bosättningen skulle anses oförändrad under längre tid än sex månader.

Remissinstanserna: *Riksskatteverket* anser att nuvarande ordning enligt 13 § GFBL bör finnas kvar så att även en bortavarande familjemedlem som har ett icke tidsbestämt uppdrag på annan ort och som inte övernattar hos familjen i sådan omfattning att han kan anses ha dubbel bosättning anses bosatt hos familjen. *Svea Hovrätt* påpekar att det inom domarkarriären förekommer uppdrag på annan ort än hemorten där avsikten är att uppdraget skall pågå under begränsad tid men förordnandet gäller tills vidare. *Kammarrätten i Stockholm* finner det med hänsyn till kommitténs uttalade preferens för den faktiska vistelsen som grund för folkbokföring något förvånande att man genom bl. a. den föreslagna 14 § behåller en av de mer komplicerade delarna av nuvarande bosättningsbegrepp. *Länsrätten i Stockholms län* finner den föreslagna 14 § överflödigt och förvirrande. Läns-

rätten anser bl. a. att uttrycket "bestämd tid" och "sammanlevnaden fortsätter" behöver definieras i motiven. Även *länsrätten i Värmlands län* önskar en precisering av begreppet sammanlevnad i föreslagna 14 §.

Skälen för mitt förslag: Det är vanligt förekommande att en person på grund av ett tillfälligt arbete tillbringar sin dygnsvila på en annan plats än den där han har sitt egentliga hemvist. Enligt 14 § GFBL skall en sådan vistelse inte leda till ändrad bosättning. I praxis har ett tidsbestämt arbete ansetts vara tillfälligt även om det varit förhållandevis långvarigt, exempelvis tre till fyra år. Regeln har även ansetts vara tillämplig på familjemedlemmar som följer med till den tillfälliga arbetsorten. I praxis har folkbokföringen förblivit oförändrad även om den bortavarende inte har någon förbindelse med folkbokföringsorten under den tid då han har ett tillfälligt arbete på en annan ort. Personens kyrkobokföring är på så sätt under denna tid inaktuell för många ändamål.

Som jag nämnt tidigare bör en familj enligt min mening så långt möjligt hållas samman i folkbokföringen. En person som tillfälligt under en på förhand begränsad tid vistas på annan ort än den där hans familj är bosatt bör därför anses bosatt hos familjen även om vistelsen är avsedd att vara längre än ett år. Något krav på viss sammanlevnad under tiden bör enligt min mening inte uppställas.

När det gäller personer som saknar familj eller när exempelvis två makar gemensamt vistas borta från sitt ordinarie hem finns det däremot enligt min mening inte samma skäl att anse bosättningen oförändrad under en längre tid. I det fallet anser jag liksom kommittén att sex månaders vistelse på annan ort bör anses leda till ändrad bosättning.

5.4 Studerande

Mitt förslag: Omyndiga studerande och sådana studerande som efter myndighetsdagen slutför grundskole- eller gymnasieutbildning eller motsvarande utbildning och har sitt egentliga hemvist hos föräldrar eller andra anhöriga skall inte anses bosatta på en annan ort där de vistas på grund av studierna.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt. Kommittén föreslog att bestämmelsen skulle omfatta omyndiga studerande och sådana myndiga studerande som föräldrarna fortfarande har försörjningsplikt för enligt föräldrabalken (längst till 21 års ålder).

Remissinstanserna: Förslaget har kommenterats särskilt endast av några remissinstanser. *Riksskatteverket* pekar på att vissa problem oundvikligen uppkommer för folkbokföringsmyndigheten genom att kontroll alltid måste göras då en myndig studerande anmäler flyttning från föräldrahemmet eftersom uppgift om försörjningsplikt inte registreras i folkbokföringen. *Statistiska centralbyrån* stöder förslaget om en åldersgräns i undantaget för studerande. *Juridiska fakultetsstyrelsen vid Uppsala universitet* anger att

förslaget torde innebära en ökad ekonomisk börda för kommunen i högskoleorter. *Skolöverstyrelsen* påpekar bl. a. att elev i särskolan i vissa fall har rätt att fortsätta till 23 års ålder samt att bestämmelsen med den föreslagna anknytningen till försörjningsplikt enligt föräldrabalken inte kan tillämpas på sådana myndiga elever som bor hos andra än sina föräldrar, t. ex. vissa invandrare. *Svenska Kommunförbundet* anför att förslaget förbättrar situationen för de kommuner som har ett stort antal vuxna studerande som för närvarande inte är folkbokförda där. *Uppsala kommun* har framhållit att förslaget att särbehandling av vuxna studerande i folkbokföringen skall upphöra är helt korrekt. *Sveriges förenade studentkårer* pekar på att förslagen kommer att medföra avsevärda nackdelar för vuxna studenter bl. a. beträffande möjligheterna att få stipendier där krav på folkbokföring i viss kommun ställs, beträffande möjligheterna att omfattas av föräldrarnas försäkringar och beträffande möjligheterna att kvarstå i kommunal bostadskö.

Skälen för mitt förslag: Vistelse och dygnsvila som föranleds av studier behandlas på ett särskilt sätt vid bedömningen av bosättningen. En studerande som på grund av studierna vistas på en annan ort än den där han har sitt egentliga hemvist, dvs. hos föräldrar, familj eller andra anhöriga, anses enligt 15 § GFBL bosatt på sitt egentliga hemvist. Bestämmelsen tillämpas på studerande vid bl. a. grundskola, gymnasieskola, universitet, högskola, folkhögskola och officershögskola. Enligt praxis kan bestämmelsen tillämpas på studerande oavsett ålder. Det kan också ske om den studerande utför förvärvsarbete på studieorten.

En vuxen studerande vars föräldrar bor på en annan ort har i praktiken möjlighet att själv välja om han skall anses ha kvar sitt egentliga hemvist i föräldrahemmet eller inte och därmed möjlighet att välja den folkbokföringsort som är mest förmånlig. Detta undantag i GFBL för studerande medför att folkbokföringen för vuxna studerande på ett olämpligt sätt avviker från vad som i övrigt gäller. Enligt min mening bör därför vuxna studerande folkbokföras enligt samma regler som den övriga befolkningen. Jag vill peka på att det nu sagda avser studerande som verkligen bor på studieorten och vistas i föräldrahemmet eller på någon annan plats endast vid tillfälliga besök. Studerande som veckopendlar till studieorten kommer i enlighet med vad jag anförde tidigare (avsnitt 5.2) att anses ha dubbel bosättning och deras bosättning kommer därmed att bedömas på samma sätt som för andra personer med dubbel bosättning.

När det gäller omyndiga elever är förhållandena annorlunda. Att exempelvis en elev bosatt i glesbygd måste vistas på annan ort för att genomgå normal skolgång medför inte att han anses bosatt på studieorten enligt gällande bestämmelser. I den här delen har nuvarande ordning inte ifrågasatts och jag föreslår heller inte någon ändring i sak. I NFBL bör tas in en bestämmelse som avser sådana fall. Kommittén har föreslagit att motsvarande skall gälla i fråga om sådana myndiga studerande som föräldrarna fortfarande har försörjningsplikt för enligt föräldrabalken. För min del anser jag det av praktiska skäl lämpligare att knyta an till myndighetsåldern. Men en komplettering bör göras så att bestämmelsen kan tillämpas även efter fyllda 18 år så länge studeranden fortsätter en påbörjad skolgång

5.5 Växlande vistelseort

Mitt förslag: Den som inte regelmässigt tillbringar sin dygnsvila på någon viss fastighet anses bosatt på den fastighet till vilken han med hänsyn till sina familje- och arbetsförhållanden och övriga omständigheter kan anses ha sin starkaste anknytning.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: Förslaget har inte kommenterats särskilt av någon instans.

Skälen för mitt förslag: Utgångspunkten för bedömningen av en persons bosättning är var dygnsvilan tillbringas. Vissa personer har till följd av sina arbetsförhållanden eller av andra skäl en så växlande vistelse att de inte tillbringar sin dygnsvila regelmässigt på någon fastighet. Exempel på sådana personer kan vara sjömän och handelsresande. Enligt 16 § GFBL gäller beträffande den som på grund av yrke eller tjänst inte kan tillbringa sin dygnsvila regelmässigt på viss fastighet att han anses bosatt på den fastighet där han kan anses ha sitt egentliga hemvist.

Skälen till att en person har växlande vistelseort kan emellertid vara andra än arbetsförhållandena. Det finns därför enligt min mening behov av en bestämmelse för bedömning av bosättning som kan tillämpas på alla de skiftande former av ambulerande tillvaro som kan förekomma. Liksom för närvarande bör en person med växlande vistelseort registreras på den fastighet till vilken han har den starkaste anknytningen. För att folkbokföringsort inte skall saknas bör motsvarande gälla även för en del andra mindre vanliga situationer. Det kan vara någon som skall folkbokföras i landet men exempelvis inleder sin vistelse här med att fullgöra värnplikt och därför enligt vad jag strax skall återkomma till (avsnitt 5.6) inte borde anses bosatt på förläggningen trots att han där har sin regelmässiga dygnsvila.

5.6 Riksdagsledamöter, värnpliktiga m. fl.

Mitt förslag: Vistelse som föranleds enbart av uppdrag som riksdagsledamot, fullgörande av värnplikt eller vapenfri tjänsteplikt skall inte anses leda till ändrad bosättning.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Överensstämmer i sak med mitt.

Remissinstanserna: Förslaget har i allmänhet inte kommenterats. *Kammarrätten i Stockholm* anför att undantaget för riksdagsledamöter framstår som förvånande — särskilt mot bakgrund av kommitténs uttalande att

det inte finns anledning att behandla personer med vistelser av samma tidslängd och boendeförhållanden olika.

Skälen för mitt förslag: Tjänstgöring som värnpliktig och vapenfri tjänstepliktig åläggs med stöd av tvångslag. Ofta måste värnpliktstjänstgöringen fullgöras på en helt annan plats i landet än den där den värnpliktige bor. Det torde inte överensstämja med allmänhetens rättsmedvetande att en person skall anses bosatt där han placerats med tvång.

GFBL innehåller ingen uttrycklig bestämmelse som syftar på värnpliktiga eller vapenfria tjänstepliktiga. I praxis torde dock fullgörandet av värnplikt inte anses medföra ändrad bosättning. Enligt min mening bör någon ändring inte göras i detta. I den nya lagen bör därför tas in en uttrycklig bestämmelse som anger att vistelse som föranleds enbart av värnplikt och vapenfri tjänsteplikt inte skall anses leda till ändrad bosättning.

Det är av väsentlig betydelse att människor har möjlighet att ställa sig till förfogande för uppdrag som riksdagsledamot. Det ligger i sakens natur att de valda ledamöterna, som har sina hemorter på olika håll i landet, för utövandet av sitt uppdrag måste tillbringa avsevärd tid i Stockholm. I de allra flesta fall kommer riksdagsledamöterna att anses ha dubbel bosättning. Det bör enligt min mening inte komma i fråga att en riksdagsledamot som enbart på grund av detta uppdrag vistas i Stockholm, skall anses bosatt där.

Enligt 21 § GFBL finns det en valfrihet för ett statsråd som flyttat på grund av tillträdet att antingen vara kvarskriven i den församling där han var bosatt vid statsrådsutnämningen eller bli kyrkobokförd på den fastighet som han flyttat till för att utöva uppdraget. Valfriheten gäller bara statsrådet personligen, inte eventuella familjemedlemmar.

En liknande reglering finns för närvarande för den som förordnas av regeringen till ledamot i kommitté eller kommission eller fått uppdrag att biträda i departement som sakkunnig eller fått särskilt uppdrag av riksdagen (22 § GFBL). Bestämmelsen gäller till skillnad från den för statsråd bara för den som äger eller brukar fastighet eller driver rörelse på den tidigare bostadsorten. Bestämmelsen torde numera mycket sällan vara tillämplig.

I likhet med kommittén anser jag att bestämmelserna i 21 och 22 §§ bör utmönstras.

5.7 Servicehus för äldre

Mitt förslag: Den valfrihet som gällande bestämmelser ger en pensionär som flyttar till ett kommunalt servicehus för äldre med helinackordering behålls och utvidgas till att gälla alla som flyttar till kommunala servicehus för äldre eller privat drivna hem för äldre.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: *Socialstyrelsen* tillstyrker förslaget. *Riksskatteverket*

ifrågasätter behovet av den föreslagna bestämmelsen. *Statistiska centralbyrån* anser att möjligheten för pensionärer som bor i servicehus att vara kvarskrivna på sin gamla fastighet eller församling skall tas bort. Folkbokföring enligt dygnsviloregeln bör enligt centralbyrån tillämpas vilket kan förbättra den regionala befolkningsstatistiken i inte oväsentlig grad. *Länsrätten i Värmlands län* ifrågasätter nödvändigheten av den föreslagna undantagsbestämmelsen och anför att valfriheten i vart fall bör begränsas till dem som har kvar en annan bostad. *Svenska kommunförbundet* anser förslaget otillfredsställande från kommunal planeringssynpunkt och att det är otillfredsställande att det finns fler personer skrivna på en fastighet än som faktiskt bor där. Förbundet påpekar också att de framtida boendeformerna för äldre kommer att variera i högre grad än de gör i dag.

Skälen för mitt förslag: Ett betydelsefullt undantag från principen att folkbokföringen skall grundas på bosättningen gäller enligt 23 § GFBL beträffande pensionärer som flyttar till servicehus för äldre med helinackordering (f. d. ålderdomshem). De medges en valfrihet att vara kvarskrivna på sin fastighet i den tidigare församlingen i stället för på servicehuset eller endast i sin tidigare församling. Finns det särskilda skäl får kyrkobokföring ske på en annan fastighet i den tidigare församlingen. Även i fall där servicehuset och den tidigare bostaden ligger i samma församling är det möjligt att kyrkobokföras på en annan fastighet i församlingen. Paragrafen gäller bara den som är helinackorderad i ett kommunalt servicehus mot en inkomstberoende avgift.

Om dessa personer i stället folkbokförs enligt vanliga regler skulle självfallet folkbokföringen bättre än i dag återge de faktiska förhållandena. Enligt min mening bör man emellertid här ta särskild hänsyn till att det rör sig om äldre personer som av flera skäl kan känna stark anknytning till den tidigare bosättningsorten och vill behålla den. Jag anser därför att någon inskränkning i nuvarande valfrihet inte bör göras. Tvärtom bör motsvarande möjlighet öppnas även för dem som flyttar till kommunala servicehus för äldre eller privat drivna hem för äldre.

5.8 Sjukvård och kriminalvård m. m.

Mitt förslag: Vistelse som föranleds enbart av vård vid en institution för sjukvård, vård av unga, kriminalvård eller vård av missbrukare skall inte anses leda till ändrad bosättning.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Överensstämmer med mitt bortsett från att kommittén föreslog att den som är intagen för långtidssjukvård i en annan församling än den där han är folkbokförd skulle få en valfrihet att bli folkbokförd på sjukhuset om han saknar annan bostad.

Remissinstanserna: Endast några remissinstanser har yttrat sig över förslaget. *Socialstyrelsen* pekar beträffande intagning på sjukvårdsinrättningar på att det finns vissa fall av tvångsvård som inte är reglerade i den föreslagna bestämmelsen, bl. a. psykiskt utvecklingsstörda intagna i vår-

dhem enligt 35 § lagen (1967:940) angående omsorger om vissa psykiskt utvecklingsstörda, samt vissa former av tvångsvård utom anstalt. Beträffande den föreslagna möjligheten till frivillig folkbokföring på långvårds-sjukhus avstyrker styrelsen att den delen av förslaget genomförs nu. *Riksskatteverket* ifrågasätter behovet av den föreslagna valfriheten för patienter i långtidssjukvård. *Svenska kommunförbundet* pekar på att den föreslagna valfriheten för patienter i långtidssjukvård kan få betydelse för omfattningen av kommunernas ekonomiska ansvar i framtiden.

Skälen för mitt förslag: Vistelse på sjukhus eller hem för vård av unga (s.k. 12 §-hem) kan ibland ha en sådan längd och karaktär att bosättning skulle kunna anses föreligga. Detsamma kan gälla i fråga om intagning på kriminalvårdsanstalt. Vistelse på sådana institutioner skall dock enligt 24 § GFBL inte medföra ändrad kyrkobokföring.

Det råder viss osäkerhet om vad som avses med sjukvårdsinrättning i dessa fall. På landstingens sjukhus och på privata sjukhem som har socialstyrelsens tillstånd är bestämmelserna med säkerhet tillämpliga. Vårdhem för utvecklingsstörda anses däremot inte vara sjukvårdsinrättningar i sjukvårdslagstiftningens mening och torde därmed inte omfattas av bestämmelserna i GFBL.

Inte heller i framtiden bör en vistelse på en sjukvårdsinrättning eller kriminalvårdsanstalt beaktas vid bedömningen av en persons bosättning. En person bör inte gärna anses bosatt där han placerats med tvång. Är det fråga om en vistelse av mer frivilligt slag är det normalt så att den som har behov av vård inte har någon möjlighet att välja var vården skall erhållas.

Kommittén har föreslagit att den som är intagen för långtidssjukvård och saknar annan bostad skall få folkbokföras på sjukhuset om han begär det. Förslaget har avstyrkts av bl. a. socialstyrelsen, och jag anser även för egen del att det nu inte finns tillräckliga skäl att göra en sådan ändring.

5.9 Utsänd UD- och SIDA-personal m. fl.

Mitt förslag: Den som är utsänd i svenska statens tjänst folkbokförs tillsammans med medföljande familj i den församling där han var folkbokförd vid utsändandet. Efter ansökan skall en utsänd kunna få folkbokföras i en annan församling där han äger fastighet eller innehar en bostadsrättslägenhet.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: Förslaget har inte kommenterats av remissinstanserna.

Skälen för mitt förslag: För närvarande gäller, att utsända statsanställda skall kyrkobokföras även efter stationeringen utomlands (20 § GFBL). Detta innebär ett avsteg från principen att folkbokföringen skall grundas på bosättningen. Den personkrets som avses har emellertid en speciell situation. Personerna är exempelvis skattskyldiga här för sin inkomst och är normalt undantagna från folkbokföring och sociala förmåner i tjänstgö-

Den nuvarande ordningen synes i stort sett tillgodose behoven. Jag finner därför inte skäl att göra annat än justeringar i den gällande ordningen. En sådan justering är att en utsänd bör kunna få bli folkbokförd i en annan församling under utlandstjänstgöringen — förutom då han äger fastighet — även då han innehar en bostad med bostadsrätt.

På en annan punkt i GFBL är en större justering befogad. Den som äger eller innehar fast egendom men endast under någon del av året vistas på egendomen eller i övrigt inom den församling där egendomen är belägen kan efter ansökan hos regeringen få folkbokföras i den församlingen, om det är skäligt med hänsyn till egendomens betydelse och övriga omständigheter (19 § GFBL). Bestämmelsen torde inte ha tillämpats på åtskilliga år. Enligt min mening bör någon motsvarighet inte finnas i den nya lagen.

6 Kontrollmetoder m. m.

6.1 Flyttningsanmälan

Mitt förslag: Den som flyttat skall inom en vecka anmäla detta. Motsvarande skall gälla för den som ändrat postadress utan att flyttning skett om adressen skall gälla för minst sex månader.

Anmälan får göras till en skattemyndighet, en allmän försäkringskassa eller ett postkontor.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Kommittén föreslog att anmälningskyldigheten skulle knytas till ändrad adress. Bostadsadress eller ändrad postadress som skall gälla för minst tre månader skulle anmälas inom en vecka.

Remissinstanserna: *Riksåklagaren* anför att förslaget att ny postadress för minst tre månader skall anmälas i vissa fall kan upplevas som stötande från integritets- och sekretessynpunkt, t. ex. beträffande personer som är utsatta för förföljelse. *Postverket* anser att anmälningskyldigheten inte bör avse ny postadress för så kort tid som tre månader. *Riksskatteverket* anser att den föreslagna gränsen för anmälan av ny postadress, tre månader, är för kort samt att definitionen av begreppet postadress är olyckligt vald eftersom den tillåter flera postadresser. *Länsrätten i Stockholms län* avstyrker att tiden för flyttningsanmälan förkortas till en vecka. *Länsrätten i Malmöhus län* framför att anmälningskyldighet beträffande ändrad postadress bör föreligga endast om postadressen skall gälla i mer än sex månader. Länsrätten avstyrker vidare förslaget om att ändrad adress skall anmälas inom en vecka och föreslår att nuvarande frist om 14 dagar kvarstår. *Länsrätten i Värmlands län* är tveksam till utformningen av anmälningskyldigheten och pekar på att missförstånd lätt kan uppstå om vad som är en anmälningspliktig ny postadress. *JO* anser att förslaget kunde skapa oklarhet om när anmälan skulle göras och att tillräckliga skäl

för att införa en skyldighet att anmäla postadress för tre månader inte anförts och avstyrker att anmälningsskyldigheten utformas på det sätt som föreslagits. *Sveriges advokatsamfund* anser att tidsfristen för anmälan även i fortsättningen skall vara två veckor.

Skälen för mitt förslag: Den nuvarande skyldigheten att anmäla flyttning är knuten till sådan flyttning som bör föranleda ändring i kyrkobokföringen. Kommittén har föreslagit att anmälningsskyldigheten skall knytas till begreppet adress och att anmälan skall göras både om ändring av bostads- och postadress. Kommittén menade med sitt förslag att skapa ett mer konkret och för allmänheten lättbegripligt begrepp. Förslaget har fått ett blandat mottagande av remissinstanserna. Bl. a. har JO ansett att den föreslagna regleringen skulle kunna skapa oklarhet om skyldighetens omfattning. För egen del är jag inte övertygad om att någon förbättring uppnås genom att anmälningsskyldigheten knyts till begreppet adress. Jag föreslår därför att allmänhetens anmälningsskyldighet alltjämt skall vara knuten till begreppet flyttning.

Enligt de nuvarande bestämmelserna skall anmälan göras inom två veckor efter flyttning. Kommitténs förslag om en förkortning av tidsfristen till en vecka har mött viss kritik. Till bilden hör också att bland kommitténs förslag ingick att det skulle införas en administrativ avgift (förseningsavgift) för försenad anmälan om ny adress. Jag avser – vilket jag senare återkommer till – inte att föreslå en sådan förseningsavgift. De nu aktuella bestämmelserna om flyttning kommer att tillämpas under andra förhållanden än de som råder i dag. Folkbokföringen har då överförs till skatteförvaltningen och folkbokföringsregistren förs med hjälp av ADB. Ambitionen från skattemyndigheternas sida kommer att vara att ändringar i folkbokföringen, t. ex. flyttningar, skall registreras samma dag som underlaget kommer in till myndigheten. Mot den bakgrunden finner jag det rimligt att anmälningsskyldigheten förkortas till en vecka. Jag kan i sammanhanget nämna att samtliga övriga nordiska länder har kortare anmälningsskyldighet vid flyttningar än den här nu gällande.

En persons postadress överensstämmer i allmänhet med adressen till bostaden. Många gånger är emellertid adresserna olika. I vissa fall saknar bostaden annan adress än fastighetsbeteckningen, vilket inte sällan förekommer i glesbygder. Postadressen är då vanligen en postlåda, vilken inte är direkt knuten till bostaden. I andra fall har personen sin postställd exempelvis till en postbox.

Kommittén har föreslagit att ändrad postadress för minst tre månader skall anmälas. Förslaget har motiverats dels med att en sådan anmälningsskyldighet skulle ge bättre underlag för prövningen av bosättningen i de fall då personen själv inte ansåg att folkbokföringen borde ändras, dels med att i folkbokföringsregistren kunna registrera, utöver bostadsadressen, en tillfällig adress eller en stadigvarande särskild postadress. För egen del har jag svårt att tro att det förstnämnda syftet skulle kunna uppfyllas genom den föreslagna anmälningsskyldigheten. Den som genom att underlåta att anmäla ändrad bostadsadress avsiktligt försöker vilseleda skattemyndigheten angående sin bosättning torde knappast till samma myndighet anmäla adressen som postadress.

I de lokala register som skall föras enligt lagen om folkbokföringsregister finns möjligheter att registrera två olika adresser. En del personer har i dag önskemål om att deras post ställs till en särskild postadress som avviker från bostadsadressen. Att tillgodose detta önskemål leder enligt min mening till en förbättrad service både gentemot de berörda personerna och myndigheter och andra som använder adressuppgifterna. När en sådan möjlighet öppnas bör även finnas en skyldighet att anmäla ändringar av postadressen för att registren skall kunna hållas aktuella. Som har påpekats av flera remissinstanser skulle den av kommittén föreslagna tidsgränsen på tre månader för tillfälliga postadresser medföra att ett stort antal sommarstugeadresser och andra liknande adresser skulle registreras. Detta bör enligt min mening inte ske. Anmälan om ändrad postadress bör därför endast göras när den nya adressen är avsedd att gälla för minst sex månader.

Flyttningsanmälan görs i dag normalt med postens kombinerade blankett för begäran om eftersändning och anmälan till folkbokföringsmyndighet. En sådan samordning är till fördel både för den enskilde och för myndigheterna. Enligt GFBL skall flyttningsanmälan göras till folkbokföringsmyndigheten. En flyttningsanmälan som görs i samband med begäran om eftersändning anses därmed inte vara gjord förrän den kommit in till folkbokföringsmyndigheten. Detta innebär att den enskildes kyrkobokföring blir beroende av hanteringstiden hos posten. I NFBL bör därför tas in en bestämmelse som möjliggör att skyldigheten att anmäla flyttning fullgörs genom anmälan till posten. Anmälan om flyttning skall även kunna göras hos en allmän försäkringskassa. Jag återkommer till frågan om försäkringskassornas medverkan i folkbokföringen i avsnitt 9.

6.2 Uppgifter från fastighetsägare

Mitt förslag: Den nuvarande skyldigheten för fastighetsägare att löpande lämna uppgifter om inflyttande (bostadsanmälan) slopas. I stället skall skattemyndigheten ha rätt att förelägga en fastighetsägare att uppgä till vilka han upplåter bostad och vilka som enligt hans kännedom bor i bostaden.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt.

Remissinstanserna: Endast få remissinstanser har yttrat sig. Förslaget lämnas i stort utan erinran eller tillstyrks. *Riksskatteverket* tillstyrker att den föreslagna skyldigheten för bostadsupplåtare att lämna uppgift om till vilka han upplåter bostad införs. Verket vill däremot inte ta ställning till om skyldigheten att lämna bostadsanmälan bör slopas. *Statens person- och adressregisternämnd* avstyrker förslaget från integritetssynpunkt.

Skälen för mitt förslag: Den nuvarande skyldigheten för bostadsupplåtare att lämna uppgifter om alla bostadsupplåtelser (bostadsanmälningar) medför att en flyttning måste anmälas såväl av den flyttande som av

bostadsupplåtaren. I de allra flesta fall innehåller de båda anmälningarna samstämmiga uppgifter. Att det för närvarande krävs in upplysningar från två håll framstår i fråga om huvuddelen av flyttningarna endast som en onödig omgång. Den skyldighet som finns nu bör därför kunna begränsas avsevärt. Som kommittén föreslagit bör en fastighetsägare inte behöva lämna uppgifter om bostadsupplåtelser i andra fall än då skattemyndigheten begär det. Uppgifterna, som enligt min mening normalt inte kan anses som särskilt integritetskänsliga, bör många gånger kunna vara till god hjälp för kontrollen av folkbokföringens riktighet. Uppgiftsskyldigheten bör utformas så att skattemyndigheten har rätt att förelägga bostadsupplåtaren att lämna uppgifter om vilka personer som han upplåter bostad åt och vilka personer som enligt hans kännedom bor i bostaden.

6.3 Medverkan av polis

Min bedömning: Polismyndighet bör inte vara skyldig att på skattemyndighetens begäran göra utredningar i folkbokföringsärenden.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Polismyndighet skall vara skyldig att göra utredning i folkbokföringsärenden på begäran av skattemyndigheten.

Remissinstanserna: Förslaget berörs endast av några få instanser. *Rikspolisstyrelsen* avstyrker medan *Riksskatteverket* välkomnar förslaget. *Länsrätten i Stockholms län* finner att invändningar av skilda slag kan riktas mot att polisen utnyttjas för utredningar i folkbokföringsfrågor och avstyrker förslaget.

Skälen för min bedömning: Folkbokföringen ligger, som jag tidigare nämnt, till grund för bestämmandet av många skyldigheter och rättigheter. Det kan därför vara frestande att dölja sin verkliga bosättning för folkbokföringsmyndigheterna för att med hjälp av en felaktig folkbokföring orättmätigt kunna uppnå ekonomiska förmåner. Sådana förfaranden torde i de allra flesta fall vara straffbara enligt brottsbalken eller ansvarsbestämmelser i speciallagstiftning.

Till polisens uppgifter hör att bedriva utredningar i fråga om brott som hör under allmänt åtal. Intresset av att folkbokföringen är korrekt i sådana fall då den felaktiga folkbokföringen inte utnyttjas i något bedrägligt syfte kan knappast motivera att polisens resurser tas i anspråk. Enligt min mening bör polisen när det gäller bosättningskontrollen därför inte ges någon särskild utredningsskyldighet som ligger vid sidan av den ovan nämnda uppgiften att bedriva utredningar om brott som hör under allmänt åtal.

Mitt förslag: Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet underlåter att fullgöra sin anmälningsskyldighet som avser ändring av adress eller inflyttning till Sverige skall dömas till penningböter. I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Förseningsavgift i fråga om för sent inkomna eller underlåtna anmälningar införs inte.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Den som inte fullgör sin anmälningsskyldighet eller uppgiftsskyldighet enligt anmaning i rätt tid skall påföras en administrativ avgift (förseningsavgift). Vidare föreslår kommittén att den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar oriktiga uppgifter enligt folkbokföringslagen skall dömas till böter.

Remissinstanserna: Förslaget om förseningsavgift har fått ett i huvudsak negativt mottagande av remissinstanserna. Bl. a. framhålls att införandet av en förseningsavgift skulle medföra många praktiska problem och kräva stora resurser. Bland problemen pekas det på svårigheter att utreda när en flyttning faktiskt skett. *Göta hovrätt* anför att förslaget inte kommer att medföra någon avlastning av domstolarnas arbetsbörda utan i stället medföra en mer tungrodd och byråkratisk ordning. *Länsrätten i Malmöhus län* framför att förseningsavgiften inte löser de problem med skenskrivningar som kommittén pekat på. Risken är i stället uppenbar att förseningsavgiften kommer att drabba personer som av olika personliga skäl försummar anmälan. De föreslagna eftergiftsgrunderna torde härvid inte vara tillräckliga. *JO* påpekar att det inte finns någon naturlig utgångspunkt för beräkning av om en flyttningsanmälan kommit in i tid. I andra fall än då den enskilde i en för sent inkommen anmälan lämnar en sanningsenlig uppgift krävs en utredning av förhållandena. Man kommer därför inte att göra de handläggningssmässiga vinster med att övergå från den nuvarande straffsanktionen till en förseningsavgift som kommittén hävdar. Däremot innebär förslaget en påtaglig försämring av den enskildes rättssäkerhet.

Förslaget om kriminalisering av oriktiga uppgifter i anmälningar m. m. berörs bara av ett fåtal instanser. *Riksåklagaren* anför att de fall av oriktigt uppgiftslämnande som kommittén avser att kriminalisera i allt väsentligt kan beivras som osant intygande enligt brottsbalken och är närmast benägen att avstyrka förslaget. *Länsrätten i Stockholms län* är tveksam till att felaktigt uppgiftslämnande i överskottsfrågor skall vara kriminaliserat och anser att det kriminaliserade området åtminstone bör begränsas till osant meddelande som varit ägnat att leda till felaktig folkbokföring. *JO* anser sig inte övertygad om att det finns behov av en särskild straffbestämmelse av förslaget innehåll vid sidan av redan existerande straffbestämmelser om t. ex. skattebedrägeri, bedrägeri och förvanskande av familjeställning och avstyrker.

Skälen för mitt förslag: Enligt 56 § GFBL kan den som underlåter att göra anmälan om sin flyttning, om sin avsikt att flytta till utlandet eller om

upplåtelse av bostad till annan dömas till böter (högst 500 kr.) under förutsättning att förseelsen inte är ringa.

Kommittén föreslår att bötesstraffet skall ersättas av en administrativ avgift (förseningsavgift). Flera remissinstanser har riktat allvarlig kritik mot förslaget. För egen del är jag inte övertygad om att en förseningsavgift för försenad eller utebliven adressanmälan skulle medföra en sådan förbättring av anmälningsfrekvensen som motsvaras av de nackdelar som remissinstanserna pekat på. Jag finner därför inte skäl att föreslå att en förseningsavgift införs.

Kommittén har vidare föreslagit en särskild straffbestämmelse i NFBL av innebörd att den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar oriktiga uppgifter i en anmälan skall dömas till böter. Nödvändigheten av ett särskilt straffstadgande för att oriktiga uppgifter i anmälningar till skattemyndigheterna skall kunna beivras i de grova fall som kommittén syftat på har ifrågasatts av bl.a. riksåklagaren och JO. Jag delar den uppfattningen. Jag föreslår därför att den nuvarande straffbestämmelsen för underlåtenhet att göra anmälan om flyttning i princip behålls. Straffet skall utgöras av penningböter. För min del finner jag det dock mindre lämpligt att ansvar skall inträda för försummelse att anmäla flyttning till utlandet.

I sammanhanget bör nämnas att jag föreslår att det i NFBL tas in en bestämmelse om att skattemyndigheten, i fall där det kan antas att en person är skyldig att göra anmälan enligt NFBL, får förelägga denne att fullgöra sin anmälningsskyldighet. Om föreläggandet inte följs skall myndigheten få förelägga vite (se författningskommentarerna till 31 och 37 §§ NFBL). Möjligheterna svarar i huvudsak mot vad som gäller i dag. De är nödvändiga för att myndigheten på ett förhållandevis enkelt sätt skall kunna få in eller komplettera de uppgifter som skall registreras i folkbokföringen eller som behövs för bedömningen av en fråga om bosättning.

7 Beslutande myndigheter och överklagandeordning

7.1 Skattemyndigheten beslutar om folkbokföring

Mitt förslag: Skattemyndigheterna övertar pastorsämbetenas roll som folkbokföringsmyndigheter. En skattemyndighet beslutar efter anmälan eller på eget initiativ om en person skall folkbokföras inom länet.

Underställnings- och samrådsförfarandet avskaffas.

1983 år folkbokföringskommittés förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt.

Remissinstanserna: Ett par remissinstanser har anfört att det bör klagöras vilken skattemyndighet som skall besluta vid flyttning mellan två län. I övrigt har remissinstanserna inte särskilt kommenterat förslaget.

Skälen för mitt förslag: För närvarande beslutar pastorsämbetet (i inflyttningsförsamlingen) efter anmälan eller när annat skäl föreligger att en person skall kyrkobokföras i församlingen. Rör det sig om en person som är kyrkobokförd i en annan församling har pastorsämbetet i utflyttningsförsamlingen möjlighet att ifrågasätta om ny folkbokföring skall ske. Vid oenighet mellan pastorsämbetena skall kyrkobokföringsinspektören rådfrågas. Om oenigheten därefter kvarstår skall pastorsämbetet i inflyttningsförsamlingen underställa ärendet länsrättens prövning. I folkbokföringsmål som rör församlingar i olika län skall den länsrätt som prövar det underställde ärendet inhämta yttrande från länsrätten i det andra länet. Om länsrätterna är oense skall ärendet underställas kammarrätten.

Av tidigare fattade beslut om folkbokföringens omorganisation följer att skattemyndigheten skall överta de arbetsuppgifter inom folkbokföringen som för närvarande ankommer på pastorsämbetet och därmed också skall fatta beslut enligt folkbokföringslagen om var en person skall anses bosatt m. m.

Normalt aktualiseras frågan om en persons folkbokföring i samband med att personen anmäler flyttning. Att en person är rätt folkbokförd påverkar i stor utsträckning personens rättigheter och skyldigheter i samhället. Det är därför angeläget att skattemyndigheten, på motsvarande sätt som pastorsämbetet enligt den nuvarande ordningen, även utan anmälan kan ta upp en persons folkbokföring till prövning när det föreligger skäl till det.

Varje skattemyndighet bör ha möjlighet att besluta om en persons folkbokföring på en fastighet eller i en församling i länet oavsett var personen ifråga för tillfället är folkbokförd. Övriga beslut bör fattas av den skattemyndighet inom vars verksamhetsområde en person är eller, om hon eller han inte längre är folkbokförd, senast har varit folkbokförd.

När den löpande folkbokföringen nu datoriseras och omorganiseras, förbättras möjligheten att snabbt och enkelt göra utredningar och bedömningar i ärenden rörande folkbokföring. Genom den organisatoriska förändringen får riksskatteverket också ökade möjligheter att verka för en enhetlig rättstillämpning och stärka kompetensen hos de beslutande myndigheterna. Eftersom skattemyndigheten har hela länet som verksamhetsområde kommer vidare ett ökat antal av flyttningarna att ske inom en och samma myndighets ansvarsområde. Mot denna bakgrund finner jag att det omständliga och tidsödande förfarandet med obligatoriskt samråd och underställning kan avskaffas.

7.2 Dag för giltighet av ny folkbokföring

Mitt förslag: Ett beslut om ändrad folkbokföringsort skall gälla fr. o. m. den dag då flyttningen skedde om anmälan görs i föreskriven tid.

Remissinstanserna: Förslaget kommenteras endast av en remissinstans. *Länsrätten i Värmlands län* ifrågasätter om inte ett beslut om ändrad folkbokföring bör kunna få full retroaktivitet även i de fall anmälan gjorts för sent eller inte alls.

Skälen för mitt förslag: Nuvarande ordning innebär att ett beslut om ändrad kyrkobokföringsort gäller fr. o. m. den dag då flyttningsanmälan kommer in till myndigheten. Detta innebär i sin tur att kyrkobokföringen under den tid anmälningsfristen löper inte överensstämmer med den faktiska bosättningen. I de fall en flyttning registreras strax efter den 1 november korrigeras förhållandet i mantalsskrivningen.

När skyldigheter och rättigheter knyts direkt till den löpande registreringen måste regelsystemet också vara så utformat att folkbokföringsregistret omedelbart avspeglar den rätta folkbokföringen för den som på rätt sätt fullgör sin anmälningskyldighet. Om folkbokföringsbeslut ges full retroaktivitet skulle i och för sig registret ännu bättre återge den faktiska bosättningen. En sådan ordning skulle emellertid också kunna utnyttjas för manipulationer. Jag godtar därför kommitténs förslag att ett beslut om ändrad folkbokföringsort skall gälla med verkan från flyttningsdagen under förutsättning att anmälan gjorts i rätt tid.

7.3 Allmänt ombud

Mitt förslag: Riksskatteverket övertar de uppgifter som det allmänna ombudet nu har i folkbokföringsmål.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: Inga särskilda synpunkter har lämnats.

Skälen för mitt förslag: Ett centralt placerat allmänt ombud för folkbokföringsmål finns sedan den 1 januari 1986. Det allmänna ombudet infördes enligt ett förslag av kommittén (Ds Fi 1983:31, prop. 1985/86:56, SkU 18, rskr.57, SFS 1985:1121). Kommittén har därefter i betänkandet Rätt adress föreslagit att regionala allmänna ombud för folkbokföringen bör inrättas. Det förslaget har inte genomförts.

Skattemyndigheten föreslås nu bli beslutande myndighet i folkbokföringsärenden. Det bör därmed enligt min mening inte finnas något särskilt regionalt organ för bevakning av folkbokföringsmål. På beskattningsområdet är det allmännas processföring numera i huvudsak anordnad på det sättet att riksskatteverket får överklaga skattemyndigheternas beslut. Enligt min mening bör samma ordning gälla på folkbokföringsområdet.

Mitt förslag: Beslut av skattemyndigheten får överklagas hos länsrätten. Beslut om personnummer överklagas dock till riksskatteverket.

Beslut om någons folkbokföring på fastighet eller motsvarande skall kunna överklagas av den enskilde, kommun (såväl borgerlig som kyrklig) samt av riksskatteverket. Överklagandetiden är tre veckor. För enskild skall tiden räknas från det han fick del av beslutet medan en kommun och riksskatteverket skall få överklaga inom tre veckor från den dag beslutet meddelades.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt.

Remissinstanserna: *Länsrätten i Malmöhus län* har ifrågasatt om inte endast borgerliga primärkommuner bör vara berättigade att överklaga. *Länsrätten i Värmlands län* har anfört att tiden för en kommun att överklaga bör räknas från den dag då kommunen fick del av beslutet. *Göteborgs kommun* har anfört att kommitténs förslag, att räkna överklagandetiden för kommunerna från den dag beslutet meddelades samtidigt som skattemyndigheten i inflyttningslänet ensam skall besluta rörande folkbokföring, innebär att vissa fall av skenskrivningar underlättas. Enligt kommunen kan denna olägenhet avhjälpas om kommunerna ges rätt att begära prövning av en persons folkbokföring oavsett om beslutet därom har vunnit laga kraft. Även *Kommunförbundet* har invänt mot förslaget rörande kommunernas tid för överklaganden och uttalat att kommunerna i praktiken inte har några möjligheter att agera inom den av kommittén föreslagna tiden för överklaganden.

Skälen för mitt förslag: Enligt 45 § GFBL kan beslut om kyrkobokföringsfastighet, kyrkobokföringsort, kyrkobokföring under viss rubrik eller registrering under viss rubrik överklagas av den vars kyrkobokföring berörs av beslutet, av kommunen och av det allmänna ombudet för folkbokföring. Enligt paragrafens lydelse är den kommunala överklaganderätten inte begränsad till borgerliga primärkommuner utan gäller också landstingskommuner och kyrkliga kommuner. Överklagandet i berörda frågor prövas av länsrätten. För den enskilde och kommun gäller förvaltningslagens bestämmelser om tid för överklagande, vilket innebär att beslutet skall överklagas inom tre veckor från det att klaganden fick del av beslutet. Beslut i någon annan fråga, exempelvis registrering av uppgifter i olika kyrkobokföringsregister, kan av den enskilde överklagas till domkapitlet utan tidsbegränsning.

När pastorsämbetet inte längre svarar för den löpande folkbokföringen finns det inte skäl att bibehålla domkapitlet som överinstans enligt folkbokföringslagen. Skattemyndighetens beslut skall alltså genomgående överklagas till länsrätten.

Rätten för kommuner att överklaga har hittills endast utnyttjats av borgerliga primärkommuner. De kyrkliga kommunerna kan sägas ha haft

ett indirekt inflytande över folkbokföringen genom att pastor ansvarar för kyrkobokföringen. När detta upphör kan jag inte finna annat än att också de kyrkliga kommunerna har ett direkt intresse av att kunna överklaga beslut om var eller hur en person skall vara folkbokförd. Det finns således inte någon anledning att i detta avseende inskränka kretsen av kommuner som får överklaga.

När det gäller överklagandetiden för enskilda personer och för utövaren av den allmänna ombudsfunktionen har inte något skäl till ändring framkommit.

I fråga om överklagandetiden för kommuner kan olika synpunkter anläggas. Kommittén har anfört att regeln att den tiden räknas från det att kommunen fick del av beslutet kan vara till men för den enskilde eftersom kommunerna normalt inte delges beslut om folkbokföring. Detta innebär enligt kommittén att den enskilde inte kan veta när, eller ens om, beslutet om hans folkbokföring vinner laga kraft mot kommunen. Å andra sidan innebär kommitténs förslag, att besvärstiden för kommuner skall räknas från det att skattemyndighetens beslut meddelades, nackdelar för kommunen. Eftersom det inte är praktiskt genomförbart eller ekonomiskt försvarbart att delge berörda kommuner alla beslut som meddelas rörande folkbokföring innebär detta att kommunerna får svårt att utnyttja rätten att överklaga. Vid den avvägning som sålunda måste göras mellan det allmännas och den enskildes intresse på denna punkt är det emellertid min uppfattning att den enskildes intresse överväger. Jag föreslår därför den ändringen att tiden för kommunala överklaganden skall räknas från den dag då skattemyndighetens beslut meddelades. Det bör framhållas att kommunerna även med denna ordning kan bevaka sin rätt, exempelvis genom att särskilt följa vissa ärenden och hos skattemyndigheten initiera prövning och förebringa utredning rörande en viss persons bosättning.

Folkbokföringsmyndigheten fattar inte bara beslut om en persons folkbokföring på fastighet eller motsvarande. På liknande sätt som pastorsämbetet i dag beslutar att anteckna olika personuppgifter, exempelvis civilstånd, kommer skattemyndigheten att registrera uppgifterna i folkbokföringens nya ADB-register. Denna typ av registrering äger ofta rum utan att en persons bosättning prövas och kan ha sin grund i underrättelser från myndigheter men kan också vara baserad på uppgifter som den enskilde formlöst lämnar. Eftersom folkbokföringsuppgifter till stor del utgör underlag för exempelvis de organ som administrerar den allmänna försäkringen har den registrering som på detta sätt sker inom folkbokföringen stor betydelse för den enskildes rättigheter och skyldigheter. Främst är det angeläget att registreringen blir riktig på så sätt att den speglar verkliga förhållanden. I och för sig följer det redan av datalagen att den som för ett ADB-register är skyldig att rätta felaktiga eller missvisande uppgifter. Ibland kan emellertid det underlag som ligger till grund för ett beslut om registrering vara svårbedömt och ge upphov till olika tolkningar. Särskilt gäller detta om underlaget utgörs av utländska handlingar eller uppgifter. Med hänsyn till den stora betydelse som ett registreringsbeslut har för den enskilde är det enligt min bedömning viktigt att det även i fortsättningen

ges möjlighet för den person som registreringen gäller att genom överklagande få denna typ av registreringar överprövade.

Beslut om personnummer bör inte göras till föremål för domstolsprövning. I stället får skattemyndighetens beslut om fastställande av personnummer överklagas till riksskatteverket.

I sammanhanget bör nämnas att jag inte föreslår någon motsvarighet till 62 § GFBL, som innebär att regeringen — om det finns synnerliga skäl — för närvarande kan förordna att en person skall kyrkobokföras eller mantalsskrivas med avvikelse från vad som annars gäller. Bestämmelsen har under senare år tillämpats i några fall där en flyttningsanmälan som lämnats till ett postkontor inte har vidare sänts till folkbokföringsmyndigheten eller också försenats och därför inte föranlett ändrad folkbokföring på det sätt som den enskilde utgått från. Med hänsyn till att jag här (avsnitt 6.1) föreslår att en flyttningsanmälan även skall få lämnas till ett postkontor torde det inte längre finnas något behov av en bestämmelse liknande den i 62 § GFBL.

8 Skydd för förföljda personer

8.1 Bakgrund

Våldet mot person är utbrett. Det är angeläget att hjälpa och stödja dem som misshandlas, förföljs eller trakasseras.

En rad åtgärder har vidtagits under senare år på detta område. Lagstiftningen har setts över och förbättrats.

Den som är målsägande i mål om sexualbrott och vissa andra typer av brott, t. ex. misshandel och olaga hot, har från den 1 juli 1988 getts rätt att under vissa förutsättningar få ett av staten betalt målsägandebiträde under förundersökningen och rättegången. Genom en lagändring som trätt i kraft den 1 januari 1991 har rätten till målsägandebiträde utvidgats. I vissa andra fall har målsäganden rätt att åtföljas av en stödperson till rättegången (prop. 1987/88:107, JuU 33, rskr. 318, SFS 1988:609).

Genom lagen (1988:688) om besöksförbud, som trädde i kraft den 1 juli 1988, har skyddet förbättrats för framför allt kvinnor som riskerar att utsättas för misshandel och andra övergrepp. Straffet för överträdelse av ett besöksförbud skärptes genom en ändring i lagen, som trädde i kraft den 1 april 1990 (1989/90:JuU5, rskr. 65, SFS 1989:1075).

Regeringen bemyndigade den 16 november 1989 chefen för justitiedepartementet att tillsätta en kommission (Ju 1989:05) för att motverka våld och förbättra stödet till brottsoffren (dir 1989:58). Kommissionen har redovisat resultatet av sitt arbete i betänkandet (SOU 1990:92) Våld och brottsoffer.

Vidare tillsatte regeringen den 23 november 1989 en arbetsgrupp inom regeringkansliet för frågor som rör våld mot kvinnor. Arbetsgruppen har arbetat nära den nyssnämnda kommissionen och har nyligen avslutat sitt arbete (Rapport C 91/410/JÄ). Arbetsgruppens förslag har behandlats i prop. 1990/91:113.

I den nu nämnda propositionen föreslås bl. a. att polisen tillförs medel för anskaffandet av larm och andra skyddutrustningar i syfte att ge kvinnor som utsätts för våld ett bättre skydd.

Rikspolisstyrelsen har pekat på att det finns en oroande tendens att parter och vittnen utsätts för hot, trakasserier och våld i anslutning till polisutredningar och rättegångar. Utan åtgärder mot en sådan utveckling riskerar rättsväsendet att undermineras. Rikspolisstyrelsen har i rapporten (RPS RAPPORT 1990:4) Vittneskydd redovisat sin syn på frågorna om skydd för vittnen.

Behovet för bl. a. misshandlade kvinnor att byta personnummer och på så sätt skapa sig en ny identitet har flera gånger behandlats av riksdagen, senast våren 1990 (1989/90:SkU33, rskr. 355). Skatteutskottet uttalade bl. a. att det är av stor vikt att skyddet för dem som utsätts för hot utformas på ett sådant sätt att de utsatta personerna i fortsättningen känner en verklig trygghet. Utskottet konstaterade vidare att regeringen gett folkbokföringskommittén i uppdrag att överväga och lämna förslag till åtgärder som förhindrar att någon med hjälp av personnummer kan leta rätt på en person i syfte att utöva våld, hot eller trakasserier.

När det gäller möjligheten att motverka brott av nu berört slag intar åtgärder inom folkbokföringen en framträdande plats.

I folkbokföringen finns uppgifter om bl. a. personnummer, namn, adress, civilstånd och barn. Ett flertal myndigheter aviseras automatiskt om ändringar i de registrerade uppgifterna. Detta underlättar oftast för den enskilde. Den enskildes rätt till olika förmåner som exempelvis barnbidrag kan på så sätt beaktas utan en särskild anmälan från den enskilde.

Personnumret är mycket användbart som ett unikt och tillförlitligt identifikationsbegrepp. Det är nödvändigt för att klara av de omfattande aviseringarna från folkbokföringsregistren. Samtidigt är personnumret ett sökbegrepp för den som vill ha tillgång till sådana uppgifter om en person som normalt anses som harmlösa, exempelvis adresser. Folkbokföringsregistren kan på det sättet användas för att få upplysning om en persons adress av den som har för avsikt att förfölja eller trakassera personen. Det är därför i de flesta fall inte möjligt att undkomma en förföljare enbart genom att flytta till en annan ort.

För uppgifter i verksamhet som avser folkbokföringen eller annan liknande registrering av befolkningen gäller sekretess enligt 7 kap. 15 § sekretesslagen (1980:100). Enligt den bestämmelsen gäller sekretess för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Genom en ändring i denna bestämmelse och i sekretessförordningen (1980:657), som trädde i kraft den 1 januari 1988 (prop. 1987/88:41, KU 22, rskr. 51, SFS 1987:1160 och 1987:1161), utvidgades folkbokföringssekretessen till att omfatta även annan verksamhet som avser registrering av en betydande del av befolkningen såsom trafiksäkerhetsverkets bil-, körkort- och felparkeringsregister och rikspolisstyrelsens centrala passregister. Sekretesskydd gäller såväl för uppgifter av särskilt ömtålig art som för normalt harmlösa uppgifter vilka på grund av omständigheterna i det enskilda fallet är skyddsvärda. Exempel på den sistnämnda

da typen av uppgifter kan vara en persons adress i fall av befarad personförföljelse.

I de fall en persons adress bör hemlighållas på grund av befarad förföljelse förs en markering om särskild sekretessprövning in i skattemyndighetens folkbokföringsregister. Markeringen aviseras till de andra register för vilka det finns motsvarande bestämmelser om sekretess. Spärrmarkeringen innebär i och för sig inte att uppgiften inte får lämnas ut. Den är endast en varningssignal som anger att en särskild prövning skall ske. Varje myndighet prövar självständigt frågan om utlämnande.

För min del vill jag framhålla att uppgifterna i folkbokföringen självfallet inte bör kunna missbrukas för att söka rätt på en person i syfte att förfölja eller hota denne. Ett visst skydd för utsatta personer ges som nämnts genom reglerna om sekretess. Detta skydd är emellertid inte heltäckande.

1983 års folkbokföringskommitté har föreslagit två olika vägar för att skapa ett bättre skydd. En person skall i första hand ges ökad trygghet genom en särskild folkbokföring där den verkliga bostadsorten eller bostadsadressen inte framgår av de vanliga folkbokföringsregistren. Den särskilda folkbokföringen skall beslutas av skattemyndigheten efter ansökan. Det andra förslaget innebär att en person som är utsatt för ett allvarligt hot skall i speciella fall få registreras med fingerade personuppgifter i folkbokföringen efter ansökan hos rikspolisstyrelsen. Samtliga identifierande uppgifter i folkbokföringen kan få bytas ut samtidigt som sambandet med den tidigare identiteten utplånas (identitetsbyte).

Kommitténs förslag har mottagits mycket positivt av remissinstanserna. Ingen motsätter sig att det införs en möjlighet till särskild folkbokföring av förföljda personer. Endast en remissinstans avstyrker införandet av en möjlighet till identitetsbyte.

Våldskommissionen (Ju 1989:05) har i sitt betänkande (SOU 1990:92) Våld och brottsoffer tillstyrkt förslagen.

För min del ansluter jag mig i allt väsentligt till förslagen. Genom de föreslagna åtgärderna förhindras enligt min mening på ett effektivt sätt att folkbokföringens uppgifter missbrukas för att leta reda på personer i syfte att utöva våld eller hot.

Bestämmelser om detta har tagits in i förslaget till ny folkbokföringslag och i en särskild lag om fingerade personuppgifter.

Mitt förslag: Om det finns särskilda skäl att anta att en person kan bli utsatt för allvarlig eller upprepad brottslighet, förföljd eller på annat sätt trakasserad, får skattemyndigheten, om den det gäller flyttat eller avser att flytta, efter ansökan besluta om kvarskrivning på den gamla folkbokföringsorten i högst tre år. När skäl för kvarskrivning inte längre föreligger skall den upphöra.

Motsvarande skall gälla för den utsatta personens familj.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har, med ett undantag, inte haft något att erinra mot förslaget. *Länsrätten i Malmöhus län* anser att sådana undantag som föreslås endast kan komma ifråga under extraordinära förhållanden. Länsrätten anser att de i förslaget angivna förhållanden som skall föreligga för att den tidigare folkbokföringsorten skall få behållas är alltför vagt angivna och behöver preciseras. Det är vidare enligt länsrätten av stor betydelse att prövningen föregås av en noggrann utredning som visar om det föreligger sådana förhållanden som avses. Länsrätten ifrågasätter vidare om prövningen av hotet bör göras av skattemyndigheten och anser att prövningen i första hand bör ankomma på de rättsvärdande myndigheterna som har särskild kompetens i dessa frågor t. ex. de allmänna domstolarna och rikspolisstyrelsen. De har tillgång till uppgifter som kan vara av betydelse vid en sådan prövning. För att skattemyndigheten skall kunna lämna ett sådant medgivande måste åtminstone någon form av remissförfarande äga rum. Remissinstansen, t. ex. rikspolisstyrelsen, bör ta ställning till om hotbilden är sådan att det finns förutsättningar för ett medgivande.

Skälen för mitt förslag: Den metod som kommittén föreslagit bör i de allra flesta fall kunna medföra ett effektivt skydd mot att uppgifter i folkbokföringen används för att söka upp en person med avsikt att utsätta den för våld, hot om våld eller trakasserier. Uppgifter om den faktiska bostadsorten kommer då inte att spridas till myndigheter och andra registerförare.

En sådan särskild folkbokföring (kvarskrivning) avses kunna ske i de fall en person har flyttat eller avser att flytta på grund av hot eller förtöjlse. Kvarskrivning bör kunna medges både i de fall då hotet kommer från en känd person exempelvis en tidigare familjemedlem eller någon som den hotade vittnat mot i en rättegång och i sådana fall då hotet kommer från oidentifierade personer, exempelvis en terroristorganisation eller ett brottsyndikat. Även parter i rättegång, målsäganden och rättspersonal bör kunna bli kvarskrivna. Däremot bör det förhållandet att en person utsatts för uppmärksamhet i massmedia inte i och för sig utgöra skäl till kvarskrivning.

En förutsättning för ett beslut om kvarskrivning bör vara att det, om det inte är obehövtigt, föregås av en utredning av polisen om tillförlitligheten

av uppgifterna och om allvaret i hotet. Skattemyndigheten bör därför ges rätt att anlita biträde av polismyndighet i frågor om kvarskrivning. Om brott som hör under allmänt åtal kommer till polisens kännedom skall förundersökning inledas (23 kap. rättegångsbalken).

Ett beslut om kvarskrivning bör vidare följas upp så att beslutet kan upphävas så snart skyddsbehovet upphört så att folkbokföringen så snart som möjligt kan beskriva den faktiska bosättningen för att därmed begränsa de olägenheter som annars kan uppkomma. Detta kan också ligga i den enskildes intresse. Det är därför lämpligt att skattemyndigheten upplyser den enskilde om effekterna i olika sammanhang av att folkbokföringsorten inte visar den verkliga bosättningen.

Det får här liksom i övrigt ankomma på riksskatteverket att utarbeta råd för handläggningen hos skattemyndigheterna.

För att kvarskrivningen skall ge avsedd effekt måste motsvarande gälla för de familjemedlemmar som flyttar med den utsatta personen. En komplikation i det sammanhanget är att förföljaren kan vara vårdnadshavare till barn som bor hos den förföljda personen. För att bli en effektiv skyddsmetod måste kvarskrivning beträffande ett barn i sådana fall kunna ske på ansökan av endast en av vårdnadshavarna. En särskild bestämmelse om detta bör därför tas in i NFBL.

I de fall då kvarskrivning beviljats bör ingen bostadsadress anges i folkbokföringen. Postadressen bör vara skattemyndighetens adress. Post till personen kan då vidareändas av skattemyndigheten. Bestämmelser om detta bör utfärdas av riksskatteverket.

Det är givetvis angeläget att systemet med särskild folkbokföring inte kan missbrukas av personer som önskar göra sig oanträffbara för att undgå lagföring eller på annat sätt undandra sig skyldigheter mot det allmänna. Mellanhavanden mellan enskilda och myndigheter och mellan borgenärer och gäldenärer sköts i allmänhet med hjälp av post eller telefon. Normalt kommer därför kvarskrivningen inte att förändra situationen för myndigheter och tredje man i förhållande till den kvarskrivne.

Om en myndighet, exempelvis polis, domstol eller kronofogdemyndighet, hos skattemyndigheten begär att få tillgång till den verkliga adressen till en person som beviljats särskild folkbokföring, har skattemyndigheten att pröva denna begäran enligt tillämpliga sekretessregler (jfr 7 kap. 15 § och 14 kap. 2 och 3 §§ sekretesslagen). Prövningen torde i de flesta fall komma att leda till att den begärda uppgiften lämnas ut, förutsatt att uppgiften kan skyddas hos den mottagande myndigheten.

Jag är medveten om att de bedömningar av hotsituationer m. m. som måste ske i ärenden om kvarskrivning i viss mån är främmande för skattemyndigheterna. Bedömningen har dock avsevärda likheter med den avvägning som måste göras vid prövning enligt 7 kap. 15 § sekretesslagen av utlämnande av exempelvis en adressuppgift. Genom att kvarskrivningen konstrueras som en bestämmelse om rätt folkbokföringsort kommer rättsverkningar som är knutna till folkbokföringen att hänföras till den beslutade folkbokföringsorten (kvarskrivningsorten). I den mån myndigheter eller tredje man har behov av att få veta den kvarskrivnes folkbokföringsort kan denna uppgift således utan risk lämnas ut. Visar det sig att den

8.3 Fingerade personuppgifter

Mitt förslag: Folkbokföring med fingerade personuppgifter får ske i högst fem år om det föreligger en uppenbar risk att en person kan bli utsatt för särskilt allvarlig brottslighet som riktar sig mot dennes liv, hälsa eller frihet och personen inte kan beredas tillräckligt skydd på annat sätt.

Motsvarande skall gälla för den hotade personens familjemedlemmar.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt.

Remissinstanserna: Förslaget om en möjlighet till identitetsbyte tillstyrks eller lämnas utan erinran av samtliga remissinstanser med undantag för riksskatteverket som avstyrker förslaget med åberopande av de omfattande problem som identitetsbyten skulle medföra för den berörda personen, för myndigheter och tredje man. Verket anser att förslaget om möjlighet till kvarskrivning ger ett lika gott skydd. Verket har principiellt den uppfattningen att samhällets skyldighet att effektivt skydda människor som är utsatta för hot eller förföljelse inte i första hand åvilar folkbokföringsväsendet utan snarare andra instanser inom samhällsapparaten. Flera remissinstanser uppger att det är nödvändigt att man kan få tillgång till uppgifter om vilka identitetsbyten som skett om man skall kunna fullgöra sina uppgifter.

Skälen för mitt förslag: En person som är utsatt för ett allvarligt hot torde i de allra flesta fall få erforderligt skydd genom den föreslagna möjligheten att få behålla sin folkbokföringsort. Det kan emellertid inte uteslutas att en person som är utsatt för ett mycket allvarligt hot på grund av speciella omständigheter inte kan få tillfredsställande skydd på det sättet. För dessa undantagsfall kvarstår ett behov av att kunna erbjuda ännu bättre möjligheter till skydd. En person bör därför kunna medges att använda fingerade personuppgifter.

Skälet till detta är att man kan använda andra sökbegrepp än personnummer och namn i ett personregister. Genom att exempelvis använda uppgifter om relation till barn och dag för civilståndsändring som urvalskriterier är det möjligt att ur olika register hämta uppgifter och på så sätt begränsa antalet tänkbara personer avsevärt. Förföljaren har sedan möjlighet att identifiera den person han söker.

Det kan således vara nödvändigt att byta ut också andra uppgifter i folkbokföringen än namn och personnummer. Beroende på förhållandena i det enskilda fallet kan det bli aktuellt att byta ut vilken som helst av uppgifterna i folkbokföringen. Förhållanden som en persons födelsetid eller födelseort är emellertid av en sådan art att de inte kan ändras genom

ett administrativt beslut. Jag vill därför betona att medgivande att använda fingerade uppgifter inte medför att den berörda personens personuppgifter rättsligen ändras utan endast att han eller hon — för viss tid — registreras med andra uppgifter i folkbokföringen. Exempelvis har de namn som en person registreras med efter ett sådant medgivande inte förvärvat i namnrättslig bemärkelse. Jag förutsätter emellertid att berörda myndigheter beaktar vad som gäller beträffande skydd för vissa efternamn i samband med uppgiftsbyten. Det ligger i sakens natur att namn och övriga ändrade identitetsuppgifter måste väljas i samråd med den sökande.

För att ett byte av personuppgifter skall bli en effektiv skyddsåtgärd får uppgifterna om personens tidigare identitet inte lämnas ut till mer än en mycket begränsad krets. Endast skattemyndigheten och rikspolisstyrelsen bör därför ha information som gör det möjligt att koppla ihop uppgifterna från den tidigare identiteten med den nya. De gamla uppgifterna bör bara få finnas i manuell form hos dessa myndigheter.

För att minska problemen för borgenärer och myndigheter m. fl. som har ett legitimt intresse av att komma i kontakt med en person som använder fingerade personuppgifter, skall det i folkbokföringen beträffande de riktiga personuppgifterna framgå att personen i fråga använder sig av fingerade personuppgifter. Det finns därigenom en reell möjlighet för en myndighet eller tredje man att få klart för sig att den person som de söker nu har registrerats under andra personuppgifter och att de — om de behöver tillgång till dessa uppgifter — kan ha anledning att begära en prövning av om uppgifterna kan lämnas ut till dem. Att en sådan markering sker i folkbokföringen försämrar inte skyddet för den utsatta personen, eftersom en förföljare ändå torde förstå vad som skett om den hotade personen registreras som obefintlig i sin gamla identitet. Personen folkbokförs därefter med stöd av beslutet om de nya personuppgifterna i sin fingerade identitet. Det bör ankomma på rikspolisstyrelsen att i samråd med riksskatteverket utforma en lämplig ordning i det enskilda fallet.

Om personen som behöver nya personuppgifter bor tillsammans med barn måste även barnens personuppgifter ändras och barnens rätta familjerelationer utplånas. Det måste i ett sådant fall övervägas om personuppgiftsbytet över huvud taget är meningsfullt och praktiskt genomförbart, särskilt då det också skall omfatta yngre barn. Liksom beträffande kvarskrivning bör särskilt regleras att ansökan kan få göras av endast en vårdnadshavare i de fall då hotet kommer från den andre vårdnadshavaren.

Innan ett beslut om fingerade personuppgifter fattas bör den berörda personens ekonomiska förhållanden klarläggas. Så långt det är möjligt bör det utredas vilka skulder och andra förpliktelser som sökanden har och hur dessa skall regleras. Det är självfallet inte meningen att användningen av fingerade personuppgifter skall vara en väg att undkomma betalningsskyldighet. Förpliktelser som personen har kan uppfyllas under den ursprungliga identiteten även om fingerade personuppgifter annars används. Det bör ankomma på de berörda myndigheterna, främst rikspolisstyrelsen, att lämna praktiska råd om hur detta bör ske.

Lagrådet har i sitt yttrande bl. a. pekat på risken för rättsförluster både för den skyddade och för andra. Enligt lagrådet förutsätts det också att den skyddade blir omsorgsfullt upplyst om vad som gäller för honom så att han själv kan bidra till att undvika komplikationer av att han har "dubbel" identitet. Jag delar lagrådets uppfattning och utgår från att berörda myndigheter beaktar och upplyser om de problem som kan uppkomma.

När det hot som föranlett beslutet om fingerade personuppgifter inte längre föreligger skall personen återta sin rätta identitet. Detta bör praktiskt ske genom att den identitet som avregistrerats folkbokförs varefter den folkbokföring som skett i den fingerade identiteten förs in på den riktiga identiteten. Genom ett sådant tillvägagångssätt minimeras olägenheterna av personuppgiftsbytet för myndigheter och exempelvis borgenärer.

Ett beslut med medgivande bör vara tidsbegränsat. Giltighetstiden får bestämmas med utgångspunkt i omständigheterna i det enskilda fallet. Med hänsyn till att användningen av fingerade personuppgifter endast kan komma i fråga i extrema hotsituationer bör ett beslut kunna gälla upp till fem år.

Slutligen vill jag nämna att förslaget leder till att det enligt min mening inte längre finns anledning att – som har skett vid några tillfällen – ändra personnummer med stöd av bestämmelserna om ändring av personnummer och på så sätt ge hjälp åt förföljda personer. Den nu föreslagna metoden erbjuder bättre möjligheter.

8.4 Beslut att använda fingerade personuppgifter

Mitt förslag: En särskild lag stiftas om användning av fingerade personuppgifter. Fråga om medgivande att använda fingerade personuppgifter skall prövas av Stockholms tingsrätt. Ansökan till domstolen görs av rikspolisstyrelsen eller, om styrelsen inte finner skäl till ansökan, av enskild. Lagen (1946:807) om handläggning av domstolsärenden (ärendelagen) skall tillämpas vid domstolens handläggning. Lämnar domstolen medgivande skall det ankomma på rikspolisstyrelsen att bestämma vilka fingerade uppgifter som skall registreras inom folkbokföringen.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Kommittén föreslog att beslut om identitetsbyte skulle fattas av rikspolisstyrelsen samt att rikspolisstyrelsens beslut skulle kunna överklagas genom besvär till Svea hovrätt.

Remissinstanserna: Flera remissinstanser har invändningar mot den föreslagna handläggningsordningen. *Domstolsverket*, *datainspektionen* och *juridiska fakultetsstyrelsen i Uppsala* ifrågasätter om inte beslut av detta slag bör fattas inom folkbokföringsorganisationen. *Patent- och registreringsverket* anför att namnlagens regler bör tillämpas även på det namnbyte som innefattas i ett identitetsbyte. *Domstolsverket*, *datainspektionen*, *rikspolisstyrelsen*, *Svea hovrätt*, *kammarrätten i Stockholm*, *länsrätten i Stockholm* och *juridiska fakultetsstyrelsen i Uppsala* anser att beslut om

identitetsbyte bör överklagas hos förvaltningsdomstol. *Riksåklagaren* anför att den föreslagna ordningen bör kompletteras med bestämmelser om tillsyn över polisens beslutsfunktion genom att justitiekanslern ges en separat talerätt.

Skälen för mitt förslag: Den avvägning som måste göras innan en användning av fingerade personuppgifter kan tillåtas kräver en annan och mer kvalificerad bedömning än vad som normalt förekommer inom folkbokföringen. Det blir nödvändigt att göra bedömningar som inte är främmande för de allmänna domstolarna. Med hänsyn härtill förordar jag att frågorna om medgivande att använda fingerade personuppgifter regleras särskilt, vid sidan av folkbokföringslagen och att saken prövas av allmän domstol.

Med utgångspunkt i det antal ärenden om personnummerbyten som nu förekommer, och med beaktande av möjligheten främst till kvarskrivning, är det min bedömning att användningen av fingerade personuppgifter kommer att aktualiseras endast i ett fåtal fall per år. Bl. a. mot den bakgrunden bör samtliga ärenden – åtminstone tills ytterligare erfarenhet vunnits – koncentreras till en tingsrätt i landet, lämpligen Stockholms tingsrätt.

Som jag tidigare har sagt skall fingerade personuppgifter användas endast som en sista utväg när kvarskrivning, besöksförbud och andra skyddsåtgärder bedöms som otillräckliga. Ett konstaterande av detta torde ställa krav på en tämligen omfattande och kvalificerad utredning i ärendet. Det är också nödvändigt med polisiär medverkan för att utröna vilken hotsituation som föreligger. Med hänsyn till detta är det min uppfattning att det skall ankomma på rikspolisstyrelsen att hos tingsrätten ansöka om användning av fingerade personuppgifter och verkställa den utredning som skall ligga till grund för en sådan ansökan. Ansökan från rikspolisstyrelsen förutsätter att en enskild person som anser sig i behov av skydd har begärt sådan ansökan. Personen i fråga bör också själv kunna få göra ansökan till domstolen, dock först sedan rikspolisstyrelsen prövat frågan och funnit att tillräckliga skäl saknas för en ansökan från styrelsen. Varje framställning från enskild bör utredas av rikspolisstyrelsen för klarläggande av de bakomliggande omständigheterna. Det bör inte ankomma på rikspolisstyrelsen att göra någon ingående bedömning av utsikterna för den enskilde att få ett medgivande utan tillmötesgå dennes framställning om den inte framstår som utsiktslös.

Förfarandet vid tingsrätten bör vara enkelt och i möjligaste mån anpassat till ett regelverk som domstolen tillämpar i andra sammanhang. Med hänsyn främst till arten av den utredning som kan förväntas föreligga bör ett i huvudsak skriftligt förfarande tillämpas hos tingsrätten. Samtidigt kan det inte uteslutas att vissa muntliga inslag kan behövas. Med dessa utgångspunkter framstår ärendelagen som en lämplig grund för förfarandet vid tingsrätten. Ärendelagen utgår ju i första hand från skriftlig handling men medger exempelvis också muntligt förhör med sökanden. Med stöd av 4 § första stycket ärendelagen kan domstolen inhämta olika yttranden. Om det är en enskild som är sökande bör domstolen alltid inhämta yttrande och utredning från rikspolisstyrelsen. Det bör också vara

obligatoriskt att domstolen förvisar sig om vilka åtgärder som vidtagits inom folkbokföringen för att skydda den som begär att få använda fingerade personuppgifter. Även yttranden från sociala myndigheter kan vara påkallade. I detta sammanhang vill jag framhålla att det inte kan anses påkallat att betrakta den eller dem som i ärendet utpekats som hotande som part i ärendet eller att på annat sätt ge dem möjlighet att agera i ärendet.

Ett bifall till ansökan bör utmynna i ett konstaterande från domstolen att fingerade personuppgifter får användas. Sedan får det överlåtas till rikspolisstyrelsen att bestämma vilka uppgifter som skall registreras inom folkbokföringen och se till att registrering sker. Utgångspunkten vid valet av fingerade uppgifter skall självfallet vara att det inte av uppgifterna eller de registreringsåtgärder som skattemyndigheten vidtar skall framgå vem som använder uppgifterna. Samtidigt är det en fördel att inte fler fingerade uppgifter än nödvändigt kommer till användning.

Rätten att använda fingerade uppgifter bör gälla i högst fem år. Om behovet att använda uppgifterna upphör före utgången av den tillåtna tiden får den enskilde själv meddela detta varpå skattemyndigheten vidtar de åtgärder som behövs för att den enskilde fortsättningsvis skall registreras endast med verkliga uppgifter. Detta behöver inte regleras särskilt. Jag finner inte skäl till att rikspolisstyrelsen under den tid medgivandet gäller skall kontrollera behovet av fingerade uppgifter. Däremot skall styrelsen bevaka att tillåten användningstid inte överskrids. Härvid måste rikspolisstyrelsen kontakta personen i fråga och utreda situationen. Om behov av förlängt skydd bedöms föreligga kan ny ansökan göras.

8.5 Sekretessfrågor

Mitt förslag: Uppgifter om enskildas personliga förhållanden i ärenden om fingerade personuppgifter skall skyddas av sekretess.

1983 års folkbokföringskommittés förslag: Betänkandet saknar motsvarighet till mitt förslag.

Remissinstanserna har inte berört frågan om sekretess.

Skälen för mitt förslag: I 5 kap. sekretesslagen finns regler till skydd för det allmännas brottsförebyggande och brottsbeivrande verksamhet. Enligt 5 kap. 1 § sekretesslagen gäller sekretess för uppgifter som hänför sig till bl. a. förundersökning, under förutsättning att det kan antas att syftet med beslutade eller förutsedda åtgärder annars skulle kunna motverkas eller den framtida verksamheten skadas om uppgifterna röjs. Sekretessen omfattar också uppgifter som hänför sig till angelägenhet som avser dels användning av tvångsmedel i brottmål eller i annan verksamhet för att förebygga brott, dels polis-, åklagar- och tullmyndighets verksamhet i övrigt för att förebygga, uppdaga, utreda eller beivra brott.

I 9 kap. 17 § sekretesslagen finns en korresponderande bestämmelse till skydd för enskildas intressen. Enligt första stycket denna paragraf gäller sekretess på i stort sett samma verksamhetsområden som enligt 5 kap. 1 §, dvs. hos bl. a. polis och åklagare i deras brottsbekämpande verksamhet, för

uppgifter om enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgifterna röjs.

I 9 kap. 18 § finns bestämmelser om vissa begränsningar i sekretessen enligt 17 § första stycket. Sekretessen upphör vanligen att gälla om uppgiften lämnas till domstol med anledning av åtal.

Enligt 9 kap. 17 § andra stycket sekretesslagen gäller också sekretess i bl. a. polis- och åklagarmyndigheternas brottsbekämpande verksamhet för anmälan eller utsaga från enskild, om det kan antas att fara uppkommer för att någon kommer att utsättas för våld eller annat allvarligt men om uppgiften röjs.

I 7 kap. 19 § sekretesslagen finns bestämmelser om sekretess inom polisväsendet i andra sammanhang än brottsbekämpning. I andra stycket nämnda lagrum finns en bestämmelse om sekretess för uppgifter om enskilda som hänför sig till ärenden om besöksförbud.

Sekretess bör inte gälla för uppgifter i andra fall än då detta är nödvändigt. Avsikten med fingerade personuppgifter är att bereda en person skydd mot förföljare. Det ligger därför i sakens natur att sekretess bör gälla för samtliga personanknutna uppgifter i ett ärende som avser gällande fingerade personuppgifter. När ett beslut om fingerade personuppgifter upphävs finns inte längre samma behov av sekretess. Det kan emellertid i underlaget för beslutet finnas känsliga uppgifter om enskildas personliga förhållanden som bör åtnjuta sekretess även efter det att de fingerade personuppgifterna inte längre används.

För ett beslut om fingerade personuppgifter som aktualiseras i samband med en förundersökning om brott kan bestämmelserna om sekretess beträffande förundersökning ofta vara tillämpliga. Enligt huvudregeln upphör emellertid den sekretessen att gälla om uppgiften lämnas till domstol i samband med åtal. Om ärendet uppkommer utan samband med förundersökning om brott kan sekretess anses gälla enligt de övriga reglerna om sekretess till skydd för det allmännas brottsförebyggande och brottsbeivrande verksamhet. Den sekretessen torde emellertid upphöra när beslutet om fingerade personuppgifter upphävs.

Sekretessen i ärenden om fingerade personuppgifter bör regleras på ett sätt som är enhetligt och täcker skyddsbehoven under de olika stadierna av ärendets existens.

I lagrådsremissen föreslog jag att sekretess skulle gälla i ärenden om fingerade personuppgifter för uppgift om enskilds personliga förhållanden om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Lagrådet har ansett att ett sådant sekretesskydd inte är tillräckligt utan för sin del förordat att det införs ett s. k. omvänt skaderekvisit. Som skäl för detta har lagrådet anfört att det i ärenden som innebär att fingerade personuppgifter får användas typiskt sett föreligger ett starkt behov av sekretess så länge medgivandet gäller. Jag godtar vad lagrådet har anfört och föreslår att sekretess skall gälla i ärenden om fingerade personuppgifter för uppgift om enskilds personliga förhållanden om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Av redaktionella skäl bör bestämmel-

9 Försäkringskassornas medverkan m. m.

Mitt förslag: Den enskilde skall kunna göra anmälan, förutom om flyttning, också om namn och gemensam vårdnad samt begära hindersprövning hos valfri allmän försäkringskassa eller skattemyndighet. En anmälan eller en begäran skall dock prövas av den skattemyndighet där vederbörande är folkbokförd.

Organisationskommitténs förslag: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna har lämnat förslaget utan erinran.

Skälen för mitt förslag: I sitt betänkande Lag om folkbokföringsregister m. m. belyste organisationskommittén utförligt frågan om försäkringskassornas medverkan i folkbokföringsarbetet. Med detta som underlag lämnade jag i prop. 1990/91:53 om lag om folkbokföringsregister vissa principförslag i fråga om en sådan medverkan. Sammanfattningsvis uttalade jag i propositionen att försäkringskassorna skall medverka i folkbokföringsarbetet genom att lämna information till allmänheten, tillhandahålla blanketter samt hjälpa enskilda med att upprätta anmälningar eller kontrollera anmälningar som dessa har upprättat på egen hand.

Organisationskommittén har därefter återkommit med mer detaljerade förslag beträffande försäkringskassornas medverkan. Jag har samma uppfattning som kommittén i denna fråga. De allmänna försäkringskassornas kontorsnät bör således utnyttjas för att ta emot anmälningar från enskilda. Därigenom förbättras servicen för allmänheten. Utöver flyttningsanmälningar, som jag berört i avsnitt 6.1, är anmälningar om namn och gemensam vårdnad samt begäran om hindersprövning av sådant slag att de lämpar sig för en kassamedverkan. I första hand bör försäkringskassorna medverka vid anmälningar som den enskilde vill göra i samband med ett personligt besök. Anmälningar som sänds med post får en snabbare behandling om de skickas direkt till skattemyndigheten.

En anmälan eller begäran som görs hos en allmän försäkringskassa skall anses behörigen fullgjord av den enskilde med samma verkan som om den gjorts till skattemyndigheten. Prövningen av anmälningen skall dock vara förbehållen skattemyndigheten. Försäkringskassan skall ta emot och förmedla inkomna anmälningar till den skattemyndighet som skall göra prövningen, vilket så gott som genomgående är skattemyndigheten i det län där personen i fråga är folkbokförd.

För att ytterligare förbättra servicen för den enskilde finner jag det naturligt att den enskilde skall kunna initiera de aktuella ärendetyperna också hos en annan skattemyndighet än den som skall besluta i ärendet. Det ankommer på en sådan enbart mottagande skattemyndighet att utföra

10 Förvaringen av kyrkobokföringsarkiven

Mitt förslag: Pastor skall sköta kyrkobokföringsarkiven till dess att arkiven kan tas om hand av landsarkiven. Pastoratet får det ekonomiska ansvaret för arkivvården.

Organisationskommitténs förslag: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: *Riksarkivet* har ansett det värdefullt att den övergångsvisa arkivförvaringen regleras och bedömer att lagregleringen utgör en garanti för att arkiven vårdas på ett tillfredsställande sätt. Ingen remissinstans har invänt mot förslaget.

Skälen för mitt förslag: I en promemoria som överlämnades till regeringen i maj 1989 presenterade kommittén vissa principiella förslag om den framtida förvaringen av kyrkobokföringsarkiven. Förslaget innebar att arkiven borde överlämnas till de statliga arkivmyndigheterna som en följd av organisationsförändringen. Samtidigt konstaterade kommittén att ett sådant överförande inte kunde ske inom de närmaste åren eftersom landsarkiven behövde tillföras ytterligare resurser för att klara mottagandet och förvaringen av arkiven. I avvaktan på detta föreslog kommittén att kyrkobokföringsmaterialet övergångsvis skulle vara kvar inom svenska kyrkan. I april 1990 beslutade regeringen att kyrkobokföringsarkiven skulle överföras till landsarkiven. Samtidigt uppdrog regeringen åt arkivdepåkommittén (U 1989:10) att beakta de behov av depåer, personal och övriga resurser för kyrkobokföringsarkivens framtida förvaring som föranleds av beslutet om överföring av kyrkobokföringsarkiven. Organisationskommittén har nu lämnat förslag till reglering av den övergångsvisa förvaringen av kyrkobokföringsmaterialet.

I likhet med organisationskommittén bedömer jag att pastor, som ju för närvarande är den som handhar arkiven, bör få ansvaret för vården av kyrkobokföringsmaterialet även under övergångsperioden. På motsvarande sätt som pastoratet i dag svarar för att pastor har de resurser som behövs för kyrkobokföringsverksamheten bör pastoratet se till att pastor har lokaler, personal och det som i övrigt behövs för arkivvården. Jag delar kommitténs bedömning att dessa frågor bör lagregleras.

11 Följdlagstiftning

11.1 Inledning

Att skattemyndigheten skall överta pastorsämbetets arbetsuppgifter följer av organisationsförändringen och har redan berörts i anslutning till NFBL. Jag har tidigare också anfört att länsrätten skall ersätta domkapitlet som

överinstans. Dessa ändringar skall självfallet inte begränsas till NFBL utan också omfatta andra lagar och förordningar där pastorsämbetet förekommer. Vilka lagar det rör sig om framgår närmare av de upprättade lagförslagen.

I den proposition som föregick lagen om folkbokföringsregister anförde jag att den löpande folkbokföringsverksamheten skall skötas lokalt och att riksskatteverket skall svara för viss rådgivning i folkbokföringsfrågor till skattemyndigheten. Detta innebär att riksskatteverket inte skall delta i den löpande handläggningen av ärenden med anknytning till folkbokföringen utan de typer av sådana ärenden som nu prövas av verket skall i framtiden handläggas av skattemyndigheterna i länen eller, om det rör sig om en begränsad verksamhet (jfr. avsnitt 11.4), av en viss skattemyndighet.

11.2 Religionsfrihetslagen

Mitt förslag: Pastor skall även i fortsättningen pröva frågor enligt religionsfrihetslagen. Pastoratet skall svara för att pastor har de resurser som behövs för denna verksamhet. Svenska kyrkans centralstyrelse skall föra ett centralt register över medlemmarna i svenska kyrkan.

Organisationskommittens förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt.

Remissinstanserna: Svenska kyrkans centralstyrelse har tillstyrkt att styrelsen skall svara för ett centralt medlemsregister för svenska kyrkan. Riksskatteverket har instämt i förslaget att svenska kyrkan ges möjlighet att inhämta uppgifter från folkbokföringen med hjälp av ADB och att kyrkan själv för uppgifter om medlemskap. Enligt verket kan skattemyndigheternas behov av uppgifter om medlemmar i svenska kyrkan tillgodoses genom den föreslagna ADB-överföringen från det kyrkliga registret. *Datainspektionen* har anfört att inspektionen nyligen haft överläggningar med svenska kyrkans centralstyrelse om den framtida personregistreringen inom kyrkan och att ett arbete inletts med att ta fram ett förenklat ansökningsförfarande enligt datalagen för vissa personregister inom kyrkans verksamhet. Mot bakgrund av vad som därvid har framkommit har datainspektionen lämnat förslag till en något annorlunda utformning av de föreskrifter som syftar till att reglera den kyrkliga registreringen i religionsfrihetslagen än vad som följer av kommittéförslaget.

Skälen för mitt förslag: I dagsläget ankommer det på pastor, förutom att ansvara för kyrkobokföringen, också att pröva frågor om medlemskap i svenska kyrkan enligt religionsfrihetslagen. Även i övrigt råder ett nära samband mellan kyrkobokföringen och handläggningen av ärenden enligt religionsfrihetslagen. Exempelvis är det genom kyrkobokföringsmaterialet som pastor får tillgång till de uppgifter om nyfödda och andra som behövs för medlemskapsprövningen.

Det ändrade huvudmannskapet för folkbokföringen innebär inte att

reglerna om prövningen av medlemskapsfrågor enligt religionsfrihetslagen skall ändras. Det ankommer således även i fortsättningen på pastor att besluta om tillhörighet till svenska kyrkan.

Uppgift om medlemskap i svenska kyrkan antecknas för närvarande i kyrkobokföringmaterialet och inhämtas därifrån manuellt till de ADB-register (personband) som skattemyndigheten sedan länge för över befolkningen i länet. Genom länsregistren är uppgiften om medlemskap tillgänglig för användning bl. a. inom skatteförvaltningen.

I den proposition som föregick lagen om folkbokföringsregister anförde jag att uppgift om medlemskap i svenska kyrkan inte skall registreras i folkbokföringens nya ADB-register. Lagen om folkbokföringsregister, som antogs av riksdagen i december 1990, medger inte heller att så sker. Även om skatteförvaltningen i framtiden också behöver uppgifter om medlemmar i svenska kyrkan bör det vara en kyrklig angelägenhet att hålla register över medlemmarna. Jag föreslår därför att svenska kyrkans centralstyrelse får i uppdrag att föra ett centralt register över medlemmarna i svenska kyrkan.

I samband med beslutet år 1987 om ändrat huvudmannaskap för folkbokföringen uttalade riksdagen (SkU 1987/88:2 s. 9) att det var av vikt att kyrkan får fortsatt tillgång till folkbokföringsuppgifter för sitt församlingsarbete och den registerföring som under alla förhållanden blir nödvändig för kyrkans egna ändamål. Jag har inhämtat att det centrala medlemsregistret kommer att användas för olika inomkyrkliga ändamål och kan sägas bli en av hörnstenarna i det kyrkliga registersystemet. Det är därför naturligt att det registret utgör den kyrkliga kontaktytan mot folkbokföringsregistren och alltså kontinuerligt tillförs grundläggande personuppgifter från folkbokföringen.

Även i framtiden måste pastor i vissa fall ha tillgång till folkbokföringsuppgifter för den prövning som religionsfrihetslagen ålägger honom. Både för skattemyndigheterna och berörda kyrkliga organ är det en fördel om uppgiftsöverföringen från folkbokföringen till varje pastor kan ske med hjälp av det centrala medlemsregistret. När pastor sedan beslutat enligt religionsfrihetslagen bör han genast underrätta centralstyrelsen därom.

Jag anförde tidigare att skattemyndigheterna även framöver behöver ha tillgång till uppgifter om medlemmar i svenska kyrkan. Uppgifterna behövs inom skatteförvaltningen för debitering och uppbörd av församlingskatt samt framställning av röstlängder. Med den ordning som nu valts är det lämpligt att uppgifterna överförs från centralstyrelsen till skatteförvaltningen.

Församlingarna bör tillförsäkras de folkbokföringsuppgifter som behövs för skötseln av församlingsangelägenheterna. Vilka typer av folkbokföringsuppgifter som skall överföras till de kyrkliga registren beror bl. a. på hur datainspektionens tillstånd för främst de lokala registren kommer att utformas.

I detta sammanhang vill jag beröra frågan om *sekretess* för uppgifterna i de framtida kyrkliga registren samt i pastors verksamhet enligt religionsfrihetslagen. Jag har inhämtat att man inom svenska kyrkan avser att föra, förutom det centrala medlemsregistret, lokala register dels över kyrkomed-

lemmarna i församlingarna, dels över de kyrkliga handlingarna dop, konfirmation, vigsel och begravningstjänst (ministerialböcker). Vidare förbereds lokala s. k. verksamhetsregister över personer som deltar i olika former av kyrkliga aktiviteter. Jag delar organisationskommitténs uppfattning att det är angeläget att uppgifter i de kyrkliga registren och hos pastor i vissa fall kan hemlighållas. I första hand är det skyddet för adresser för personer som erhållit s. k. sekretessmarkering inom folkbokföringen som bör kunna bibehållas när uppgifterna förts över till kyrkan. Även om arbetet med att slutligt lägga fast registren ännu inte är avslutat är det nu min bedömning att ett lämpligt skydd för medlemsregistren, det centrala såväl som de lokala, och ministerialböckerna kan åstadkommas genom ett tillägg till 1 a § sekretessförordningen (1980:657). För verksamhetsregistret där personerna registreras till följd av att de frivilligt deltar i olika aktiviteter, är behovet av sekretesskydd inte särskilt framträdande.

I dagsläget när pastors handläggning av medlemskapsärenden enligt religionsfrihetslagen grundas på kyrkobokföringsmaterialet torde uppgifter i medlemskapsärenden omfattas av folkbokföringssekretessen enligt 7 kap. 15 § sekretesslagen. När handläggningen av medlemskapsfrågor kopplas loss från folkbokföringen torde folkbokföringssekretessen inte längre kunna tillämpas hos pastor. Eftersom uppgifter i medlemskapsärenden kan behöva skyddas på motsvarande sätt som uppgifter i de kyrkliga registren föreslår jag att en särskild föreskrift om sekretess för dessa ärenden införs i sekretesslagen. Med hänsyn till den anknytning som finns till folkbokföringen kan föreskriften i fråga tas in som ett nytt andra stycke i 7 kap. 15 § sekretesslagen.

Med den nuvarande ordningen, där medlemskapsprövningen mer eller mindre är en integrerad del av kyrkobokföringen, åligger det pastoratet att se till att pastorsämbetet har personal och andra resurser som behövs för verksamheten. Även i framtiden bör pastoratet ansvara för att pastor har biträdespersonal, lokaler och vad som i övrigt behövs för verksamheten enligt religionsfrihetslagen.

11.3 Begravningslagen

Mitt förslag: Särskild anmälan om dödsfall behövs inte. Intyg om dödsorsaken skickas direkt till statistiska centralbyrån utan att först passera folkbokföringen.

Organisationskommitténs förslag: Frågan om dödsfallsanmälan tas inte upp särskilt. Vad gäller bevis om dödsorsaken överensstämmer kommitténs förslag med mitt.

Remissinstanserna: *Domkapitlet i Lunds stift* har föreslagit att anmälan om dödsfall bör kunna göras till pastor med skyldighet för denne att vidarebefordra anmälan till folkbokföringsmyndigheten.

Statistiska centralbyrån (SCB) har tillstyrkt att intyg om dödsorsaken sänds direkt till SCB. SCB har vidare föreslagit att verket tillställs intyg om

dödsorsaken även beträffande folkbokförda personer som avlidit i utlandet och vars stoft eller aska har förts in till landet.

Skälen för mitt förslag: Den 1 april 1991 träder begravningslagen (1990:1144) i kraft. Lagen innehåller bl. a. regler om anmälan om dödsfall, dödsbevis och intyg om dödsorsaken. Reglerna om dödsfallsanmälan innebär att det i första hand är den sjukvårdsinrättning där den avlidne vårdades vid dödsfallet eller dit han fördes i anslutning till dödsfallet som skall göra dödsfallsanmälan. I andra hand är make eller annan enskild person skyldig att anmäla dödsfallet. Begravningslagens tillkomst innebär vidare att det nuvarande dödsbeviset, som innehåller uppgifter både om dödsfallet och dödsorsaken, delas upp i två separata handlingar, dels ett bevis om dödsfallet (dödsbeviset), dels ett intyg om dödsorsaken. Liksom det nuvarande dödsbeviset skall de båda nya handlingarna enligt begravningslagen lämnas till folkbokföringsmyndigheten. Denna förutsätts därefter sända intyget om dödsorsaken till SCB som för olika forskningsändamål för register över dödsorsak.

I en nyligen beslutad proposition om rättsmedicinsk verksamhet m. m. (prop. 1990/91:93) har chefen för socialdepartementet tagit upp frågan om behovet av särskild dödsfallsanmälan. Hon har där anfört att ordningen med separata handlingar för dödsbevis och intygande av dödsorsaken bör medföra att den särskilda anmälningsskyldigheten vid dödsfall kan avskaffas. Något lagförslag läggs dock inte fram i den delen.

Av flera skäl är det angeläget att folkbokföringen snabbt får besked om dödsfall. När dödsbeviset endast blir ett bevis om dödsfallet och inte samtidigt ett intyg om dödsorsaken bör dödsbeviset kunna tillställas skattemyndigheten inom några få dagar efter dödsfallet, dvs. inom ungefär samma tidsrymd som anmälan om dödsfall kan förväntas inkomma. Därmed finns det inte heller från folkbokföringens utgångspunkter skäl att uppställa krav på särskild dödsfallsanmälan. I begravningslagen bör nu göras ändringar så att skyldigheten att anmäla dödsfall upphävs.

Av 6 § lagen om folkbokföringsregister följer att uppgift om dödsorsak inte får förekomma i de lokala folkbokföringsregister som tas i bruk den 1 juli 1991. När uppgift om dödsorsak inte längre skall registreras inom folkbokföringen saknas det skäl att tillställa skattemyndigheten besked om dödsorsak. Jag föreslår därför att den läkare som utfärdar intyget om dödsorsaken skall skicka detta direkt till SCB.

Utöver de ändringar i begravningslagen som följer av det som nu sagts föreslår jag vissa andra smärre ändringar i lagtexten. Dessa ändringar som berörs närmare i propositionen om rättsmedicinsk verksamhet framgår också av författningskommentarerna.

Mitt förslag: De bestämmelser i namnlagen som har beröringspunkter med folkbokföringen anpassas till de organisatoriska förändringarna av folkbokföringsverksamheten. Möjligheten att göra namnanmälan till dop- och vigselförrättare bibehålls.

Organisationskommitténs förslag: Överensstämmer i huvudsak med mitt. Kommittén har dock föreslagit att anmälan om namn inte längre skall kunna göras till vigselförrättare eller dopförrättare inom svenska kyrkan.

Remissinstanserna: *Domkapitlet i Lunds stift* och *Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund* har förordat att möjligheten att göra namnanmälningar till vigselförrättare samt dopförrättare inom svenska kyrkan bör bibehållas. I övrigt har kommitténs förslag lämnats utan erinran.

Skälen till mitt förslag: För närvarande anses anmälan om efternamn som görs till vigselförrättare i samband med vigsel och anmälan om förnamn som görs till dopförrättare inom svenska kyrkan i samband med dop som anmälan till folkbokföringsmyndigheten (pastorsämbetet).

Organisationskommittén har föreslagit att denna möjlighet att fullgöra namnanmälningar skall tas bort och bl.a. hänvisat till sitt förslag att anmälningar skall kunna göras hos det lokala skattekontor eller försäkringskass kontor som vederbörande person önskar. Därmed menar kommittén att serviceaspekten har blivit tillgodosedd.

För min del ser jag de aktuella namnanmälningarna som en naturlig följd av förrätningarna i fråga och som ett smidigt och obyråkratiskt förfarande som innebär att den enskilde inte behöver kontakta skattemyndigheten särskilt för namnfrågan. Jag förordar därför att den nuvarande rätten för den enskilde att fullgöra dessa namnanmälningar bibehålls.

I namnlagen behöver också göras en del justeringar med anledning av bl. a. det ändrade huvudmannskapet för folkbokföringen.

12 Ikraftträdande

Mitt förslag: Den nya folkbokföringslagen och de följdändringar som inte hänger samman med mantalsskrivningens slopande skall träda i kraft den 1 juli 1991. De ändrade reglerna för var en person skall folkbokföras samt den organisatoriska förändringen kräver viss övergångsreglering.

1983 års folkbokföringskommittés och organisationskommitténs förslag: Överensstämmer med mitt.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Stockholm* har avstyrkt att en ny folkbokföringslag träder i kraft samtidigt med omorganisationen. I övrigt har remissinstanserna inte yttrat sig i denna del.

Skälen för mitt förslag: Den nya folkbokföringslagen rymmer vissa angelägena förändringar, exempelvis möjligheten till kvarskrivning, och bör därför träda i kraft så snart som möjligt. Jag ser inte något hinder mot att ikraftträdandet kommer vid samma tidpunkt som organisationsförändringen. Tvärtom är det en fördel med en samordning.

Enligt riksdagsbeslutet om ändrat huvudmannaskap för den löpande folkbokföringen skall den nya organisationen tas i bruk den 1 juli 1991. Samtidigt skall pastorsämbetena upphöra med sin verksamhet rörande folkbokföringen. Av naturliga skäl kommer det att hos pastorsämbetena finnas pågående ärenden den 30 juni 1991. Sådana ärenden kan antingen avslutas hos pastorsämbetena eller överföras till skattemyndigheterna och slutföras där. I likhet med organisationskommittén förordar jag det senare alternativet. Därmed får skattemyndigheterna ett odelat ansvar för all löpande ärendehandläggning redan från början och de nya ADB-registren kommer omedelbart att spegla de förändringar som sker inom folkbokföringen. Däremot anser jag inte att prövningen av ärenden som har överklagats enligt de gamla reglerna skall överflyttas till den nya överklagande- och instansordningen. I de här delarna bör nuvarande bestämmelser gälla övergångsvis.

Förslaget till ny folkbokföringslag innehåller vissa förändringar jämfört med nuvarande lag när det gäller att bestämma var en person skall anses bosatt. De gamla reglerna bör tillämpas i ärenden som är under handläggning när den nya lagen träder i kraft.

13 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu anfört har inom finansdepartementet upprättats förslag till

1. folkbokföringslag,
2. lag om införande av folkbokföringslagen,
3. lag om fingerade personuppgifter,
4. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),
5. lag om ändring i rättegångsbalken,
6. lag om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag,
7. lag om ändring i föräldrabalken,
8. lag om ändring i lagen (1969:629) om ändring i ärvdabalken,
9. lag om ändring i religionsfrihetslagen (1951:680),
10. lag om ändring i vallagen (1972:620),
11. lag om ändring i datalagen (1973:289),
12. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
13. lag om ändring i namnlagen (1982:670),
14. lag om ändring i lagen (1986:378) om förlängt barnbidrag,
15. lag om ändring i äktenskapsbalken,
16. lag om ändring i församlingslagen (1988:180),
17. lag om ändring i begravningslagen (1990:1144),
18. lag om ändring i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister,
19. lag om ändring i lagen (1927:77) om försäkringsavtal,

20. lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt.
21. lag om ändring i värnpliktslagen (1941:967),
22. lag om ändring i lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap,
23. lag om ändring i lagen (1951:691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan,
24. lag om ändring i uppbördslagen (1953:272).
25. lag om ändring i kungörelsen (1953:524) angående upphävande av skyldigheten för svensk medborgare att tillhöra nationell kyrkoförsamling m. m.,
26. lag om ändring i ärvdabalken,
27. lag om ändring i lagen (1958:295) om sjömansskatt,
28. lag om ändring i lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,
29. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
30. lag om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension,
31. lag om ändring i brottsbalken,
32. lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m. m.,
33. lag om ändring i lagen (1969:246) om domstolar i fastighetsmål,
34. lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
35. lag om ändring i lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall,
36. lag om ändring i lagen (1972:229) om kyrkliga indelningsdelegerade,
37. lag om ändring i rättshjälpslagen (1972:429),
38. lag om ändring i kommunallagen (1977:179),
39. lag om ändring i högskolelagen (1977:218),
40. lag om ändring i lagen (1978:28) om försäkringsdomstolen,
41. lag om ändring i familjebidraglagen (1978:520),
42. lag om ändring i lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade,
43. lag om ändring i lagen (1979:560) om transportförmedling,
44. lag om ändring i lagen (1979:561) om biluthyrning,
45. lag om ändring i fastighetstaxeringlagen (1979:1152),
46. lag om ändring i lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m. fl.,
47. lag om ändring i skatteregisterlagen (1980:343),
48. lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620),
49. lag om ändring i lagen (1981:324) om medborgarvittnen,
50. lag om ändring i lagen (1981:1216) om kyrklig beredskap,
51. lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande,
52. lag om ändring i lagen (1984:533) om arbetsställenummer m. m.,
53. lag om ändring i vuxenutbildningslagen (1984:1118),
54. lag om ändring i skollagen (1985:100),
55. lag om ändring i lagen (1986:159) om grundläggande svenskundervisning för invandrare.

56. lag om ändring i yrkestrafiklagen (1988:263),
 57. lag om ändring i lagen (1988:491) om skatteutjämningsbidrag,
 58. lag om ändring i lagen (1988:786) om bostadsbidrag,
 59. lag om ändring i lagen (1988:846) om ungdomsbosparande,
 60. lag om ändring i lagen (1989:425) om särskilda inskolningsplatser hos offentliga arbetsgivare,
 61. lag om ändring i lagen (1990:912) om nedsättning av arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift.

Förslagen är upprättade i samråd med andra berörda statsråd.

Lagrådets yttrande har inte inhämtats beträffande de under 19 – 61 angivna lagförslagen. Dessa förslag avser i huvudsak konsekvensändringar till de lagförslag som lagrådet yttrat sig över och är enligt min mening av sådan beskaffenhet att lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

14 Författningskommentarer

14.1 Folkbokföringslag

1 §

Register för folkbokföringen förs med hjälp av automatisk databehandling (ADB) hos skattemyndigheterna. Bestämmelser om registrens innehåll och användning finns i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister. Ett lokalt register skall finnas för varje lokalt skattekontors verksamhetsområde och ett centralt referensregister för hela landet.

2 §

I paragrafen regleras i vilka fall nyfödda barn skall folkbokföras. Den motsvarar i huvudsak 25 § GFBL.

Hänvisningen till 5 § innebär att barn till här stationerad utländsk diplomatisk och konsulär personal m. fl., som inte är folkbokförda, inte skall folkbokföras. I övrigt skall alla här födda barn folkbokföras oavsett om modern är eller skall vara folkbokförd eller inte. Bestämmelser om första folkbokföringsort för nyfödda barn finns i 6 §.

3 §

Bestämmelserna kommenteras i avsnitt 4.3. Här regleras förutsättningarna för upptagande i folkbokföringen vid inflyttning i landet. Den som enligt denna paragraf skall folkbokföras, folkbokförs liksom andra i en viss församling och på en viss fastighet eller i undantagsfall endast i en församling. Beslutet om att folkbokföra en inflyttad person ingår i beslutet om folkbokföring i en viss församling och på en viss fastighet.

Det grundläggande momentet för bedömningen är att nattvilan eller motsvarande vila (dygnsvilan) regelmässigt tillbringas i landet under den för den inflyttandes förhållanden normala livsföringen. Till vistelser som

inte bör anses ingå i normal livsföring hör i första hand sådana vistelser som föranleds eller förlängs av akut sjukdom eller frihetsberövande.

När vistelsen i landet är avsedd att vara tidsbegränsad skall folkbokföring ske när vistelsen är avsedd att uppgå till minst ett år. När en vistelse, som från början varit avsedd att vara kortare tid, förlängs bör folkbokföring ske så snart den inflyttades avsikt att vistas här minst ett år står klar eller senast när vistelsen varat i ett år.

Den som har sin regelmässiga dygnsvila både utom och inom landet skall folkbokföras om han med hänsyn till samtliga omständigheter får anses ha sitt egentliga hemvist här. Vid denna bedömning bör familjeförhållandena normalt tillmätas störst vikt. Den som vid vistelsen i Sverige bor hos sin familj bör således normalt anses ha sitt egentliga hemvist här. Med familj avses här normalt makar och sambor (även homosexuella sambor) eller hemmavarande barn. För den som saknar familj bör i första hand anknytning på grund av arbetsförhållandena få väga tyngst. När det gäller personer som inte har anställning eller familj eller då familjen gemensamt har en dubbel bosättning, t. ex. pensionärer som vintertid bor i ett annat land och sommartid i Sverige, får det egentliga hemvistet bestämmas bl. a. med ledning av vistelsens omfattning och bostädernas art. Genom att samtliga omständigheter skall beaktas vid bedömningen av det egentliga hemvistet finns möjlighet att ta hänsyn till de speciella omständigheter som i det enskilda fallet bör få väga tyngst.

Genom hänvisningen till 4 § görs undantag från folkbokföring för sådana utlänningar som för längre vistelse är skyldiga att ha uppehållstillstånd.

4 §

Bestämmelsen kommenteras i avsnitt 4.4. Paragrafen saknar motsvarighet i GFBL men kodifierar gällande praxis. Synnerliga skäl för undantag från kravet på uppehållstillstånd bör anses föreligga i två olika typer av fall. Den ena gruppen avser sådana personer för vilka uppehållstillståndsprövningen endast är av formell natur, t. ex. för inflyttande utländska adoptivbarn till här bosatta personer eller minderåriga barn som återförenas med här bosatta föräldrar som har uppehållstillstånd. Den andra gruppen utgörs av sådana personer som utvisats men vars vistelse i landet kan förutses fortvara för längre tid på grund av att något avlägsnande ändå inte skall ske. I det senare fallet bör folkbokföring inte ske förrän det föreligger ett beslut om att utvisningsbeslutet inte skall verkställas.

5 §

I paragrafen, som har sin motsvarighet i 26 § GFBL, görs i enlighet med internationell praxis undantag från folkbokföring för personer och deras familjer som flyttar till Sverige för att tjänstgöra vid beskickningar och konsulat eller i ett sådant uppdrag att de tillerkänns immunitet och privilegier. Kretsen av undantagna personer har utvidgats något i förhållande till vad som nu gäller. Bestämmelsen tillämpas endast vid bedömningen av

om en person skall folkbokföras eller inte vid inflyttning. Barn som föds i landet till föräldrar som hör till de aktuella grupperna skall till följd av bestämmelsen i 2 § inte folkbokföras.

Eftersom undantag från folkbokföringen inte skall gälla för den som var bosatt här när han eller hon kom att tillhöra den aktuella kretsen av personer kommer det aldrig i fråga att avregistrera en person som är folkbokförd till följd av denna bestämmelse.

6 §

I paragrafen finns de grundläggande bestämmelserna för var folkbokföring skall ske.

Av *första stycket* framgår att folkbokföring skall ske i de territoriella församlingarna, dvs. med angivande av inom vilken territoriell församlings område en person anses bosatt eller djest är folkbokförd. Folkbokföring skall alltså inte längre ske i icke-territoriella församlingar.

I *andra stycket* regleras första folkbokföringsort för nyfödda barn. Stycket motsvarar i huvudsak 25 § GFBL.

7 §

Första stycket första meningen innehåller huvudregeln för var en person skall anses bosatt. Bestämmelsen motsvarar 12 § första stycket första meningen GFBL. Andra meningen innehåller en bestämmelse för bedömning av dubbel bosättning. I första hand skall en person som har dubbel bosättning anses bosatt där han sammanlever med sin familj. För den som saknar familj eller som tillsammans med familjen har en dubbel bosättning skall det egentliga hemvistet avgöras med hänsyn till övriga omständigheter. I de fallen bör i första hand arbetsförhållandena tillmätas betydelse.

8 §

I paragrafen preciseras bosättningsbegreppet vad gäller tillfälliga vistelser. Med bestämd tid avses här en på förhand tidsbestämd vistelse. Bestämmelsen avser den situationen att en person gör ett tillfälligt avbrott i sin bosättning med avsikt att återvända inom sex månader. Avsikten är inte att stipulera en undre gräns för hur lång en persons vistelse på en ort bör vara för att den skall anses medföra ändrad bosättning i andra situationer. Bestämmelsen är tillämplig dels på personer som saknar familj, dels på hela familjer som gemensamt vistas på en annan ort för en bestämd tid.

9 §

I paragrafen behandlas den situationen då en person under en bestämd tid vistas på annan ort än den där hans familj är bosatt. I detta fall skall den

bortovarande anses bosatt hos familjen även om den på förhand tidsbestämda vistelsen är längre än sex månader. Med familj bör förstås makar, sambor (även homosexuella sambor) eller barn.

10 §

Bestämmelserna kommenteras i avsnitt 5.6. Punkterna 1 och 2 saknar motsvarighet i GFBL. Punkt 3 motsvarar i huvudsak 24 § GFBL. Med vård på en institution för sjukvård avses här även sådan vård som ges intagna patienter på annan plats än själva institutionen.

11 §

Paragrafen kommenteras i avsnitt 5.4.

12 §

Paragrafen kommenteras i avsnitt 5.5.

13 §

Paragrafen motsvarar i huvudsak 18 § GFBL. Bestämmelsen avser den situationen då en person inte har bostad på en viss fastighet men ändå tillbringar sin dygnsvila regelmässigt inom en viss församlings område. Exempel på en situation då bestämmelsen kan tillämpas är då en person har sin bostad i en husvagn som regelmässigt står uppställd inom ett visst område, dock inte på en viss fastighet.

14 §

Paragrafen har sin förebild i 20 § GFBL. Den kan tillämpas inte bara på den som har utsänts utan också på medföljande familj. Med familj bör här avses detsamma som beskrivs bl. a. i kommentarerna till 3 §.

Möjligheten att efter ansökan folkbokföras i en annan församling utvidgas till att avse även det fall då den utsände eller någon i hans familj innehar en bostad med bostadsrätt. Jag vill här särskilt peka på att denna bestämmelse, som ger en möjlighet till ändring av folkbokföringen under utlandstjänstgöringen, är avsedd för de fall då den utsände eller någon i hans familj förvärvar en bostad som kan antas vara avsedd att bli en permanent bostad vid vistelse i Sverige.

15 §

Bestämmelsen, som i huvudsak motsvarar 23 § GFBL, kommenteras i avsnitt 5.7.

I 16 §, som saknar motsvarighet i GFBL, regleras möjligheten för en förföljd person att efter flyttning få behålla sin tidigare folkbokföringsort (kvarskrivning). Bestämmelsen kommenteras i avsnitt 8.2.

Förutsättningarna för bifall till en ansökan om kvarskrivning motsvarar i princip dem som gäller enligt lagen (1988:688) om besöksförbud för meddelande av besöksförbud. Kvarskrivning bör endast medges i ett sådant fall då omständigheterna pekar på att ett beslut om besöksförbud inte skulle ge den sökande tillräckligt skydd. Sådana omständigheter kan vara att hotet kommer från en person eller grupp som inte är identifierad eller inte har kunnat nås. En annan grund för kvarskrivning kan vara att hotet är av så allvarlig karaktär att det framstår som osannolikt att ett besöksförbud skulle kunna förhindra att hotet förverkligas. Motsatsvis bör gälla att kvarskrivning inte bör medges då fråga om besöksförbud prövats och ett sådant inte meddelats. En ansökan om kvarskrivning bör normalt utredas av polismyndighet om detta inte är obehövt. Det sistnämnda kan exempelvis gälla i ett sådant fall då en förföljare tidigare dömts för allvarlig brottslighet som riktat sig mot sökanden.

18 §

Paragrafen har sin förebild i 7 § GFBL. I bestämmelserna har intagits en komplettering som kodifierar den praxis som tillämpas i folkbokföringshandlingarna beträffande personnumret för personer som fyllt 100 år.

19 §

Bestämmelsen motsvarar delvis 28 § GFBL.

20 §

I paragrafen regleras förutsättningarna för avregistrering från folkbokföringen efter flyttning till utlandet. Bedömningen beträffande den som har en dubbel bosättning bör ske enligt samma grunder som anges i kommentarerna till 3 §.

21 §

Första meningen har sin förebild i 28 § tredje stycket GFBL. Enligt den bestämmelsen skall en person avregistreras som obefintlig om han vid två mantalsskrivningar i följd befunnits sakna känt hemvist. Den ändrade lydelsen föranleds av mantalsskrivningens slopande. I *andra meningen* ges en särskild regel om personer som folkbokförs med fingerade personuppgifter. Den bestämmelsen kommenteras i avsnitt 8.3.

22 §

Bestämmelsen ansluter till lagen (1989:1007) om överenskommelse mellan Sverige, Danmark, Finland, Island och Norge om folkbokföring.

23 §

I bestämmelsen i *första stycket* anges skriftlig form för anmälan enligt lagen. I *andra stycket* regleras möjligheten för skattemyndigheten att begära att anmälnings- eller uppgiftsskyldighet skall fullgöras vid personligt besök. Den möjligheten bör användas sparsamt och endast i de fall då det är av väsentlig betydelse för en riktig folkbokföring. Personligt besök bör kunna begäras exempelvis vid invandring till Sverige då detta kan vara nödvändigt på grund av språksvårigheter och oklara personuppgifter.

24 §

Paragrafen innehåller motsvarande anmälningskyldighet beträffande födelse som anges i 30 § GFBL.

25 §

Bestämmelserna kommenteras i avsnitt 6.1. Anmälningskyldigheten anses fullgjord – förutom genom anmälan till en skattemyndighet – även då anmälan görs till en försäkringskassa eller genom flyttningsanmälan via posten.

26 §

I bestämmelsen regleras anmälan om inflyttning från utlandet m. m. I dessa fall måste anmälan göras till en skattemyndighet eller en försäkringskassa eftersom det normalt krävs att handlingar som utvisar civilståndsförhållanden m. m. visas upp.

27 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 34 § GFBL. Anmälan skall göras senast en vecka före utresan. Avsikten är att myndigheten under tiden före utresan skall ha tillfälle att begära eventuella kompletterande uppgifter som kan erfordras för prövningen.

28 §

I paragrafen anges vilka uppgifter en flyttande är skyldig att lämna. I *andra stycket* anges att anmälan bör innehålla uppgift om lägenhetsnummer om sådant finns. En skyldighet att ange sådant nummer kan inte åläggas

eftersom det inte är obligatoriskt för fastighetsägarna att ange sådana nummer. I *tredje stycket* anges att ytterligare uppgifter skall lämnas vid inflyttning till landet.

29 §

I bestämmelsen anges uppgiftsskyldigheten vid flyttning till utlandet.

30 §

I paragrafen, som saknar motsvarighet i GFBL, anges hur anmälan skall göras för barn under 18 år. I huvudsak motsvarar bestämmelsen vad som gäller enligt praxis. När det gäller ansökan om kvarskrivning ligger det i sakens natur att en ansökan kan få göras utan att den vårdnadshavare som åtgärden är avsedd att bereda skydd mot deltar.

31 §

I bestämmelsen som motsvarar 33 § andra stycket och 37 § andra stycket GFBL ges förutsättningarna för att förelägga någon att anmäla flyttning, att lämna uppgifter för bedömningen av hans folkbokföring eller att anmäla förnamn enligt namnlagen.

32 §

Paragrafen kommenteras i avsnitt 6.2.

33 §

Bestämmelser om dödsfall har samlats i begravningslagen. Någon särskild anmälan om dödsfall från anhöriga till skattemyndigheten behöver inte längre göras.

34 §

När pastorsämbetet inte längre medverkar i folkbokföringen fattas alla beslut i första instans av skattemyndigheten.

Av paragrafens *första stycke* följer att skattemyndigheten självmant kan ta upp en persons folkbokföring till prövning. Ofta torde detta ske sedan någon annan myndighet upplyst skattemyndigheten exempelvis om att en person använder en annan adress än den som förekommer inom folkbokföringen. Självfallet skall sedan prövningen ske med iakttagande av förvaltningslagens bestämmelser om bl. a. parters rätt att få del av uppgifter.

Bestämmelsen i *andra stycket* anger bl. a. vilken skattemyndighet det är som skall besluta om folkbokföring för en person som flyttar mellan två län. Genom att samråds- och underställningsförfarandet avskaffas kan skattemyndigheten i "inflyttningslänet" alltid besluta utan medverkan av

det andra länets skattemyndighet. När beslutet har fattats överförs samtliga uppgifter i folkbokföringsregistret från det ena länet till det andra.

Tilldelningen av personnummer är i dagsläget uppdelad mellan skattemyndigheterna och riksskatteverket. I framtiden skall endast skattemyndigheterna svara för denna verksamhet. I första hand skall personnummer fastställas av skattemyndigheten när ett barn på grund av födelse folkbokförs i länet. Skattemyndigheten skall vidare fastställa personnummer i andra sammanhang då en person som saknar sådant nummer folkbokförs av myndigheten. Enligt vissa författningar fastställs också personnummer för personer som inte är folkbokförda. Detta görs, enligt *tredje stycket*, av skattemyndighet som utses av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

Övriga beslut inom folkbokföringen, exempelvis om kvarskrivning eller avregistrering, skall enligt *fjärde stycket* fattas av skattemyndigheten i det län där personen är folkbokförd.

35 §

Bestämmelserna kommenteras i avsnitt 7.2.

36 §

Paragrafen motsvarar 9 § andra stycket GFBL.

37 §

Bestämmelsen motsvarar i stort sett 57 § andra stycket GFBL.

38 §

Föreskrifterna om överklagande har behandlats utförligt i avsnitt 7.4.

När det gäller beslut att folkbokföra en person bör det framhållas att det är beslutet enligt 6 § som är det grundläggande överklagbara beslutet om någons folkbokföring. Av detta följer att 2 – 5 §§ inte skall förstås så att skattemyndigheten fattar ett självständigt beslut om att en person skall folkbokföras och därefter beslutar hur detta skall ske.

En tidigare föreskrift om skyldighet för länsrätten att alltid inhämta yttrande från beslutsmyndigheten har slopats. I den mån ett yttrande behövs kan ett sådant inhämtas med stöd av 13 § förvaltningsprocesslagen (1971:291).

Folkbokföringskungörelsen (1967:495) innehåller en föreskrift om att riksskatteverket beslutar om ändring av personnummer. Med ändring torde ursprungligen ha avsetts rättelse av personnummer som åsatts felaktigt. Riksskatteverket ändrar också med stöd av kungörelsen personnummer som exempelvis kommit att innehålla en felaktig födelsetid. Även vid könsbyte ändrar riksskatteverket personnummer. Föreskriften i fråga har emellertid även använts för att ändra personnummer för personer som ris-

kerar förföljelse. I den mån riksskatteverket i sådana fall har vägrat att ändra ett personnummer har det beslutet kunnat överklagas till regeringen. Som anförs i den allmänna motiveringen behöver inte ändring av personnummer längre användas som ett led i skyddet av förföljda personer. Vidare innehåller förvaltningslagen (1986:223) bestämmelser om rättelse av skrivfel och liknande (28 §) och om omprövning av beslut (29 §). Med stöd därav bör även felaktiga beslut kunna ändras av den skattemyndighet som tilldelat personnumret. Med hänsyn till personnumrets stora betydelse i samhället skall det också finnas möjlighet att överklaga beslut om personnummer till riksskatteverket.

39 §

Som anförts behöver inte längre ändring av personnummer användas som ett led i skyddet av förföljda personer. Eftersom det är just i sådana typer av ärenden som möjligheten att överklaga riksskatteverkets beslut om personnummer till regeringen har använts, finns det inte längre skäl att tillåta överklagande av verkets beslut om personnummer.

I *andra stycket* anges att föreläggande vid vite inte får överklagas. Lagligheten av ett sådant föreläggande får prövas om och när det kommer i fråga att döma ut vitet.

40 §

Bestämmelsen motsvarar i huvudsak 56 § GFBL och kommenteras i avsnitt 6.4.

Uttrycket i 56 § GFBL "böter, högst femhundra kronor" har ersatts med termen "penningböter" med hänsyn till vad som föreslås i prop. 1990/91: 68 om ändring i brottsbalken m. m. (böter). Eftersom förslagen i nämnda proposition avses träda i kraft den 1 januari 1992 har i förslaget till lag om införande av folkbokföringslagen tagits in en bestämmelse, 9 §, om att straffet för brott som avses i 40 § NFBL skall, intill den 1 januari 1992, i stället för penningböter vara böter, högst femhundra kronor.

14.2 Lag om införande av folkbokföringslagen

1-3 §§

Av den allmänna motiveringen framgår att den nya lagens regler om var en person skall folkbokföras inte helt överensstämmer med den ordning som nu gäller. De nya reglerna blir med förslaget omedelbart tillämpliga efter ikraftträdandet. Kyrkobokföringsärenden som inte är avgjorda vid ikraftträdandet skall överlämnas till skattemyndigheten i det län där pastorsämbetets verksamhetsområde är beläget och avgöras av skattemyndigheten. I den mån det är aktuellt att pröva en persons folkbokföring med verkan före ikraftträdandet skall detta göras med ledning av gamla lagens regler om bosättning. I övrigt skall skattemyndigheten tillämpa den nya lagens regler.

I fråga om överklagande av beslut i ett kyrkobokföringsärende som har meddelats före ikraftträdandet skall även gamla lagens regler om besvär m. m. lända till efterrättelse.

Även i överklagade mantalsskrivningsärenden skall den gamla lagens regler tillämpas.

Med upphävandet av den gamla folkbokföringslagen upphör den rättsliga grunden (i 10 § GFBL) att föra kyrkoböcker och andra register för kyrkobokföringen. I stället kommer skattemyndigheten fr. o. m den 1 juli 1991 att föra register i enlighet med vad som följer av lagen om folkbokföringsregister.

4 §

I paragrafen anges, för tydlighetens skull, att den som är kyrkobokförd enligt gamla lagen skall anses som folkbokförd på motsvarande sätt enligt nya lagen. Den som är kyrkobokförd på viss fastighet kommer således att vara folkbokförd på samma fastighet och den som är kyrkobokförd under viss rubrik bedöms som folkbokförd under motsvarande rubrik.

Förslagen till nu föreliggande lagar syftar till att helt utmönstra begreppet "pastorsämbete" ur lagstiftningen och ersätta det med "skattemyndighet". Motsvarande förändringar kommer inom kort att göras på förordningsnivå. Det har därför inte bedömts nödvändigt med någon föreskrift som särskilt anger detta begreppsbyte.

5 §

Folkbokföring skall inte längre ske i icke-territoriell församling. Tillhörigheten till församlingarna kommer i fortsättningen att betecknas som medlemskap. Detta framgår bl. a. av förslaget till ändring i församlingslagen. Tills vidare kommer dock i första hand förordningen (1910:103) angående behörighet att kyrkobokföras i icke-territoriell församling att ha kvar bestämmelser som anknyter till den gamla ordningen. Paragrafen innehåller därför en generell föreskrift om att vad i lag eller annan författning sägs om kyrkobokföring i icke-territoriell församling i stället skall avse medlemskap i sådan församling.

6 §

Paragrafen motsvarar närmast 36 § GFBL och anger att skattemyndigheten skall pröva frågor om medlemskap i de nationella församlingarna. Den prövning som här blir aktuell avser de fall av fakultativt medlemskap som anges i de särskilda medlemsbestämmelserna för de nationella församlingarna. Sålunda kan t. ex. med stöd av 1840 års kungl. brev angående Finska församlingens i Stockholm fortfarande, samt om regleringen av dess angelägenheter i Stockholms stad bosatta personer av finsk härkomst och deras barn om de så önskar bli medlemmar i finska församlingen.

Som framgår av den allmänna motiveringen (avsnitt 5.1) skall medlemskap i en icke-territoriell församling registreras i folkbokföringsregister. I

7 §

Skattemyndighetens beslut i frågor om medlemskap i en icke-territoriell församling bör, i likhet med myndighetens beslut rörande folkbokföring, överklagas till länsrätten.

8 §

Den möjlighet som finns i 62 § GFBL för regeringen att efter ansökan besluta om kyrkobokföring eller mantalsskrivning med avvikelse från vad som i övrigt gäller kommer – som har angetts i avsnitt 7.4 – inte att få någon motsvarighet i NFBL. Sådana ansökningar har i allmänhet avsett förfluten tid. Regeringen bör även efter ikraftträdandet ha möjlighet att tillämpa 62 § GFBL rörande folkbokföring som avser tid före den 1 juli 1991.

9 §

Föreskriften behandlas i författningskommentarerna till 40 § NFBL.

10 §

Med pastor avses samme pastor som förekommer i religionsfrihetslagen, dvs. kyrkoherden eller annan präst som ansvarar för handläggningen av medlemskapsärenden enligt religionsfrihetslagen (1951:680). Att arkivlagens (1990:782) bestämmelser är tillämpliga innebär bl. a. att vederbörande landsarkiv när som helst kan överta arkivhandlingarna från pastor.

Kyrkobokföringsmaterialet kommer även i framtiden att var underkastat den sekretess som följer av 7 kap. 15 § sekretesslagen (1980:100).

14.3 Lag om fingerade personuppgifter

1 §

I paragrafens *första stycke* anges förutsättningarna för användningen av fingerade personuppgifter. Dessa har redovisats i avsnitt 8.3. Av paragrafen framgår att lagen skall tillämpas på personer som har sådan anknytning till landet att hon eller han är folkbokförd här.

För att markera den restriktiva användningen av fingerade personuppgifter anges i lagtexten att det skall vara fråga om en *uppenbar* risk för *särskilt allvarlig* brottslighet. När det gäller brottslighetens art åsyftas i första hand brott som är direkt livshotande eller som syftar till svår kroppsskada eller grov frihetskränkning och som regleras i 3, 4 och 6 kap. brottsbalken. Genomgående är det fråga om brott mot person som skulle föranleda ett mycket kännbart fängelsestraff om det kom till utförande.

Brottsrisken skall riktas mot den som begär medgivandet. När det gäller att bedöma riskgraden måste en samlad bedömning göras av samtliga omständigheter. Det är därvid självfallet av särskilt intresse om den eller de som utpekas som hotande har begått brott av angivet slag.

Ett medgivande får ges endast om behovet av skydd inte kan tillgodoses på annat sätt. Det skall således först övervägas om inte kvarskrivning, besöksförbud eller andra åtgärder är tillräckliga för att skydda personen. Självfallet innebär inte detta något krav på att sådana skyddsåtgärder verkligen skall ha prövats, utan bedömningen får göras utifrån de förväntade effekter som åtgärderna kan ha.

Ett medgivande innebär att personen i fråga har rätt att i alla avseenden använda de fingerade uppgifterna i stället för de verkliga. När det exempelvis i olika författningar talas om registrering eller annan hantering av personuppgifter är det de fingerade uppgifterna som skall komma till användning för den som har fått medgivande. För att avsedd effekt skall uppnås med ett medgivande är det särskilt angeläget att fingerade uppgifter används inom folkbokföringen. Uppgifterna i folkbokföringsregistren har stor genomslagskraft i samhället och ligger till grund för ett stort antal andra register hos olika myndigheter.

Ett medgivande kan gälla högst under fem år. Det är domstolen som i beslutet om medgivande skall bestämma den tid som behövs för att tillgodosätta ändamålet med medgivandet.

Som framgår av den allmänna motiveringen är ett av skälen till att användning av fingerade uppgifter införs att en person annars kan spåras med hjälp av de ADB-register som bl. a. finns inom folkbokföringen. Ett sådant uppspårande kan också ske genom att uppgifter om en persons familjemedlemmar används vid sökningen i ADB-registren. För att ytterligare stärka skyddet för en utsatt person föreslås i paragrafens *andra stycke* en bestämmelse att också en familjemedlem till den hotade skall kunna få använda fingerade uppgifter. Denna bestämmelse kan således tillämpas oavsett om familjemedlemmen själv är utsatt för något hot. Med familjemedlem avses i första hand barn som varaktigt bor tillsammans med den person som behöver skyddas. Lagen utesluter dock inte att en vuxen person som lever tillsammans med den hotade kan få använda fingerade personuppgifter som ett led i skyddet av denne.

2 §

Prövning av ansökan från en enskild person förutsätter enligt paragrafens *andra stycke* att rikspolisstyrelsen har beslutat att inte ansöka för personens räkning. Ansöker personen utan att rikspolisstyrelsens beslut föreligger skall ansökningen avvisas av rätten.

Eftersom personen i andra hand själv kan ansöka om medgivande hos rätten finns det inte skäl att tillåta överklagande av rikspolisstyrelsens beslut. Detta framgår av *fjärde stycket*.

Normalt företräds ett barn för vilket båda föräldrarna är vårdnadshavare av dem gemensamt. En sådan ordning när det gäller att få ett medgivande för ett barn att använda fingerade personuppgifter skulle kunna omöj-

liggöra ett skydd enligt lagen. Särskilt gäller detta när det är den andre vårdnadshavaren som är den hotande. I *tredje stycket* föreslås därför att den som har fått eller begär medgivande för egen del, också får företräda ett barn för vilket personen är vårdnadshavare tillsammans med annan, om det är den andre som föranleder skyddsbehovet.

3 §

Enligt paragrafen skall ärendelagen tillämpas vid tingsrättens handläggning av ärenden om medgivande att använda fingerade personuppgifter. I fråga om tingsrättens sammansättning innebär detta att tingsrätten är domför med en lagfären domare vid avgörande av ärendet, men att tre lagfarna domare skall delta bl. a. om det finns särskild anledning till det (6 § ärendelagen).

Tingsrättens beslut kan överklagas till hovrätten på vanligt sätt. I hovrätten tillämpas bestämmelserna om besvär i 52 kap. rättegångsbalken. Detta innebär att även hovrätten kan höra sökanden eller annan muntligen. Mot hovrättens beslut kan talan föras enligt 54 kap. rättegångsbalken.

4 §

Att rikspolisstyrelsen skall bestämma de fingerade uppgifterna och se till att dessa registreras inom folkbokföringen har berörts i den allmänna motiveringen.

Det är angeläget att inte fler fingerade uppgifter än nödvändigt kommer till användning i det enskilda fallet. Exempelvis torde det ofta saknas skäl att överväga användning av fingerade uppgifter om civilstånd och medborgarskap.

De överväganden som bör föregå rikspolisstyrelsens beslut i fråga om omfattningen av de fingerade uppgifterna är av sådan natur att något överklagande av beslutet inte bör få komma i fråga. En föreskrift om detta har tagits in i paragrafens *sista stycke*.

14.4 Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

60 och 66 §§ och *anvisningarna till 66 §*

Ändringarna kommenteras i avsnitt 3.2.

14.5 Lag om ändring i rättegångsbalken

10 kap. 1 §

Ändringen är en konsekvens av att mantalsskrivningen slopas och medför ingen materiell förändring. Ändringen träder i kraft den 1 januari 1992 vilket innebär att laga domstol under år 1992 bestäms av folkbokföringsorten den 1 november 1991.

1 §

Ändringen kommenteras i avsnitt 3.4.

14.7 Lag om ändring i föräldrabalken

6 kap. 16 §

Ändringen i *första stycket* att skattemyndigheten och inte pastorsämbetet skall registrera anmälningar om gemensam vårdnad, är en konsekvens av organisationsförändringen inom folkbokföringen. Beslut om registrering fattas formellt av skattemyndigheten som har hela länet som verksamhetsområde. Detta anges i lagtexten på ett sätt som nära överensstämmer med den nuvarande ordningen. Att registreringen i praktiken sker på ett lokalt skattekontor följer bl. a. av lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister och förordningen (1990:1293) med instruktion för skatteförvaltningen.

Bakgrunden till det nya *andra stycket* har behandlats i avsnitt 9. Om anmälan görs hos allmän försäkringskassa eller annan skattemyndighet än den som skall pröva anmälningen bör den kassa eller skattemyndighet som tar emot anmälningen i möjligaste mån kontrollera att lämnade uppgifter är fullständiga och korrekta. Den mottagande kassan eller skattemyndigheten bör dock inte gå så långt i sin medverkan som att ingående kontrollera om förordnande om vårdnaden har meddelats tidigare eller om föräldrarna och barnet verkligen är svenska medborgare. Sådana kontroller bör i stället ankomma på den skattemyndighet som skall registrera anmälingen.

Att det enligt *tredje stycket* är till länsrätten som skattemyndighetens beslut skall överklagas hänger samman med organisationsförändringen inom folkbokföringen.

Övergångsbestämmelserna

Den organisatoriska förändringen föranleder övergångsbestämmelser av motsvarande slag som i lagen om införande av folkbokföringslagen.

14.8 Lag om ändring i religionsfrihetslagen (1951:680)

Ändringarna innehåller inte några förslag till föreskrifter om medlemskap i svenska kyrkan. Kyrkomötets medverkan krävs därför inte i lagstiftningsärendet (punkt 9 övergångsbestämmelserna till regeringsformen).

15 §

Ändringarna är föranledda endast av att kyrkobokföringen upphör och att den nuvarande kopplingen till överklaganden i ärenden rörande kyrkobok-

föring därför inte kan bibehållas. Således medför förslaget inte någon förändring av ordningen för överklagande av beslut eller åtgärder enligt lagen.

16 §

Som framgår av avsnitt 11.2 skall pastor även i fortsättningen pröva frågor om medlemskap i svenska kyrkan. Vem som är pastor framgår för närvarande endast av folkbokföringskungörelsen (1967:495). När svenska kyrkans befattning med folkbokföringen upphör bör pastor i stället definieras i religionsfrihetslagen.

Utgångspunkten i förslaget, liksom i folkbokföringskungörelsen, är att det är kyrkoherden som är pastor. Domkapitlet bör dock, i likhet med den ordning som nu gäller, kunna förordna en annan präst att sköta de uppgifter som enligt lagen ankommer på pastor. Detta kan bli aktuellt om man inom svenska kyrkan vill bibehålla ordningen med flera pastorsexpeditioner inom vissa pastorat. Om någon annan präst än kyrkoherden förestår en sådan expedition kan den prästen förordnas att handlägga medlemskapsärenden beträffande personer som hör till expeditionens verksamhetsområde. Även i andra fall då domkapitlet så finner lämpligt skall en annan präst än kyrkoherden kunna förordnas att, vid sidan av denne eller ensam, svara för handläggning enligt religionsfrihetslagen.

För närvarande kan även andra personer än präster handlägga ärenden enligt religionsfrihetslagen genom att förordnanden beträffande kyrkobokföringsärenden, enligt paragrafens nuvarande lydelse, automatiskt också omfattar flertalet medlemskapsärenden. Denna ordning är praktisk för det stora antal rutinbetonade medlemskapsärenden som förekommer. Det skall därför i framtiden vara möjligt för domkapitlet att förordna exempelvis anställda på pastorsexpeditionen att handlägga ärenden rörande medlemskap. Försäkran enligt 10 § andra stycket bör dock även i fortsättningen endast kunna mottas av den som är präst.

17 §

Bakgrunden till paragrafen framgår av den allmänna motiveringen.

18 §

Enligt 7 § första stycket inträder barn i äktenskapet vid födelsen i svenska kyrkan om båda föräldrarna tillhör kyrkan. Barn utom äktenskapet inträder enligt 8 § första stycket i kyrkan vid födelsen om modern tillhör kyrkan. Medlemskap i svenska kyrkan i dessa fall har således inte sin grund i något beslut av pastor utan följer direkt av lagen. Därför skall inte den underrättelseskyldighet som anges i *första stycket* omfatta de folkbokföringshändelser som resulterar i medlemskap i svenska kyrkan enligt anförda lagrum. Svenska kyrkans centralstyrelse får i stället direkt från folkbokföringen, som har tillgång till uppgifter om medlemmar i svenska kyrkan, besked om att lagens förutsättningar för medlemskap är uppfyllda.

Detta innebär att centralstyrelsens underrättelseskyldighet kan begränsas till de fall där medlemskapet har en annan grund än 7 § första stycket eller 8 § första stycket.

Bestämmelsen i *första stycket* utgår från att centralstyrelsen kontinuerligt tillförs folkbokföringsuppgifter. Genom en ändring i SPAR-förordningen (1981:4) kan centralstyrelsen tillförsäkras uppgifter från folkbokföringens s.k. riksaviseringsband. För att pastors prövning skall ha den aktualitet som krävs bör centralstyrelsen varje vecka förse pastor med de folkbokföringsuppgifter som han behöver. En pastor skall endast få del av uppgifter över personer i det egna verksamhetsområdet.

19 §

Pastoratets ekonomiska ansvar för verksamheten har berörts i den allmänna motiveringen.

14.9 Lag om ändring i lagen (1969:621) om ändring i ärvdabalken

Punkten 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (1969:621) om ändring i ärvdabalken föreskriver bl. a. att barn utom äktenskap som fötts före lagens ikraftträdande (den 1 januari 1970) ärver fadern om anteckning om barnet före arvfallet har gjorts i faderns personakt.

Av föreskrifter som riksskatteverket har utfärdat framgår att sådan anteckning i första hand görs efter anmälan från barnet. För anteckning krävs att faderskapet är tillförlitligen styrkt.

I den nya folkbokföringsorganisationen kommer personakterna inte att användas för registrering av folkbokföringsuppgifter. Uppgifter om faderskap och andra förhållanden kommer i stället att föras in i folkbokföringens nya ADB-register enligt vad som följer av lagen om folkbokföringsregister.

Det framstår som angeläget att sådan anteckning av faderskap som avses i punkten 3 i övergångsbestämmelsen även kan göras inom den framtida folkbokföringen med den rättsverkan som följer av övergångsbestämmelsen. I bestämmelsen föreslås därför ett tillägg med denna innebörd.

Personer som har avlidit före den 1 juli 1991 kommer inte att tas med i de nya folkbokföringsregistren. För dessa får anteckning om faderskapet även fortsättningsvis göras i personakten.

14.10 Lag om ändring i vallagen (1972:620)

Folkbokföringens grundregister utgörs efter den 30 juni 1991 av lokala register som regleras i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister. Samtidigt kommer dock nuvarande regionala folkbokföringsregister (personband), som regleras i 74 § folkbokföringskungörelsen (1967:495), att föras och användas bl. a. för att aktualisera ADB-register hos andra myndigheter.

Till att börja med kommer de nya lokala registren inte att innehålla

fullständiga historiska folkbokföringsuppgifter för alla folkbokförda personer. Anledningen till detta är att alla relevanta uppgifter från personakterna inte har förts över till de lokala registren den 1 juli 1991. Främst mot denna bakgrund måste personbanden ännu under några år användas som underlag för fastställande av rösträtt enligt 4 kap. 2 och 11 §§.

När mantalsskrivning inte längre äger rum och stommar till mantalslängder inte framställs får personbanden också användas för beräkning av antalet röstberättigade enligt 2 kap. 4 §.

14.11 Lag om ändring i datalagen (1973:289)

Med stöd av datalagen kan myndigheter utnyttja det personregister som skattemyndigheten, med stöd av 74 § folkbokföringskungörelsen (1967:495), för på magnetband över befolkningen i länet (personbandet). Utnyttjandet av personbandet får främst ske för aktualisering, komplettering och kontroll av uppgifter i andra personregister. Skattemyndigheten kommer att föra personbandet även under tiden intill dess frågan om hur den framtida aviseringsverksamheten inom folkbokföringen bör vara utformad har fått sin lösning. Fr. o. m. den 1 juli 1991 för skattemyndigheten också nya datoriserade register för folkbokföring i enlighet med vad som följer av lagen om folkbokföringsregister. Dessa sistnämnda register skall av flera skäl inte i första hand användas för att förse andra register med uppgifter från folkbokföringen utan sådant uppgiftslämnande skall även under någon tid framöver ske med hjälp av personbandet.

Ändringen i 28 § datalagen görs för att klargöra att det är personbandet och inte de nya folkbokföringsregistren som myndigheter får utnyttja med stöd av andra stycket i 28 §.

14.12 Lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

7 kap. 15 §

Bakgrunden till det nya *andra stycket* framgår av avsnitt 11.2. Eftersom det i första hand är uppgifter som överförs från folkbokföringen som behöver skyddas hos pastor bör sekretesskyddet vara utformat på motsvarande sätt som gäller för uppgifter i folkbokföringsverksamheten.

Det nya *tredje stycket* kommenteras i avsnitt 8.5.

14.13 Lag om ändring i namnlagen (1982:670)

36–38 §§

Ändringarna innebär endast en anpassning till den nya folkbokföringsorganisationen där skattemyndigheten tar över alla arbetsuppgifter från pastorsämbetet, där försäkringskassorna medverkar och riksskatteverket inte deltar i den löpande handläggningen av ärenden som har anknytning till folkbokföringen samt länsrätten ersätter domkapitlet som överinstans.

39 §

När kyrkobokföringen upphör den 30 juni 1991 kommer födelse- och dopboken varken att föras eller finnas tillgänglig hos skattemyndigheten. I

framtiden får det därför vara tillräckligt med ett personbevis som utvisar namnförhållanden i det folkbokföringsmaterial, främst det lokala ADB-baserade folkbokföringsregistret, som är tillgängligt hos skattemyndigheten.

Övergångsbestämmelserna

Den 30 juni 1991 upphör folkbokföringsverksamheten hos pastorsämbetet. De ärenden som då inte är avgjorda skall överföras till skattemyndigheten. Även namnären den hos riksskatteverket skall överlämnas till skattemyndigheten för vidare prövning. Vad som nu sagts framgår av *andra punkten*.

Avgöranden av pastorsämbetet som har överklagats skall handläggas enligt äldre bestämmelser. Detta följer av *tredje punkten* och innebär bl. a. att pågående handläggning hos domkapitlet inte skall avbrytas.

14.14 Lag om ändring i lagen (1986:378) om förlängt barnbidrag

5 §

Ändringen kommenteras i avsnitt 3.4.

14.15 Lag om ändring i äktenskapsbalken

3 kap. 1 §

Att hindersprövning skall kunna begäras hos samtliga skattekontor och försäkringskasskontor framgår av avsnitt 10.2.

4 kap. 5 §

När hindersprövning inte längre sker i en församling inom svenska kyrkan skall den föreskrift upphävas som säger att intyg om hindersprövning inte behövs för vigsel som förrättas av en präst som tjänstgör i den församling där hindersprövningen har gjorts. I framtiden skall således intyg om hindersprövning alltid företes.

4 kap. 8 §

Föreskrifter om skyldighet för vigselförrättare att underrätta folkbokföringen om vigsel finns för närvarande i folkbokföringskungörelsen. I framtiden bör föreskrifter om vanligt förekommande underrättelser till skattemyndigheten om grundläggande folkbokföringsförhållanden inte ges i fristående författningar utan tas in i de regelverk som behandlar den fråga som underrättelsen avser. Med denna utgångspunkt bör underrättelse om vigsel regleras i äktenskapsbalken, lämpligen i en ny paragraf i 4 kap.

15 kap. 2 §

Ändringen i *första stycket*, att skattemyndighetens beslut skall överklagas till länsrätten, har berörts i avsnitt 7.4.

Bestämmelsen i *andra stycket* torde närmast avse situationer där vigselförrättaren vägrar förrätta vigsel på grund av att han eller hon har en annan uppfattning än parterna angående frågan om vederbörlig hindersprövning har skett eller om något annat hinder föreligger mot vigseln eller äktenskapet. Att en präst förklarar att han på grund av samvetsbetänkligheter inte kan viga frånskilda har inte ansetts vara ett enligt balken överklagbart beslut. Sett mot denna bakgrund bör beslut enligt *andra stycket* också överklagas hos länsrätten.

15 kap. 4 §

Första stycket berörs inte av reformen.

När domkapitlet inte längre beslutar i ärenden om hindersprövning eller förrättande av vigsel enligt 2 § kan *andra stycket* upphävas.

18 kap. 5 §

I den nya folkbokföringsorganisationen skall uppgifter om ingångna eller upplösta äktenskap för folkbokförda personer, liksom andra folkbokföringsuppgifter, inte antecknas i kyrkoböcker utan registreras i lokala folkbokföringsregister som förs med hjälp av ADB. Dessa ADB-register regleras i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister. Av 6 § 7 i den lagen framgår att uppgift om ingånget eller upplöst äktenskap kan utläsas såsom en uppgift om civilstånd.

Övergångsbestämmelserna

Ärenden om hindersprövning som inte har avslutats före ikraftträdandet skall enligt *andra punkten* slutföras av skattemyndigheten.

Däremot skall överklaganden av beslut av pastorsämbetet som har meddelats före ikraftträdandet handläggas enligt äldre bestämmelser. Av *tredje punkten* framgår att motsvarande också skall gälla överklagande av beslut av präst inom svenska kyrkan om förrättande av vigsel.

14.16 Lag om ändring i församlingslagen (1988:180)

När folkbokföring endast kan ske i territoriella församlingar behöver vissa justeringar göras i lagen. Förslaget syftar huvudsakligen till att anpassa församlingslagen till denna förändring.

4 kap.

Upphävandet av anmälningsskyldigheten vid dödsfall innebär att de inledande bestämmelserna i 4 kap. skall ändras.

1 §

Paragrafen motsvarar nuvarande 5 §. Ändringen innebär endast att föräldrade begrepp ersätts.

2 §

Paragrafen har sin motsvarighet i nuvarande 6 §. Ändringarna följer av att anmälningsskyldigheten för dödsfall avskaffas och av att intyget om dödsorsaken inte skall tillställas folkbokföringsmyndigheten.

3 och 5 §§

Den närmaste motsvarigheten till paragraferna utgörs av nuvarande 7 §. När dödsbeviset och intyget om dödsorsaken skall sändas till olika mottagare har föreskrifterna delats upp på två paragrafer.

4 och 7 §§

I samband med att varje läkare fr. o. m. år 1990 blev skyldig att om det behövs ta initiativ till obduktion enligt obduktionslagen (1975:191) ändrades bestämmelserna i 3 § 9 allmänna läkarinstruktionen (1963:341) så att ett dödsfall skall anmälas till polisen då förhållandena är sådana att en rättsmedicinsk obduktion eller annan rättsmedicinsk undersökning behövs. Motsvarande ändring föreslås nu i begravningslagens bestämmelser.

5 kap. 9 §

Ändringen är en konsekvens av den ändrade paragrafnumreringen i 4 kap.

9 kap. 6 §

Ändringarna är betingade av att pastorsämbetet inte längre är folkbokföringsmyndighet samt av förändringarna i 4 kap.

14.18 Lag om ändring i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister

Enligt min mening innebär inte ändringarna att ett nytt personregister inrättas. Något yttrande från datainspektionen enligt 2 a § datalagen (1973:289) behöver därför inte inhämtas.

Av avsnitt 8.2 framgår att folkbokföringen skall utvisa om en person har fått medgivande att använda fingerade personuppgifter. Detta sker bl. a. genom att uppgiften registreras i det lokala folkbokföringsregistret såsom en grund för den avregistrering av de verkliga personuppgifterna som skall följa på ett medgivande. I första hand blir det i avregistreringsärendet som sammankopplingen mellan de verkliga och fingerade uppgifterna kan göras.

Ändringen i *andra stycket* föranleds av att skattemyndigheterna övergångsvis skall handlägga frågor om medlemskap i icke-territoriella församlingar.

15 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslagen till

1. folkbokföringslag,
2. lag om införande av folkbokföringslagen,
3. lag om fingerade personuppgifter,
4. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),
5. lag om ändring i rättegångsbalken,
6. lag om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag,
7. lag om ändring i föräldrabalken,
8. lag om ändring i lagen (1969:629) om ändring i ärvdabalken,
9. lag om ändring i religionsfrihetslagen (1951:680),
10. lag om ändring i vallagen (1972:620),
11. lag om ändring i datalagen (1973:289),
12. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
13. lag om ändring i namnlagen (1982:670),
14. lag om ändring i lagen (1986:378) om förlängt barnbidrag,
15. lag om ändring i äktenskapsbalken,
16. lag om ändring i församlingslagen (1988:180),
17. lag om ändring i begravningslagen (1990:1144),
18. lag om ändring i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister,
19. lag om ändring i lagen (1927:77) om försäkringsavtal,
20. lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt,
21. lag om ändring i värnpliktslagen (1941:967),
22. lag om ändring i lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap,
23. lag om ändring i lagen (1951:691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan,
24. lag om ändring i uppördslagen (1953:272),
25. lag om ändring i kungörelsen (1953:524) angående upphävande av skyldigheten för svensk medborgare att tillhöra nationell kyrkoförsamling m. m.,
26. lag om ändring i ärvdabalken,
27. lag om ändring i lagen (1958:295) om sjömansskatt,
28. lag om ändring i lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring,

29. lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring,
30. lag om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg till folkpension,
31. lag om ändring i brottsbalken,
32. lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, m. m.,
33. lag om ändring i lagen (1969:246) om domstolar i fastighetsmål,
34. lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdomstolar,
35. lag om ändring i lagen (1972:119) om fastställande av könstillhörighet i vissa fall,
36. lag om ändring i lagen (1972:229) om kyrkliga indelningsdelegerade,
37. lag om ändring i rättshjälpslagen (1972:429),
38. lag om ändring i kommunallagen (1977:179),
39. lag om ändring i högskolelagen (1977:218),
40. lag om ändring i lagen (1978:28) om försäkringsdomstolen,
41. lag om ändring i familjebidragslagen (1978:520),
42. lag om ändring i lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelcegerade,
43. lag om ändring i lagen (1979:560) om transportförmedling,
44. lag om ändring i lagen (1979:561) om biluthyrning,
45. lag om ändring i fastighetstaxeringlagen (1979:1152),
46. lag om ändring i lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjukvårdspersonalen m. fl.,
47. lag om ändring i skatteregisterlagen (1980:343),
48. lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620),
49. lag om ändring i lagen (1981:324) om medborgarvittnen,
50. lag om ändring i lagen (1981:1216) om kyrklig beredskap,
51. lag om ändring i lagen (1983:890) om allmanssparande,
52. lag om ändring i lagen (1984:533) om arbetsställennummer m. m.,
53. lag om ändring i vuxenutbildningslagen (1984:1118),
54. lag om ändring i skollagen (1985:100),
55. lag om ändring i lagen (1986:159) om grundläggande svenskundervisning för invandrare,
56. lag om ändring i yrkestrafiklagen (1988:263),
57. lag om ändring i lagen (1988:491) om skatteutjämningsbidrag,
58. lag om ändring i lagen (1988:786) om bostadsbidrag,
59. lag om ändring i lagen (1988:846) om ungdomsbosparande,
60. lag om ändring i lagen (1989:425) om särskilda inskolningsplatser hos offentliga arbetsgivare,
61. lag om ändring i lagen (1990:912) om nedsättning av arbetsgivaravgifter och allmän löneavgift.

16 Beslut

Prop. 1990/91:153

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta de förslag som föredraganden lagt fram.

1 Förslag till

Folkbokföringslag

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Folkbokföring sker fortlöpande genom registrering i folkbokföringsregister hos skattemyndigheten.

2 § Bestämmelser om folkbokföringsregistret hos skattemyndigheten och andra register för folkbokföringen finns i lagen (0000:00) om folkbokföringsregister.

Definitioner, m. m.

3 § I denna lag avses med

folkbokföringsmyndighet: riksskatteverket och skattemyndighet

folkbokföringsort: den församling i vilken en person är folkbokförd,

folkbokföringsfastighet: den fastighet på vilken en person är folkbokförd,

bostadsadress: den adress som avser bostaden på den fastighet där en person skall vara folkbokförd,

postadress: den adress till vilken en persons post skall delas ut för att regelmässigt nå honom,

sambor: en ogift kvinna och en ogift man som bor tillsammans under äktenskapsliknande förhållanden,

barn: barn, styvbarn och fosterbarn,

familj: makar, sambor och barn.

Personnummer

4 § För varje folkbokförd person fastställs ett personnummer som identitetsbeteckning. Vidare fastställs personnummer för personer som inte är folkbokförda i de fall som anges i lag. Personnumret anger födelsestid samt innehåller vidare födelsenummer och kontrollsiffror.

Födelsestiden anges med sex siffror, två för året, två för månaden och två för dagen i nu nämnd ordning.

Födelsenumret består av tre siffror och är udda för man och jämnt för kvinna.

Mellan födelsestiden och födelsenumret sätts ett bindestreck som byts mot ett plustecken när en person fyller 100 år.

Folkbokföringens giltighet vid flyttning

5 § Vid flyttning gäller folkbokföringen från och med flyttningdagen om anmälan görs i enlighet med bestämmelserna i 27 §. Kommer anmälan in senare gäller folkbokföringen från och med den dag då anmälan kom in.

Har beslut om folkbokföring meddelats utan föregående anmälan, gäller folkbokföringen från och med beslutets dag.

6 § Vid flyttning inom landet upphör den flyttande att vara folkbokförd på utflyttningsorten från och med den dag då han är folkbokförd på inflyttningsorten.

Vid flyttning till utlandet upphör folkbokföringen att gälla från och med utresedagen. Anmäls flyttning till utlandet efter utresedagen, upphör dock folkbokföringen att gälla från och med den dag anmälan kom in.

Upptagande i folkbokföringen

7 § Ett barn som föds levande här i landet skall folkbokföras om inte annat följer av 10 §. Barnet folkbokförs i den församling där modern är folkbokförd. Är modern inte folkbokförd eller är hon okänd folkbokförs barnet i den församling där det har fötts. Hittebarn folkbokförs i den församling där det har påträffats.

Ett barn som föds utom landet av en kvinna som är folkbokförd med stöd av bestämmelsen i 18 § skall folkbokföras i den församling där modern är folkbokförd.

8 § Den som kan antas komma att tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvilan) i landet under sex månader i följd skall folkbokföras. Även den som kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila både inom och utom landet under sex månader i följd skall folkbokföras om han sammanlever med sin familj här, har anställning här eller med hänsyn till övriga omständigheter får anses ha sitt egentliga hemvist här.

Undantag från bestämmelserna i första stycket anges i 9, 10 och 20 §§.

9 § En här i landet bosatt utlänning som är skyldig att ha uppehållstillstånd skall inte folkbokföras om han saknar sådant tillstånd och det inte föreligger synnerliga skäl för att så ändå sker.

10 § Den som tillhör främmande makts beskickning eller lönade konsulat eller dess betjäning folkbokförs endast om han är svensk medborgare eller om han, utan att vara svensk medborgare, var bosatt här när han kom att tillhöra beskickningen eller konsulatet eller dess betjäning. Detta gäller även sådan persons familjemedlem eller tjänare.

Rätt folkbokföringsort m. m.

11 § Var och en folkbokförs i den territoriella församling och på den fastighet där han är bosatt om inte annat följer av bestämmelserna i 12–21 §§.

12 § En person anses vara bosatt på den fastighet där han regelmässigt vistas eller, när byte av bostad har skett, kan antas komma att regelmässigt vistas under dygnsvilan. Den som enligt denna regel kan anses vara bosatt på fler än en fastighet anses vara bosatt på den fastighet där han sammanlever med sin familj eller med hänsyn till övriga omständigheter får anses ha sitt egentliga hemvist.

En person skall anses vistas regelmässigt på en fastighet där han under sin normala livsföring tillbringar dygnsvilan minst en gång i veckan eller i samma omfattning men med annan förläggning i tiden.

Undantag från bestämmelserna i första och andra styckena anges i 13–16 och 18–22 §§.

13 § Om en person under en bestämd tid av högst sex månader regelmässigt tillbringar sin dygnsvila på en annan fastighet än den där han har sitt egentliga hemvist anses detta inte leda till ändrad bosättning.

Vistelse som föranleds enbart av uppdrag som riksdagsledamot eller av värnpliktstjänstgöring eller vapenfri tjänsteplikt anses inte leda till ändrad bosättning.

14 § En person, som under en bestämd tid tillbringar sin dygnsvila på en annan fastighet inom landet än den där hans familj är bosatt, skall folkbokföras hos familjen så länge sammanlevnaden fortsätter.

15 § En elev under aderton år som har sitt egentliga hemvist tillsammans med föräldrar eller andra anhöriga anses bosatt där även om han till följd av skolgången regelmässigt tillbringar sin dygnsvila på en annan fastighet.

Bestämmelserna i första stycket gäller även en äldre elev för vilken föräldrarna fortfarande har försörjningsplikt enligt 7 kap. 1 § föräldrabalken.

16 § Den som inte regelmässigt tillbringar sin dygnsvila på någon fastighet anses bosatt på den fastighet till vilken han med hänsyn till sina familje- och arbetsförhållanden och övriga omständigheter kan anses ha sin starkaste anknytning.

17 § Även om en person inte är bosatt på viss fastighet, anses han dock bosatt i viss församling, om det med tillämpning av församlingens område av bestämmelserna i 12–16 §§ om fastighet kan anses att han är bosatt inom området.

18 § Den som är utsänd för anställning på utländsk ort i svenska statens tjänst folkbokförs under denna tjänstgöring jämte medföljande make eller sambo samt barn under aderton år i den församling i vilken den utsände senast var eller hade bort vara folkbokförd. De folkbokförs då på den fastighet där den utsände förut var bokförd eller om ändrade förhållanden föranleder det, under rubrik på församlingen skrivna.

Skattemyndigheten kan också medge den utsände att med medföljande make eller sambo samt barn under aderton år folkbokföras på viss fastighet i församling där han eller maken äger eller innehar fast egendom eller innehar en bostad med bostadsrätt.

Vad som sägs om medföljande barn skall gälla även barn under aderton år eller äldre barn för vilka föräldrarna fortfarande har försörjningsplikt enligt 7 kap. 1 § föräldrabalken som för sin skolgång vistas i utlandet på annan ort än den där den utsände är stationerad.

19 § Den som för vård eller tillsyn vistas i ett sådant servicehus för äldre människor som avses i 20 § socialtjänstlagen (1980:620) (kommunalt servicehus) i annan församling än den, där han rätteligen var eller hade bort vara folkbokförd när han flyttade till servicehuset, får folkbokföras i sistnämnda församling. Han folkbokförs då på den fastighet där han förut var eller bort vara bokförd, eller under rubriken på församlingen skrivna eller, om särskilda skäl föreligger, på en annan fastighet.

Den som för vård eller tillsyn vistas i ett kommunalt servicehus och är folkbokförd i den församling där servicehuset ligger får folkbokföras på en annan fastighet i församlingen om det föreligger särskilda skäl.

Bestämmelserna i första och andra styckena skall även tillämpas på den som vistas i en särskild boendeform för äldre som drivs av annan än

kommun om boendet med hänsyn till upplåtelseform och tillgång till vård kan anses motsvara vistelse i ett kommunalt servicehus.

Prop. 1990/91: 153
Bilaga 1

20 § Dygnsvila som en person tillbringar på en institution för sjukvård, vård av unga, kriminalvård eller vård av missbrukare, skall inte beaktas vid bedömningen av hans bosättning.

Den som är intagen för långtidssjukvård i en annan församling än den där han är folkbokförd får dock folkbokföras där han vistas om han inte längre har en bostad i den församling där han är folkbokförd.

21 § Skattemyndigheten får efter ansökan medge att den som på grund av förföljelse eller ett allvarligt hot flyttat från sin tidigare bostad tillsammans med medflyttande familj får behålla sin tidigare folkbokföring så länge hotet kvarstår.

22 § Den som inte är bosatt på någon fastighet i den församling där han skall folkbokföras bokförs under rubriken på församlingen skrivna om inte annat följer av 18 eller 19 §. Den som saknar känt hemvist bokförs under rubrik utan känt hemvist. Den som enligt uppgift i sjömansregistret tjänstgjort till sjöss under det innevarande eller närmast föregående kalenderåret får dock inte bokföras under rubrik utan känt hemvist.

Skattemyndigheten får pröva om en person som saknar bestämt hemvist i församlingen i stället för att bokföras enligt första stycket kan behålla sin tidigare folkbokföring.

Avregistrering från folkbokföringen

23 § Den som avlider eller dödförklaras skall avregistreras från folkbokföringen.

Den som kan antas komma att tillbringa dygnsvilan utom landet under de närmast följande sex månaderna skall avregistreras från folkbokföringen som utflyttad om inte annat följer av 18 §. Den som kan antas komma att tillbringa dygnsvilan regelmässigt under de närmast följande sex månaderna både inom och utom landet skall avregistreras om han utom landet sammanlever med sin familj, har anställning där eller med hänsyn till övriga omständigheter får anses ha sitt egentliga hemvist utom landet.

Den som oavbrutet under två år i följd varit folkbokförd under rubriken utan känt hemvist avregistreras från folkbokföringen som obefintlig.

Den som flyttat till ett annat nordiskt land får avregistreras från folkbokföringen endast med stöd av ett internordiskt flyttningsbevis.

Anmälningar m. m.

24 § Anmälan enligt denna lag skall göras skriftligen, om inte annat anges.

Skattemyndigheten får begära att anmälan eller uppgift skall lämnas vid personlig inställelse.

För barn under 18 år skall anmälan enligt 27 eller 28 § göras av barnets vårdnadshavare. Barn som har fyllt 16 år har dock rätt att själv göra sådan anmälan.

25 § Ett barns födelse skall anmälas till en skattemyndighet eller en allmän försäkringskassa om barnet föds inom landet eller utom landet av en kvinna som är folkbokförd här med stöd av bestämmelserna i 18 §.

Föds barnet på ett sjukhus eller enskilt sjukhem gör inrättningen anmälan. Biträder barnmorska vid födelsen i annat fall, gör hon födelseanmälan. Anmälan skall ske ofördröjligen.

I andra fall skall barnets vårdnadshavare göra anmälan enligt första stycket inom en månad från födelsen.

Med barn avses nyfödd, som efter födelsen andats eller visat annat livstecken, samt dödfödd som avlidit efter utgången av tjuogoåttonde havandeskapsveckan.

26 § Bestämmelser om anmälan om dödsfall samt om dödsbevis och intyg om dödsorsak finns i begravningslagen (0000:000).

27 § Den som får en ny bostads- eller postadress skall inom en vecka från adressändringen anmäla adressen till en skattemyndighet, en allmän försäkringskassa eller ett postkontor.

Första stycket gäller inte ny postadress för kortare tid än tre månader, inte heller om bostads- eller postadressens benämning ändras genom beslut av en myndighet.

Den som flyttat in från utlandet eller är registrerad i obefintligregister och skall folkbokföras gör anmälan enligt första stycket till en skattemyndighet eller en allmän försäkringskassa.

28 § Den som är folkbokförd och avser att vistas utomlands under sådan tid och sådana förhållanden att han enligt bestämmelsen i 23 § andra stycket skall avregistreras från folkbokföringen skall anmäla detta till en skattemyndighet eller en allmän försäkringskassa. Anmälan skall göras senast en vecka före utresan och skall innehålla uppgift om utresedagen. Om utresan ställs in eller skjuts upp skall detta anmälas senast den tidigare uppgivna utresedagen.

29 § Anmälan enligt 27 § skall innehålla:

1. namn, personnummer och civilstånd,
2. datum för ändring av bostads- eller postadress,
3. tidigare folkbokföringsort,
4. tidigare bostads- och postadress,
5. ny bostads- och postadress samt dess beräknade giltighetstid,
6. namn, personnummer och civilstånd för make eller sambo och barn under 18 år som samtidigt ändrar till den nya bostads- eller postadressen eller som tidigare innehar denna adress,
7. registerbeteckning för den fastighet som den nya bostadsadressen avser,
8. uppgift om vem som upplåtit den fastighet eller bostadslägenhet som den nya bostadsadressen avser.

Uppgift om bostads- eller postadress enligt första stycket 5 som avser en lägenhet i flerfamiljshus bör innehålla den beteckning för lägenheten som fastighetsägaren använder.

För den som flyttar in från utlandet skall anmälan dessutom innehålla uppgift om inflyttningsdag till Sverige, avsikten med vistelsen här och dess beräknade varaktighet samt därutöver de uppgifter som skall föras in i folkbokföringsregistret enligt lagen (0000:00) om folkbokföringsregister.

30 § Anmälan enligt 28 § skall innehålla:

1. namn och personnummer,
2. bostads- och postadress i Sverige,
3. datum för utresan,

4. bostads- och postadress i utlandet samt uppgift om bostadstyp.
5. avsikten med vistelsen och dess beräknade varaktighet.
6. arbetsgivare under vistelsen i utlandet.
7. fastighet eller bostad i Sverige som efter utresan fortfarande ägs eller förhyrs.

31 § Om det kan antas att en person är skyldig att göra anmälan enligt denna lag får skattemyndigheten anmana honom att göra en sådan anmälan eller lämna de uppgifter som behövs för bedömningen av hans folkbokföring. I anmaningen skall anges vilka uppgifter som skall lämnas. Sådana uppgifter skall lämnas skriftligt om inte annat har angetts i anmaningen.

Har ett barns vårdnadshavare försummat att inom föreskriven tid enligt 30 § namnlagen (1982:670) anmäla barnets förnamn får skattemyndigheten anmana barnets vårdnadshavare att inom viss tid fullgöra denna skyldighet.

32 § En fastighetsägare eller innehavare av bostadslägenhet, som upplåter bostad åt annan, skall på förfrågan av skattemyndigheten uppge till vem han upplåter bostad och om denne med hans medgivande upplåter bostaden åt annan samt vilka personer som enligt hans kännedom bor i fastigheten respektive lägenheten. För en person som bor i flerfamiljshus skall uppgift även lämnas om den beteckning som fastighetsägaren använder för bostadslägenheten.

Beslut om folkbokföring m. m.

33 § Skattemyndigheten beslutar efter anmälan eller när annat skäl föreligger om en persons folkbokföring inom myndighetens område både vad gäller registrering och avregistrering av uppgifter som avser en person som är eller senast varit folkbokförd inom området. Vid flyttning mellan två län beslutar skattemyndigheten i inflyttningslänet.

Identitetsbyte

34 § Om det föreligger synnerliga skäl får rikspolisstyrelsen efter ansökan medge att en person som är utsatt för ett allvarligt hot får byta personnummer och i övrigt registreras i folkbokföringen med fingerade personuppgifter (identitetsbyte) så länge hotet kvarstår.

Identitetsbyte får även medges en hotad persons sammanboende familjemedlemmar.

Överklagande

35 § Ett beslut av skattemyndigheten i folkbokföringsärende överklagas hos länsrätten.

Ett beslut om folkbokföringsort, folkbokföringsfastighet, folkbokföring under viss rubrik eller avregistrering från folkbokföringen får överklagas av den vars folkbokföring och den kommun som berörs av beslutet, samt av riksskatteverket. Riksskatteverket och kommuner får överklaga senast inom tre veckor från den dag då det överklagade beslutet meddelades.

Ett beslut av rikspolisstyrelsen enligt 34 § överklagas genom besvär hos Svea hovrätt.

Ett annat beslut som avser registrering i folkbokföringsregistret får över-

klagas av den som berörs av beslutet. Ett sådant beslut får överklagas utan begränsning till viss tid.

Prop. 1990/91:153
Bilaga 1

Ansvarsbestämmelser m. m.

36 § Den som inte kommer in med en anmälan enligt 27 § eller 28 § eller en uppgift enligt 32 § senast vid den tidpunkt då sådan skulle ha lämnats påförs en särskild avgift (förseningsavgift). Förseningsavgiften är 500 kronor.

Förseningsavgift får efterges om underlåtenheten kan antas ha sådant samband med den anmälnings- eller uppgiftsskyldiges ålder, sjukdom, bristande erfarenhet eller därmed jämförligt förhållande att den kan anses ursäktlig eller om underlåtenheten är att anse som ringa.

37 § Förseningsavgift påförs inte den som gemensamt med make ändrat bostads- eller postadress eller flyttat till utlandet om ändringen framgår av den andre makens anmälan enligt 27 eller 28 §.

Förseningsavgift påförs inte heller ett barns vårdnadshavare om den andre vårdnadshavaren gjort anmälan enligt 27 eller 28 § för barnet.

38 § Frågor om förseningsavgift prövas av skattemyndigheten.

39 § Beslut om påförande av förseningsavgift överklagas hos länsrätten. Överklagandet skall ha kommit in till skattemyndigheten senast två månader efter det den anmälnings- eller uppgiftsskyldige fått del av beslutet.

40 § Ett beslut eller en dom att påföra någon förseningsavgift får verkställas genast, om inte annat förordnas.

Verkställighet enligt utsökningsbalken får ske.

Om uppbörd och indrivning av förseningsavgift gäller uppbördslagen (1953:272) i tillämpliga delar. Införsel enligt 15 kap. utsökningsbalken får ske vid indrivning av förseningsavgift.

41 § Vite kan av skattemyndigheten föreläggas den som inte efterkommer en anmaning enligt 31 § eller den fastighetsägare som underlåter att lämna uppgift enligt 32 §.

Vite får inte fastställas till lägre belopp än 500 kronor.

Ett beslut att förelägga vite får inte överklagas annat än i samband med att vitet döms ut.

Frågor om utdömande av vite prövas av länsrätten.

I övrigt gäller bestämmelserna i lagen (1985:205) om viten.

42 § Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet lämnar oriktig uppgift vid fullgörandet av sin anmälnings- eller uppgiftsskyldighet enligt 27, 28 eller 31 § första stycket döms till böter.

I ringa fall döms inte till ansvar enligt första stycket.

Övriga bestämmelser

43 § Föreståndaren för en inrättning som avses i 19 och 20 §§ är skyldig att på begäran av en skattemyndighet lämna de uppgifter som fordras för folkbokföring enligt dessa paragrafer.

44 § Om det föreligger synnerliga skäl kan regeringen eller myndighet.

som regeringen bestämmer, efter ansökan förordna att en person skall folkbokföras med avvikelse från denna lag.

Prop. 1990/91:153
Bilaga 1

45 § Närmare föreskrifter för tillämpning av denna lag meddelas av regeringen eller av myndighet som regeringen bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

Förteckning över remissinstanserna, (SOU 1988:10) Rätt adress

Prop. 1990/91:153
Bilaga 2

Efter remiss har yttranden över betänkandet (SOU 1988:10) Rätt adress avgetts av riksåklagaren (RÅ), rikspolisstyrelsen (RPS), datainspektionen, riksförsäkringsverket (RFV), postverket, riksskatteverket (RSV), statens invandrarverk, statskontoret, statistiska centralbyrån (SCB), statens person- och adressregisternämnd (SPAR), Göta hovrätt, kammarrätten i Sundsvall, länsrätten i Stockholms län, länsrätten i Malmöhus län, länsrätten i Värmlands län, riksdagens ombudsmän (JO), justitiekanslern, centralnämnden för fastighetsdata, värnpliktsverket, räddningsverket, trafiksäkerhetsverket, svenska kyrkans centralstyrelse, Centralorganisationen SACO/SR, Landsorganisationen i Sverige (LO), Landstingsförbundet, Svenska kommunförbundet, Sveriges advokatsamfund, Sveriges allmännyttiga bostadsföretag (SABO), Sveriges fastighetsägareförbund, Föreningen svenskar i världen, Företagens uppgiftslämnardelegation (FUD), arbetsmarknadsstyrelsen (AMS).

RÅ har bifogat yttranden som han har hämtat in från överåklagaren i Stockholm, regionåklagarmyndigheterna i Göteborg och Luleå.

RPS har bifogat yttrande som styrelsen har hämtat in från polismyndigheten i Malmö.

RSV har under remissarbetets gång erhållit yttranden från fyra länskattemyndigheter, fyra lokala skattemyndigheter och fem kyrkobokföringsinspektörer.

Svenska kyrkans centralstyrelse har bifogat yttrande som styrelsen har hämtat in från svenska kyrkans nämnd för församlings- och pastoratsförvaltning.

Förteckning över remissinstanserna, (SOU 1990: 50) Ny folkbokföringslag

Prop. 1990/91:153
Bilaga 3

Efter remiss har yttranden över betänkandet (SOU 1990: 50) Ny folkbokföringslag avgetts av justitiekanslern, domstolsverket, riksåklagaren, datainspektionen, värnpliktsverket, socialstyrelsen, riksförsäkringsverket, riksskatteverket, riksarkivet, statens invandrarverk, statskontoret, riksrevisionsverket, statistiska centralbyrån, statens person- och adressregisternämnd, rikspolisstyrelsen, statens arbetsgivarverk, Svea hovrätt, kamrarrätten i Stockholm, länsrätten i Stockholms län, länsrätten i Malmöhus län, länsrätten i Värmlands län, riksdagens ombudsmän, kriminalvårdsstyrelsen, statens räddningsverk, trafiksäkerhetsverket, generaltullstyrelsen, universitets- och högskoleämbetet genom yttrande upprättade av juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet och juridiska fakultetsstyrelsen vid Uppsala universitet, centrala studiestödsnämnden, skolöverstyrelsen, plan- och bostadsverket, centralnämnden för fastighetsdata, patent- och registreringsverket, statens löne- och pensionsverk, svenska kyrkans centralstyrelse, Svenska kyrkans församlings- och pastorsratsförbund, Karlskrona amiralitetsförsamling, Centralorganisationen SACO genom yttrande från JUSEK, Landstingsförbundet, riksorganisationen för kvinnojourer i Sverige, Svenska kommunförbundet, Sveriges advokatsamfund, och Tjänstemännens Centralorganisation.

Yttranden har också kommit in från Göteborgs kommun, gemensamt från finska församlingen och tyska församlingarna i Stockholm och Göteborg, stiftsadjunkt Stig Jansson, domkapitlet i Västerås stift, Uppsala kommun och Sveriges förenade studentkårer.

Förteckning över remissinstanserna, (SOU 1990:109) Författningsförslag med anledning av ny folkbokföringsorganisation m. m.

Prop. 1990/91:153
Bilaga 4

Efter remiss har yttranden över *lagförslagen* i betänkandet (SOU 1990:109) Författningsförslag med anledning av ny folkbokföringsorganisation m. m. avgetts av datainspektionen, domstolsverket, riksförsäkringsverket, riksskatteverket, riksarkivet, statistiska centralbyrån, statens person- och adressregisternämnd, kammarrätten i Göteborg, domkapitlet i Lunds stift, patent- och registreringsverket, försäkringskasseförbundet, Svenska kyrkans församlings- och pastoratsförbund, svenska kyrkans centralstyrelse, Göteborgs tyska församling, Karlskrona amiralitetsförsamling, Finska församlingen i Stockholm, Tyska församlingen i Stockholm och socialstyrelsen.

1 Förslag till Folkbokföringslag

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § Folkbokföring sker fortlöpande i register som skattemyndigheten för enligt särskilda bestämmelser.

Nyfödda barns folkbokföring

2 § Ett barn som föds levande här i landet skall folkbokföras om inte annat följer av 5 §. Även ett barn som föds utom landet av en kvinna som är folkbokförd här skall folkbokföras.

Folkbokföring vid inflyttning till landet

3 § Den som efter inflyttning kan antas under sin normala livsföring komma att regelmässigt tillbringa sin nattvila eller motsvarande vila (dygnsvilan) i landet under minst ett år skall folkbokföras. Även den som kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila både inom och utom landet skall folkbokföras om han med hänsyn till samtliga omständigheter får anses ha sitt egentliga hemvist här.

Undantag från första stycket anges i 4 och 5 §§.

4 § En utlänning som är skyldig att ha uppehållstillstånd skall inte folkbokföras om han saknar sådant tillstånd och det inte finns synnerliga skäl för att han ändå folkbokförs.

5 § Den som tillhör en främmande makts beskickning eller lönade konsulat eller dess betjäning eller är berättigad till förmåner enligt 4 § lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall, folkbokförs endast om han är svensk medborgare eller om han, utan att vara svensk medborgare, var bosatt här när han kom att tillhöra beskickningen, konsulatet eller organisationen eller dess betjäning. Detta gäller även en sådan persons familjemedlem eller tjänare.

Rätt folkbokföringsort m. m.

6 § En person skall folkbokföras på den fastighet och i den territoriella församling där han enligt 7–13 §§ är att anse som bosatt.

Ett nyfött barn folkbokförs i den församling där modern är folkbokförd eller, om modern inte är folkbokförd, i den församling där det har fötts. Hitt barn folkbokförs i den församling där det har påträffats.

Undantag från första stycket anges i 14–16 §§.

7 § En person anses vara bosatt på den fastighet där han regelmässigt tillbringar eller, när byte av bostad har skett, kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila. Den som därigenom kan anses vara bosatt på fler än en fastighet anses vara bosatt på den fastighet där han samman-

lever med sin familj eller med hänsyn till övriga omständigheter får anses ha sitt egentliga hemvist.

En person skall anses regelmässigt tillbringa sin dygnsvila på en fastighet där han under sin normala livsföring tillbringar dygnsvilan minst en gång i veckan eller i samma omfattning men med annan förläggning i tiden.

Undantag från första stycket anges i 8 – 11 §§.

8 § Om en person under en på förhand bestämd tid av högst sex månader regelmässigt tillbringar sin dygnsvila på en annan fastighet än den där han har sitt egentliga hemvist, anses detta inte leda till ändrad bosättning.

9 § En person, som under en på förhand bestämd tid regelmässigt tillbringar sin dygnsvila på en annan fastighet än den där hans familj är bosatt, anses bosatt hos familjen.

10 § En vistelse anses inte leda till ändrad bosättning om den föranleds enbart av

1. uppdrag som riksdagsledamot,
2. fullgörande av värnplikt eller vapenfri tjänsteplikt,
3. vård vid en institution för sjukvård, vård av unga, kriminalvård eller vård av missbrukare.

11 § En elev under 18 år som har sitt egentliga hemvist tillsammans med föräldrar eller andra anhöriga anses bosatt där även om han till följd av skolgången regelmässigt tillbringar sin dygnsvila på en annan fastighet.

Första stycket tillämpas även efter det att eleven fyllt 18 år så länge han genomgår grund- eller gymnasieskola eller motsvarande utbildning.

12 § Den som inte regelmässigt tillbringar sin dygnsvila på någon fastighet eller regelmässigt tillbringar dygnsvilan endast på en fastighet där han med tillämpning av 10 § inte skall anses bosatt, anses bosatt på den fastighet till vilken han med hänsyn till sina familje- och arbetsförhållanden och övriga omständigheter kan anses ha sin starkaste anknytning.

13 § Även om en person inte kan anses bosatt på en fastighet, anses han dock bosatt i en församling, om han med tillämpning av 7 – 12 §§ kan anses bosatt inom församlingen.

14 § Den som är utsänd för anställning på utländsk ort i svenska statens tjänst folkbokförs under denna tjänstgöring tillsammans med sin medföljande familj på den fastighet och i den församling där den utsände senast var eller borde ha varit folkbokförd eller, om ändrade förhållanden föranleder det, endast i församlingen.

Den utsände får efter ansökan medges att tillsammans med sin medföljande familj folkbokförs på en fastighet i en församling där han eller någon annan i familjen äger eller innehar fast egendom eller innehar en bostad med bostadsrätt.

Vad som sägs i 11 § skall tillämpas på medföljande barn som för skolgång vistas i utlandet på annan ort än den där den utsände är stationerad.

15 § Den som för service och omvårdnad har en sådan bostad för äldre människor som avses i 20 § socialtjänstlagen (1980:620) i en annan församling än den, där han var eller borde ha varit folkbokförd när han flyttade till den aktuella bostaden får folkbokförs i sistnämnda församling. Han folkbokförs då på den fastighet där han förut var eller borde ha

varit folkbokförd eller endast i församlingen eller, om det finns särskilda skäl, på en annan fastighet.

Den som för service och omvårdnad har en sådan bostad som anges i första stycket och är folkbokförd i den församling där bostaden ligger får folkbokföras på en annan fastighet i församlingen om det finns särskilda skäl.

Första och andra styckena skall även tillämpas på den som vistas i ett hem för äldre som drivs av någon annan än kommunen om boendet med hänsyn till upplåtelseform och tillgång till vård kan anses motsvara vistelse som avses i första stycket.

16 § En person som av särskilda skäl kan antas bli utsatt för en allvarlig eller upprepad brottslighet, förföljelser eller trakasserier på annat sätt, får, om han flyttat eller avser att flytta, efter ansökan medges att vara folkbokförd på den gamla folkbokföringsorten i högst tre år (kvarskrivning). När det inte längre finns skäl för kvarskrivning skall den upphöra.

Kvarskrivning får även avse den utsatte personens medflyttande familj.

17 § För utredning av frågor om kvarskrivning får skattemyndigheten anlita biträde av polismyndighet.

Personnummer

18 § För varje folkbokförd person fastställs ett personnummer som identitetsbeteckning. Vidare fastställs personnummer för personer som inte är folkbokförda i de fall som anges i lag eller annan författning.

Personnumret innehåller födelsetid, födelsenummer och kontrollsiffra.

Födelsetiden anges med sex siffror, två för året, två för månaden och två för dagen i nu nämnd ordning.

Födelsenumret består av tre siffror och är udda för män och jämnt för kvinnor.

Mellan födelsetiden och födelsenumret sätts ett bindestreck som byts ut mot ett plustecken när en person fyller 100 år.

Avregistrering från folkbokföringen

19 § Den som avlider eller dödförklaras skall avregistreras från folkbokföringen.

20 § Den som efter utflyttning kan antas under sin normala livsföring komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila utom landet under minst ett år skall avregistreras från folkbokföringen som utflyttad om inte annat följer av 14 §. Även den som kan antas komma att regelmässigt tillbringa sin dygnsvila både inom och utom landet skall avregistreras om han med hänsyn till samtliga omständigheter får anses ha sitt egentliga hemvist utom landet.

21 § Den som oavbrutet under två år i följd saknat känt hemvist avregistreras från folkbokföringen som obefintlig. Den som folkbokförts med fingerade personuppgifter skall avregistreras såvitt avser de tidigare uppgifterna.

22 § Den som flyttat till ett annat nordiskt land får avregistreras från folkbokföringen endast med stöd av ett internordiskt flyttningsbevis.

23 § Anmälan enligt denna lag skall göras skriftligen, om inte annat anges.

Om det finns särskilda skäl får skattemyndigheten begära att anmälan eller uppgift skall lämnas vid personlig inställelse.

24 § Ett barns födelse skall anmälas till skattemyndigheten om barnet föds inom landet eller utom landet av en kvinna som är folkbokförd här.

Föds barnet på ett sjukhus eller enskilt sjukhem gör inrättningen anmälan. Om en barnmorska hjälper till vid födelsen i annat fall, gör hon födelseanmälan. Anmälan skall ske så snart som möjligt.

I andra fall skall barnets vårdnadshavare göra anmälan inom en månad från födelsen.

Anmälan enligt första stycket skall göras för en nyfödd, som efter födelsen andats eller visat något annat livstecken, samt dödfödd som avlidit efter utgången av tjugoåttonde havandeskapsveckan.

25 § Den som flyttat skall inom en vecka anmäla flyttningen till en skattemyndighet, en allmän försäkringskassa eller ett postkontor.

Den som ändrar postadress utan att flyttning skett skall göra anmälan enligt första stycket om postadressen skall gälla för minst sex månader.

26 § Den som flyttat in från utlandet skall göra anmälan om inflyttningen till en skattemyndighet eller en allmän försäkringskassa. Detsamma gäller den som är registrerad som obefintlig och skall folkbokföras.

27 § Den som är folkbokförd och avser att flytta till utlandet skall anmäla detta till en skattemyndighet eller en allmän försäkringskassa. Anmälan skall göras senast en vecka före utresan och skall innehålla uppgift om utresedagen. Om utresan ställs in eller skjuts upp skall detta anmälas senast den tidigare uppgivna utresedagen.

28 § Anmälan enligt 25 eller 26 § skall innehålla

1. namn och personnummer,
2. datum för ändring av bostads- eller postadress,
3. ny bostads- och postadress samt dess beräknade giltighetstid,
4. registerbeteckning för den fastighet som den nya bostadsadressen avser,
5. uppgift om vem som upplåtit den fastighet eller bostadslägenhet som den nya bostadsadressen avser.

Uppgift om bostads- eller postadress enligt första stycket 3 som avser en lägenhet i flerfamiljshus bör innehålla den beteckning för lägenheten som fastighetsägaren använder. Anmälan enligt 26 § skall dessutom innehålla uppgift om inflyttningsdag till landet, avsikten med vistelsen här och dess beräknade varaktighet samt de uppgifter som får föras in i folkbokföringsregistret enligt lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister.

29 § Anmälan enligt 27 § skall innehålla

1. namn och personnummer,
2. bostads- och postadress i Sverige,
3. datum för utresan,
4. adress i utlandet samt uppgift om bostadstyp,
5. avsikten med vistelsen och dess beräknade varaktighet,
6. arbetsgivare under vistelsen i utlandet.

7. fastighet eller bostad i Sverige som efter utresan fortfarande ägs eller förhyrs.

30 § För barn under 18 år skall anmälan enligt 25, 26 eller 27 § göras av barnets vårdnadshavare. Barn som har fyllt sexton år har dock rätt att själv göra sådan anmälan.

För barn under 18 år får ansökan enligt 16 § göras av endast en vårdnadshavare om syftet med ansökningen är att skydda mot den andre vårdnadshavaren.

31 § Om det kan antas att en person är skyldig att göra anmälan enligt denna lag, får skattemyndigheten förelägga honom att antingen göra en sådan anmälan eller lämna de uppgifter som behövs för bedömningen av hans folkbokföring. I föreläggandet skall anges vilka uppgifter som skall lämnas. Sådana uppgifter skall lämnas skriftligt om inte annat har angetts i föreläggandet.

Om ett barns vårdnadshavare inte anmält barnets förnamn inom föreskriven tid enligt 30 § namnlagen (1982:670), får skattemyndigheten förelägga barnets vårdnadshavare att inom viss tid fullgöra denna skyldighet.

32 § Skattemyndigheten får förelägga en fastighetsägare eller innehavare av bostadslägenhet, som upplåter en bostad åt någon annan, att uppge till vem han upplåter bostad och om denne med hans medgivande upplåter bostaden åt annan samt vilka personer som enligt hans kännedom bor i fastigheten respektive lägenheten. I fråga om en person som bor i flerfamiljshus får föreläggandet också avse uppgift om den beteckning (lägenhetsnummer) som fastighetsägaren använder för bostadslägenheten.

33 § Bestämmelser om dödsbevis och intyg om dödsorsaken finns i begravningslagen (1990:1144).

Beslut om folkbokföring m. m.

34 § Skattemyndigheten beslutar i ärende enligt denna lag efter anmälan eller ansökan eller annars när det finns skäl till det.

Rör ärendet folkbokföring på fastighet eller i församling beslutar skattemyndigheten i det län där fastigheten eller församlingen är belägen.

Personnummer enligt 18 § första stycket andra meningen fastställs av den skattemyndighet som bestäms av regeringen eller den myndighet som regeringen förordnar.

I övriga ärenden beslutar den skattemyndighet inom vars verksamhetsområde en person är eller senast har varit folkbokförd.

35 § Vid flyttning gäller den nya folkbokföringen från och med flyttningdagen om anmälan görs enligt 25 eller 26 §. Kommer anmälan in senare gäller folkbokföringen från och med den dag då anmälan kom in.

Har beslut om folkbokföring meddelats utan föregående anmälan, gäller folkbokföringen från och med beslutets dag.

36 § Vid flyttning inom landet upphör den flyttande att vara folkbokförd på utflyttningsorten från och med den dag då han är folkbokförd på inflyttningsorten.

Vid flyttning till utlandet upphör folkbokföringen att gälla från och med

utresedagen. Anmäls flyttning till utlandet efter utresedagen, upphör dock folkbokföringen att gälla från och med den dag anmälan kom in.

Prop. 1990/91:153
Bilaga 5

Vite

37 § Vite kan av skattemyndigheten föreläggas den som inte följer ett föreläggande enligt 31 eller 32 §.

Överklagande

38 § En skattemyndighets beslut överklagas hos länsrätten. Beslut om personnummer överklagas dock hos riksskatteverket.

Ett beslut om någons folkbokföring enligt 3–16 och 20–22 §§ får överklagas av den person vars folkbokföring det gäller, av en kommun som berörs av beslutet och av riksskatteverket. Ett överklagande av en kommun eller riksskatteverket skall ha kommit in till skattemyndigheten inom tre veckor från det att beslutet meddelades.

Ett beslut i en annan fråga än som avses i andra stycket får överklagas utan begränsning till viss tid.

39 § Riksskatteverkets beslut om personnummer får inte överklagas.

Föreläggande vid vite får inte överklagas.

Straff

40 § Den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet inte fullgör sin anmälningsskyldighet enligt 25 eller 26 § skall dömas till böter.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar enligt första stycket.

Föreskrifter om ikraftträdandet av denna lag meddelas i lagen (1991:000) om införande av folkbokföringslagen (1991:000).

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Denna lag och folkbokföringslagen (1991:000) träder i kraft den 1 juli 1991.

Vid ikraftträdandet upphävs folkbokföringslagen (1967:198) med de begränsningar som följer av denna lag.

2 § Ett kyrkobokföringsärende hos pastorsämbetet som inte har avslutats före ikraftträdandet skall prövas av skattemyndigheten.

3 § I ett kyrkobokföringsärende som har väckts före ikraftträdandet skall 11–28 §§ i den gamla lagen tillämpas i fråga om att för tid före ikraftträdandet bestämma en persons kyrkobokföringsfastighet, kyrkobokföringsort, kyrkobokföring under viss rubrik eller registrering i obefintligregister.

Har ett beslut av pastorsämbetet överklagats eller underställts myndighet eller domstol före ikraftträdandet gäller i ett sådant ärende även 45–53 §§ i den gamla lagen. När ett avgörande föreligger i ett överklagat eller underställt ärende skall den myndighet eller domstol som har beslutat genast underrätta skattemyndigheten.

4 § Den som är kyrkobokförd enligt den gamla lagen skall på motsvarande sätt anses som folkbokförd enligt den nya lagen.

5 § Vad som i lag eller annan författning föreskrivs om kyrkobokföring i icke-territoriell församling skall i stället avse medlemskap i en sådan församling.

6 § Frågor om medlemskap i icke-territoriell församling prövas och registreras av skattemyndigheten inom vars område personen är folkbokförd.

7 § Skattemyndighetens beslut i frågor om medlemskap i en icke-territoriell församling får överklagas hos länsrätten.

8 § Bestämmelsen i 62 § gamla lagen får tillämpas efter ikraftträdandet i ärenden om kyrkobokföring och mantalsskrivning som avser tid före ikraftträdandet.

9 § Pastor skall i enlighet med arkivlagens (1990:782) bestämmelser svara för värden av de kyrkobokföringshandlingar som har bildats före den 1 juli 1991, till dess att handlingarna har överlämnats till en statlig arkivmyndighet.

Pastoratet skall svara för att pastor har personal, lokaler och vad som i övrigt behövs för arkivvården.

3 Förslag till Lag om fingerade personuppgifter

Prop. 1990/91:153
Bilaga 5

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Om det finns en uppenbar risk att en person som är folkbokförd i landet kan bli utsatt för särskilt allvarlig brottslighet som riktar sig mot dennes liv, hälsa eller frihet och om personen inte kan ges tillräckligt skydd på annat sätt, får Stockholms tingsrätt efter skriftlig ansökan medge personen att använda andra personuppgifter om sig själv än de verkliga (fingerade personuppgifter) under högst fem år.

Ett medgivande att använda fingerade personuppgifter får även ges åt en familjemedlem till en person som avses i första stycket, om personerna varaktigt bor tillsammans.

2 § Ansökan om medgivande enligt 1 § görs av rikspolisstyrelsen efter framställning från den som vill använda fingerade personuppgifter.

Om rikspolisstyrelsen har avslagit en framställning från en enskild person får denne själv ansöka hos rätten om medgivande.

En person som har fått eller begär medgivande för egen del får även göra framställan eller ansökan om medgivande för ett barn som personen är vårdnadshavare för och varaktigt bor tillsammans med om syftet är att skydda mot den andre vårdnadshavaren.

Ett beslut av rikspolisstyrelsen att inte göra ansökan hos rätten får inte överklagas.

3 § Vid tingsrättens handläggning gäller lagen (1946:807) om handläggning av domstolsärenden i tillämpliga delar.

4 § Om ett medgivande att använda fingerade personuppgifter har lämnats skall rikspolisstyrelsen skyndsamt se till att den person som har fått medgivandet registreras inom folkbokföringen med de fingerade uppgifter som styrelsen bestämmer.

De fingerade personuppgifterna skall bestämmas och registreras på ett sådant sätt att det inte därav framgår vilken person det är som använder uppgifterna.

Rikspolisstyrelsen skall bevaka att fingerade personuppgifter inte används under längre tid än vad som har medgetts.

Rikspolisstyrelsens beslut enligt första stycket får inte överklagas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

4 Förslag till

Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)

Härigenom föreskrivs att 60, 66 §§ och punkt 1 av anvisningarna till 66 § kommunalskattelagen (1928:370) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

60 §¹

Innefattar hemortskommunen flera församlingar sker beskattningen i den församling där den skattskyldige med tillämpning av reglerna om hemortskommun anses ha sin hemort.

Den som den 1 november året näst före taxeringsåret är medlem i en icke-territoriell församling anses ha denna församling som hemort i stället för den territoriella församling där han skall vara folkbokförd om den församlingen ligger inom den icke-territoriella församlingens upptagningsområde.

66 §²

Med hemortskommun förstås i denna lag den kommun, där den skattskyldige författningssenligt skall vara *mantalsskriven* för året näst före taxeringsåret.

För den, som varit under ett beskattningsår eller del därav bosatt här i riket utan att *mantalsskrivningsskyldighet* i någon kommun *beträffande honom förelegat* för året näst före taxeringsåret, skall såsom hemortskommun anses den kommun, där han först varit bosatt under det år, som närmast föregått taxeringsåret.

För den som på grund av väsentlig anknytning, som avses i punkt 1 andra stycket av anvisningarna till 53 §, skall anses som bosatt här i riket skall såsom hemortskommun anses den kommun till vilken anknytningen varit starkast under året före taxeringsåret.

För dödsbo efter den som vid dödsfallet varit bosatt här i riket, skall såsom hemortskommun anses den avlidens hemortskommun.

Med hemortskommun förstås i denna lag den kommun, där den skattskyldige författningssenligt skall vara *folkbokförd* den 1 november året före året näst före taxeringsåret.

För den, som varit under ett beskattningsår eller del därav bosatt här i riket utan att *han bort folkbokföras* i någon kommun *den 1 november året före* året näst före taxeringsåret, skall såsom hemortskommun anses den kommun, där han först varit bosatt under det år, som närmast föregått taxeringsåret.

Anvisningar till 66 §

1.³ Av bestämmelserna i denna paragraf, jämförda med föreskrif-

1. Av bestämmelserna i denna paragraf, jämförda med föreskrif-

¹ Senaste lydelse 1986:473.

² Senaste lydelse 1986:1113.

³ Senaste lydelse 1986:473.

terna i 68 §, framgår, att för den som under ett beskattningsår eller del därav stadigvarande vistats här i riket utan att *mantalskrivnings-skyldighet* i någon kommun *beträffande honom förelegat* för året näst före taxeringsåret, skall såsom hemortskommun anses den kommun, där han under det år, som närmast föregått taxeringsåret, först vistats, utan att vistelsen varit allenast tillfällig.

terna i 68 §, framgår, att för den som under ett beskattningsår eller del därav stadigvarande vistats här i riket utan att *han bort vara folkbokförd* i någon kommun *den 1 november året före* året näst före taxeringsåret, skall såsom hemortskommun anses den kommun, där han under det år, som närmast föregått taxeringsåret, först vistats, utan att vistelsen varit allenast tillfällig.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991 och tillämpas första gången vid 1992 års taxering.

5 Förslag till Lag om ändring i rättegångsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om rättegångsbalken¹
dels att i 4 kap. 6 § ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbokförd",
dels att 10 kap. 1 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

10 kap.

1 §²

Laga domstol i tvistemål i allmänhet är rätten i den ort, där svaranden har sitt hemvist.

Är svaranden *mantalsskriven* å *ort inom riket*, anses den *orten* som hans hemvist.

Är svaranden *folkbokförd i Sverige* anses som hans hemvist den *ort där han var folkbokförd den 1 november föregående år*.

För bolag, förening eller annat samfund, stiftelse eller annan sådan inrättning gälle som hemvist den ort, där styrelsen har sitt säte eller, om säte för styrelsen ej är bestämt eller styrelse ej finnes, där förvaltningen föres. Lag samma vare i fråga om kommun eller annan sådan menighet.

Dödsbo sökes vid den rätt, där den döde skolat svara.

Den som icke äger känt hemvist vare sig inom eller utom riket sökes där han uppehåller sig. Är han svensk medborgare och uppehåller han sig utom riket eller är hans uppehållsort okänd, sökes han där han inom riket senast haft hemvist eller uppehållit sig.

Denna lag träder i kraft, i fråga om 4 kap. 6 § den 1 juli 1991 och i övrigt den 1 januari 1992.

¹ Senaste lydelse av 4 kap. 6 § 1988:1328.

² Senaste lydelse 1947:616.

Lag om ändring i lagen (1991:000) om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag¹ att 1 § i paragrafens lydelse enligt lagen (1991:000) om ändring i nämnda lag samt ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (1991:000) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*1 §²

För barn, som är svensk medborgare och bosatt i riket, skall av allmänna medel såsom bidrag till barnets uppehälle och uppfostran utgå allmänt barnbidrag med 10 020 kronor om året i enlighet med vad nedan närmare stadgas.

Allmänt barnbidrag skall utgå jämväl för här i riket bosatt barn, som icke är svensk medborgare, såframt barnet *fostras av någon som är bosatt och mantalsskriven i riket eller ock barnet* eller endera av dess föräldrar sedan minst sex månader vistas i riket.

Allmänt barnbidrag skall utgå jämväl för här i riket bosatt barn, som icke är svensk medborgare, såframt barnet eller endera av dess föräldrar sedan minst sex månader vistas i riket.

Ett barn som lämnar Sverige skall fortfarande anses vara bosatt här, om utlandsvistelsen är avsedd att vara längst sex månader. Medföljande barn till den som av en statlig arbetsgivare sänds till ett annat land för arbete för arbetsgivarens räkning, skall under utsändningstiden anses bosatta i Sverige. Medföljande barn till en person, som i annat fall är anställd i utlandet av svenska kyrkan, ett svenskt trossamfund, ett organ som är knutet till ett sådant samfund eller en svensk ideell organisation som bedriver biståndsverksamhet, skall fortfarande anses bosatta här, om utlandsvistelsen är avsedd att vara längst tre år.

1. Denna lag träder i kraft såvitt avser 1 § första *stycket* den 1 januari 1992 och i övrigt den 1 juli 1991.

2. Äldre föreskrifter i 1 § tredje stycket om var barnet skall anses vara bosatt gäller fortfarande för barn som lämnat Sverige före *ikraftträdandet*.

1. Denna lag träder i kraft såvitt avser 1 § första *och andra styckena* den 1 januari 1992 och i övrigt den 1 juli 1991.

2. *Äldre föreskrifter i 1 § första och andra styckena gäller fortfarande i fråga om bidrag som avser tid före den 1 januari 1992.* Äldre föreskrifter i 1 § tredje stycket om var barnet skall anses vara bosatt gäller fortfarande för barn som lämnat Sverige före *den 1 juli 1991*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992.

¹ Lagen omtryckt 1973:449.

² Nuvarande lydelse enligt prop. 1990/91:100 bil. 7, bilaga 7.1.

Lag om ändring i föräldrabalken

Härigenom föreskrivs i fråga om föräldrabalken¹

dels att i 2 kap. 2 §, 4 kap. 6 och 10 §§ samt 19 kap. 8 § ordet "kyrkobokförd" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "folkbokförd" i motsvarande form,

dels att i 6 kap. 4 § ordet "pastorsämbetet" skall bytas ut mot "skattemyndigheten",

dels att 6 kap. 16 § skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

6 kap.

16 §

Anmälan enligt 4 § andra stycket om gemensam vårdnad för föräldrar som inte är gifta med varandra görs hos pastorsämbetet i den församling där barnet är kyrkobokfört. Anmälan skall göras skriftligen av båda föräldrarna.

Beslut av pastorsämbetet får överklagas hos domkapitlet genom besvär. Domkapitlets beslut får överklagas hos kammarrätten.

Anmälan enligt 4 § andra stycket om gemensam vårdnad för föräldrar som inte är gifta med varandra prövas av skattemyndigheten i det län där barnet är folkbokfört. Anmälan skall göras skriftligen av båda föräldrarna.

Anmälan enligt 4 § andra stycket 2 görs hos valfri skattemyndighet eller allmän försäkringskassa.

Beslut av skattemyndigheten överklagas hos länsrätten.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991

2. Anmälan om gemensam vårdnad hos ett pastorsämbete som inte har registrerats före ikraftträdandet skall prövas av en skattemyndighet. I fråga om överklagande av beslut som har meddelats före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser.

Härigenom föreskrivs i fråga om religionsfrihetslagen (1951:680)¹
dels att i 7–11 och 13 §§ ordet ”kyrkobokförd” i olika böjningsformer
 skall bytas ut mot ”folkbokförd” i motsvarande form,
dels att 15 och 16 §§ skall ha följande lydelse,
dels att det i lagen skall införas tre nya paragrafer, 17–19 §§, av
 följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Förestlagen lydelse*15 §²

Över pastors beslut eller åtgärd enligt denna lag må klagan föras. Om sådan klagan skall, ändå att beslutet eller åtgärden icke angår kyrkobokföring, vad om klagan i fråga rörande kyrkobokföring är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Mot beslut eller åtgärd enligt denna lag av ämbetsman som avses i 14 § föres talan hos kammarrätten genom besvär.

Pastors beslut enligt denna lag får överklagas hos domkapitlet.

Domkapitlets beslut får överklagas hos kammarrätten.

Beslut enligt denna lag av den som avses i 14 § får överklagas hos kammarrätten.

16 §

Med pastor avses i denna lag den som ansvarar för kyrkobokföringen i församling av svenska kyrkan eller del av sådan församling, som utgör särskilt kyrkobokföringsdistrikt.

Har någon uppdrag att i kyrkobokföringsärenden biträda pastor, skall uppdraget avse även ärenden enligt denna lag; dock må ej annan än präst mottaga försäkran som avses i 10 § andra stycket.

Med pastor avses i denna lag kyrkoherde i en församling i svenska kyrkan eller någon annan präst som domkapitlet har förordnat att sköta de uppgifter som pastor har enligt denna lag.

Domkapitlet får även förordna någon annan att handlägga ärenden som pastor har enligt denna lag. Endast den som är präst får dock ta emot försäkran som avses i 10 § andra stycket.

17 §

Svenska kyrkans centralstyrelse skall föra register över medlemmarna i svenska kyrkan.

18 §

Svenska kyrkans centralstyrelse skall underrätta pastor om sådana händelser inom folkbokföringen

¹ Senaste lydelse av
 10 § 1970:766
 11 § 1963:509.

² Senaste lydelse 1971:606.

som kan föranleda en prövning av pastor enligt denna lag.

Pastor skall genast underrätta svenska kyrkans centralstyrelse när han har fattat beslut som rör en persons medlemskap i svenska kyrkan.

Svenska kyrkans centralstyrelse skall lämna de uppgifter till skatteförvaltningen om medlemskap i svenska kyrkan som behövs för debitering och uppbörd av församlings-skatt och framställning av röstlängder.

19 §

Pastoratet skall tillhandahålla personal, kontorslokaler, inventarier, material samt det som i övrigt behövs för att pastor skall kunna fullgöra sina uppgifter enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

Lag om ändring i lagen (1969:621) om ändring i ärvdabalken

Härigenom föreskrivs att punkt 3 i övergångsbestämmelserna till lagen (1969:621) om ändring i ärvdabalken¹ skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

3. Är barn utom äktenskap fött innan nya lagen trätt i kraft och skulle icke arvsrätt mellan fadern och barnet ha förelegat redan enligt äldre lag, ärver barnet och dess bröstarvingar fadern och dennes släktingar endast under förutsättning att annan dödsbodelägare, bouppteckningsman eller den som sitter i boet inom tre månader från dödsfallet eller, om bouppteckningen förrättas senare, senast vid bouppteckningen fått kännedom om arvingen eller anteckning om barnet före arvfallet gjorts i personakt för arvlåtaren eller annan från vilken arvingen härleder sin arvsrätt.

Föreslagen lydelse

3. Är barn utom äktenskap fött innan nya lagen trätt i kraft och skulle icke arvsrätt mellan fadern och barnet ha förelegat redan enligt äldre lag, ärver barnet och dess bröstarvingar fadern och dennes släktingar endast under förutsättning att annan dödsbodelägare, bouppteckningsman eller den som sitter i boet inom tre månader från dödsfallet eller, om bouppteckningen förrättas senare, senast vid bouppteckningen fått kännedom om arvingen eller anteckning om barnet före arvfallet gjorts i personakt *eller registrerats i folkbokföringen* för arvlåtaren eller annan från vilken arvingen härleder sin arvsrätt.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Senaste lydelse 1974:238.

Lag om ändring i vallagen (1972:620)

Härigenom föreskrivs i fråga om vallagen (1972:620)¹

dels att i 4 kap. 2, 11 och 14 §, 7 kap. 3 § samt 9 kap. 3 § ordet "kyrkobokförd" i olika böjningsformer skall bytas ut mot "folkbokförd" i motsvarande form,

dels att i 5 kap. 3 § ordet "kyrkobokföringsort" skall bytas ut mot "folkbokföringsort",

dels att 2 kap. 3 § skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

2 kap.

3 §²

Vid tillämpning av 2 § beräknas antalet röstberättigade på grundval av *stommarna till mantalslängderna för året*. Vid beräkningen anses som röstberättigad varje svensk medborgare som fyllt eller senare under kalenderåret fyller arton år.

Vid tillämpning av 2 § beräknas antalet röstberättigade på grundval av *skattemyndighetens personband den 1 november föregående år*. Vid beräkningen anses som röstberättigad varje svensk medborgare som fyllt eller senare under kalenderåret fyller arton år.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Lagen omtryckt 1987:1334.

Senaste lydelse av

4 kap. 2 § 1990:363

4 kap. 11 § 1990:363.

² Senaste lydelse 1988:1252.

Härigenom föreskrivs att 28 § datalagen (1973:289) skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*28 §¹

Den som begär att få uppgifter ur en myndighets personregister för ett sådant ändamål som avses i 26 § andra stycket 1 och 3 och som kan tillgodoses genom SPAR skall hänvisas till detta register.

Första stycket hindrar inte att en skattemyndighet låter myndigheter vars verksamhet är begränsad till länet utnyttja *skattemyndighetens personregister i stället för SPAR.*

Första stycket hindrar inte att en skattemyndighet låter myndigheter vars verksamhet är begränsad till länet utnyttja *annat register som skattemyndigheten för över befolkningen i länet än sådant som avses i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister.*

Regeringen eller, efter regeringens bestämmande, datainspektionen får föreskriva att en statlig myndighets personregister får utnyttjas av en annan myndighet för de ändamål som avses i 26 § andra stycket 1.

Föreskrifterna i denna paragraf inskränker inte myndigheternas skyldigheter enligt reglerna om allmänna handlingars offentlighet i tryckfrihetsförordningen.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Senaste lydelse 1990:365.

Lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 15 och 19 §§ sekretesslagen (1980: 100)¹ skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

7 kap.

15 §

Sekretess gäller i verksamhet som avser folkbokföringen eller annan liknande registrering av befolkningen, för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Motsvarande sekretess gäller, i den utsträckning regeringen föreskriver det, i annan verksamhet som avser registrering av betydande del av befolkningen.

Sekretess gäller i ärende om medlemskap i svenska kyrkan, för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.

I fråga om uppgift i allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

19 §

Sekretess gäller hos polismyndighet för sådan uppgift om enskilds personliga förhållanden som hänför sig till

1. verksamhet som enbart innefattar hjälp eller annat bistånd åt enskild,
2. ärende om omhändertagande eller handräckning enligt lagstiftningen om viss psykiatrisk vård eller om vård av missbrukare utan samtycke inom socialtjänsten,
3. ärende om handräckning enligt lagstiftningen om omsorger om psykiskt utvecklingsstörda eller vård av unga utan samtycke inom socialtjänsten,
4. ärende som avses i 21 kap. föräldrabalken, eller
5. verksamhet som innefattar handräckning enligt smittskyddslagstiftningen eller annat bistånd åt smittskyddsläkare, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller i ärende enligt lagen (1988:688) om besöksförbud för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller inte beslut i ärendet.

Sekretess gäller i ärende enligt lagen (1988:688) om besöksförbud och i ärende om fingerade personuppgifter för uppgift om enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon honom närstående lider men om uppgiften röjs. Sekretessen gäller inte beslut i ärende om besöksförbud.

I fråga om allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

¹ Lagen omtryckt 1989:713.

Härigenom föreskrivs i fråga om namnlagen (1982:670)¹
dels att 38 § skall upphöra att gälla,
dels att i 1, 5, 8, 9, 10, 15, 17, 29, 30, 31, 32, 34, 35, 47, 49 och 51 §§ samt
9 p. övergångsbestämmelserna ordet "pastorsämbetet" skall bytas ut mot
"skattemyndigheten",
dels att 36, 37 och 39 §§ samt rubriken närmast före 36 § skall ha
följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Anmälan till pastorsämbetet

Föreslagen lydelse

Anmälan till skattemyndighet m. m.

36 §

Anmälan till *pastorsämbetet* görs
i den församling där den som an-
mälningen avser är kyrkobokförd.
Är denne inte kyrkobokförd i Sveri-
ge, görs anmälningen i den försam-
ling där han eller hon vistas eller
senast har varit kyrkobokförd. I öv-
riga fall får anmälningen göras till
riksskatteverket.

Anmälningen till *pastorsämbetet*
eller riksskatteverket skall göras
skriftligen.

Som anmälan till *pastorsämbetet*
anses anmälan som vid vigsel görs
om efternamn till vigselförrättaren
och vid dop inom svenska kyrkan
görs om förnamn till dopförrätta-
ren.

Anmälan till *skattemyndighet*
prövas i det län där den som anmäl-
ningen avser är eller senast har varit
folkbokförd. Har denne aldrig varit
folkbokförd i landet prövas anmälan
av den skattemyndighet som be-
stäms av regeringen eller den myn-
dighet som regeringen förordnar.

Anmälningen till *skattemyndig-
heten* skall göras skriftligen.

Som anmälan till *skattemyndig-
het* anses anmälan som

1. görs till *valfri skattemyndighet*
eller *allmän försäkringskassa*,

2. vid vigsel görs om efternamn
till vigselförrättaren och vid dop
inom svenska kyrkan görs om för-
namn till dopförrättaren.

37 §

Beslut av *pastorsämbetet* får över-
klagas till domkapitlet genom be-
svär.

Domkapitlets beslut får överkla-
gas till kammarrätten genom be-
svär.

Beslut av *skattemyndigheten* får
överklagas till länsrätten.

39 §

Ansökningar hos patent- och re-
gistreringsverket skall göras skriftli-
gen. De skall innehålla uppgift om

Ansökningar hos patent- och re-
gistreringsverket skall göras skriftli-
gen. De skall innehålla uppgift om

¹ Senaste lydelse av
8, 31, och 32 §§ 1988:261
51 § 1985:372
9 p. övergångsbestämmelserna 1988:261.

sökandens postadress och om skälen för ansökningen. Till ansökningen skall fogas ett personbevis. *Till ansökan om förnamn för den som är född här i landet skall också fogas utdrag ur födelse- och dopboken.*

sökandens postadress och om skälen för ansökningen. Till ansökningen skall fogas ett personbevis.

Sökanden skall betala ansökningsavgift. Regeringen bestämmer avgiftens storlek.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.
2. Namnärende hos pastorsämbetet eller riksskatteverket som inte har avgjorts före ikraftträdandet skall prövas av skattemyndigheten.
3. Beslut av pastorsämbetet som har överklagats före ikraftträdandet skall prövas enligt äldre bestämmelser.

Lag om ändring i lagen (1986: 378) om förlängt barnbidrag

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (1986: 378) om förlängt barnbidrag skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

5 §

Förlängt barnbidrag lämnas endast till elever som är bosatta i Sverige. Är eleven inte svensk medborgare, gäller därutöver att eleven *skall fostras av någon som är bosatt och mantalsskriven här i landet eller att antingen denne eller eleven vistas här sedan minst sex månader.*

Förlängt barnbidrag lämnas endast till elever som är bosatta i Sverige. Är eleven inte svensk medborgare, gäller därutöver att eleven *vistas här i landet* sedan minst sex månader.

För förlängt barnbidrag enligt 4 § tillämpas i fråga om bosättningen här i landet de föreskrifter om bosättning som gäller för allmänt barnbidrag vid utlandsvistelse enligt lagen (1947: 529) om allmänna barnbidrag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1992. Äldre föreskrift gäller fortfarande i fråga om bidrag som avser tid före ikraftträdandet.

Lag om ändring i äktenskapsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om äktenskapsbalken¹

dels att i 3 kap. 2 § ordet "kyrkobokförd" skall bytas ut mot "folkbokförd",

dels att i 3 kap. 4 § orden "pastorsämbetet" och "ämbetet" skall bytas ut mot "skattemyndigheten" och "myndigheten",

dels att 3 kap. 1 §, 4 kap. 5 §, 15 kap. 2 och 4 §§ samt 18 kap. 5 § skall ha följande lydelse,

dels att det i balken skall införas en ny paragraf, 4 kap. 8 §, av följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3 kap.

1 §

Innan äktenskap ingås skall prövas om det finns något hinder mot äktenskapet. Denna prövning skall göras *i den församling inom svenska kyrkan* där kvinnan eller mannen är *kyrkobokförd* eller, om ingen av dem är *kyrkobokförd* här i landet, *i den församling* där någon av dem vistas.

Hindersprövningen skall begäras av kvinnan och mannen gemensamt hos *pastorsämbetet i församlingen*.

Innan äktenskap ingås skall prövas om det finns något hinder mot äktenskapet. Denna prövning skall göras av *skattemyndigheten i det län* där kvinnan eller mannen är *folkbokförd* eller, om ingen av dem är *folkbokförd* här i landet, *i det län* där någon av dem vistas.

Hindersprövningen skall begäras av kvinnan och mannen gemensamt hos *valfri skattemyndighet eller allmän försäkringskassa*.

4 kap.

5 §

Innan vigsel förrättas skall vigselförrättaren förvissa sig om att hinderprövning har skett inom fyra månader före den planerade vigseln och att inget hinder har framkommit. *Utan intyg om hinderprövningen får vigseln förrättas endast av en präst som tjänstgör i den församling där hinderprövningen har gjorts.*

Innan vigsel förrättas skall vigselförrättaren förvissa sig om att hinderprövning har skett inom fyra månader före den planerade vigseln och att inget hinder har framkommit.

8 §

Vigselförrättaren skall genast sända underrättelse om vigseln till den skattemyndighet som har gjort hinderprövningen. Om hinderprövningen inte har gjorts i Sverige, sänds underrättelsen till skattemyndigheten i det län där vigseln har ägt

¹ Senaste lydelse av 3 kap. 2 § 1988:1254.

rum.

Underrättelsen lämnas på särskilt formulär som riksskatteverket fastställer.

15 kap.

2 §

*Pastorsämbetets beslut i fråga om hindersprövning får överklagas hos domkapitlet.**Skattemyndighetens beslut i fråga om hindersprövning får överklagas hos länsrätten.*

Detsamma gäller beslut av präster inom svenska kyrkan om förrättande av vigsel.

4 §

Länsstyrelsens beslut om tillstånd till äktenskap eller om förrättande av vigsel får överklagas hos kammarrätten.

Detsamma gäller beslut av domkapitlet om hindersprövning eller om förrättande av vigsel.

18 kap.

5 §

Anteckningar om ingångna eller upplösta äktenskap skall göras i kyrkoböckerna enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Uppgifter om ingångna eller upplösta äktenskap registreras inom folkbokföringen enligt särskilda bestämmelser.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.
2. Hindersprövning hos pastorsämbetet som inte har beslutats före ikraftträdandet skall göras av skattemyndigheten.
3. Beslut av pastorsämbetet eller beslut av präst inom svenska kyrkan om förrättande av vigsel som har överklagats före ikraftträdandet skall handläggas enligt äldre bestämmelser.

16 Förslag till

Lag om ändring i församlingslagen (1988:180)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 4 §, 6 kap. 12 och 19 §§, 9 kap. 4 §, 11 kap. 1 §, 12 kap. 1 § samt 13 kap. 3 § församlingslagen (1988:180) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

4 §

Rösträtt vid val av kyrkofullmäktige *har den som är kyrkobokförd i församlingen*, är medlem av svenska kyrkan och *som är myndig på valdagen*. Den som inte är svensk medborgare har rösträtt *endast* om han har varit kyrkobokförd i *riket* den 1 november de tre åren närmast före valåret. Varje röstberättigad har en röst.

Den som är *kyrkobokförd* i en icke-territoriell församling har inte rösträtt vid val av ledamöter och suppleanter i kyrkofullmäktige i annan församling.

Frågan om rösträtt enligt första och andra styckena *föreligger* avgörs på grundval av en *före valet upprättad röstlängd*.

Rösträtt vid val av *ledamöter och suppleanter* i kyrkofullmäktige i en församling *har den som är folkbokförd i församlingen*, är medlem av svenska kyrkan och *har fyllt arton år senast* på valdagen. Den som inte är svensk medborgare har rösträtt *bara* om han har varit kyrkobokförd i *landet* den 1 november de tre åren närmast före valåret. Varje röstberättigad har en röst.

Den som är *medlem* i en icke-territoriell församling har inte rösträtt vid val av ledamöter och suppleanter i kyrkofullmäktige i annan församling.

Frågor om rösträtt enligt första och andra styckena avgörs på grundval av en *röstlängd som har upprättats före valet*.

6 kap.

12 §¹

Valbar är den som är kyrkobokförd inom valkretsen, är medlem av svenska kyrkan och som är myndig på valdagen.

Den som innehar en tjänst som biskop eller biträdande biskop är inte valbar till ledamot eller suppleant. Domprosten eller någon annan kyrkoherde som är biskopens ersättare i stiftsstyrelsen samt den som är anställd hos stiftssamfälligheten och som i egenskap av föredragande hos stiftsstyrelsen eller på grund av andra uppgifter som hör till tjänsten har en ledande ställning bland stiftssamfällighetens tjänstemän är inte heller valbar.

Valbar till ledamot eller suppleant i stiftsfullmäktige är den som är folkbokförd inom valkretsen, är medlem av svenska kyrkan och har fyllt arton år senast på valdagen. Den som är medlem i en icke-territoriell församling är bara valbar i den valkrets som den församlingen tillhör.

Valbar är dock inte

1. den som innehar en tjänst som biskop eller biträdande biskop.
2. domprosten eller någon annan kyrkoherde som är biskopens ersättare i stiftsstyrelsen.
3. den som är anställd hos stiftssamfälligheten och som på grund av

¹ Senaste lydelse 1989:985.

sina uppgifter har den ledande ställningen bland de anställda.

I fråga om verkan av att valbarheten upphör och om rätt att avsäga sig uppdraget tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 5 § tredje stycket om ledamot och suppleant i kyrkofullmäktige.

19 §

Beslut varigenom ledamöter och suppleanter har utsetts får överklagas hos valprövningsnämnden. Rätt att överklaga har den som uppfyller villkoren för rösträtt vid kyrkofullmäktigeval och som är kyrkobokförd inom valkretsen. Partier som har deltagit i valet får också överklaga beslutet.

Beslut varigenom ledamöter och suppleanter har utsetts får överklagas hos valprövningsnämnden. Rätt att överklaga har den som uppfyller villkoren för rösträtt vid kyrkofullmäktigeval och som enligt 12 § är valbar inom valkretsen. Partier som har deltagit i valet får också överklaga beslutet.

Skrivelsen med överklagandet skall ges in till stiftsstyrelsen inom tio dagar efter det att valet eller förrättningen avslutades. Har en skrivelse med överklagande kommit in till valprövningsnämnden inom överklagandetiden, skall den omständigheten att skrivelsen har kommit till stiftsstyrelsen först därefter dock inte föranleda att den avvisas. Valprövningsnämnden prövar om skrivelsen har kommit in i rätt tid.

9 kap.

4 §

Valbar till ledamot eller suppleant är den som är kyrkobokförd inom stiftet, är medlem av svenska kyrkan och som är myndig på valdagen.

Utöver de personer som avses i 6 kap. 12 § andra stycket *andra meningen* får inte heller en tjänsteman som förestår någon förvaltning som är underställd stiftsstyrelsen väljas till ledamot eller suppleant.

Valbar till ledamot eller suppleant i stiftsstyrelsen är den som är folkbokförd inom stiftet, är medlem av svenska kyrkan och som har fyllt arton år senast på valdagen.

Utöver de personer som avses i 6 kap. 12 § andra stycket får inte heller en anställd som förestår någon förvaltning som är underställd stiftsstyrelsen väljas till ledamot eller suppleant.

I fråga om verkan av att valbarheten upphör och rätt till avsägelse tillämpas bestämmelserna i 2 kap. 5 § tredje stycket om ledamöter och suppleanter i kyrkofullmäktige.

11 kap.

1 §

Nyvalda kyrkofullmäktige eller kyrkostämman väljer under år då val i hela riket av kyrkofullmäktige har förrättats tre eller flera revisorer samt minst lika många revisorssuppleanter för granskning av de tre följande årens verksamhet. Fullmäktige eller stämman får därvid välja revisorer och suppleanter för granskning av viss eller vissa nämnders verksamhet. Antalet revisorer, liksom antalet suppleanter, för varje nämnd eller grupp av nämnder skall dock vara minst tre.

Om val till kyrkofullmäktige har upphävts och omval har ägt rum eller om rättelse har vidtagits genom förnyad sammanräkning och mandatfördelningen mellan partierna därvid har ändrats, upphör uppdraget för

revisorerna och suppleanterna två månader efter det att omvalet eller sammanräkningen har avslutats. När omvalet eller sammanräkningen har avslutats, skall fullmäktige förrätta nytt val av revisorer och suppleanter för återstoden av tjänstgöringstiden.

I fråga om valbarhet till revisor och revisorsuppleant, verkan av att valbarheten upphör och rätt till avsägelse skall bestämmelserna i 2 kap. 5 § om ledamot och suppleant i kyrkofullmäktige tillämpas. Den som inte är *kyrkobokförd* i församlingen är dock valbar. *Detsamma gäller* den som är myndig på dagen för valet till revisor eller suppleant.

I fråga om valbarhet till revisor och revisorsuppleant, verkan av att valbarheten upphör och rätt till avsägelse skall bestämmelserna i 2 kap. 5 § om ledamot och suppleant i kyrkofullmäktige tillämpas. Den som inte är *folkbokförd* i församlingen är dock valbar *i en territoriell församling. I en icke-territoriell församling är även den valbar som inte är medlem i församlingen. Valbar i en församling är den som är myndig på dagen för valet till revisor eller suppleant.*

Om en revisor som inte har utsetts vid proportionellt val avgår under tjänstgöringstiden, får fullmäktige eller stämman förrätta fyllnadsval för återstoden av denna tid.

Revisorer och revisorsuppleanter har rätt till den ledighet från anställning som behövs för uppdraget.

Fullmäktige eller stämman får besluta att det till revisorer och revisorsuppleanter skall betalas skäligt arvode samt skälig ersättning för resekostnader, förlorad arbetsförtjänst och andra utgifter som föranleds av uppdraget. Arvodet skall bestämmas till lika belopp för lika uppdrag.

12 kap.

1 §

Bestämmelser om skyldighet att erlagga församlingsskatt finns i kommunalskattelagen (1928:370).

Den som är *kyrkobokförd* i en icke-territoriell församling är inte skyldig att erlagga församlingsskatt till den territoriella församling där han är *mantalsskriven*.

Den som är *medlem* i en icke-territoriell församling är inte skyldig att erlagga församlingsskatt till den territoriella församling där han är *folkbokförd*.

Särskilda bestämmelser om skattskyldighet finns i lagen (1951:691) om viss lindring i skattskyldigheten för den som icke tillhör svenska kyrkan.

13 kap.

3 §

Beslut enligt 1 och 2 §§ får överklagas *av den som är kyrkobokförd i församlingen.*

Beslut enligt 1 och 2 §§ får överklagas, *i fråga om en territoriell församling, av den som är folkbokförd i församlingen och, i fråga om en icke-territoriell församling, av den som är medlem i församlingen.*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

Härigenom föreskrivs i fråga om begravningslagen (1990:1144)
dels att 4 kap. 1–4 §§ skall upphävas,
dels att i 2 kap. 3 §, 5 kap. 2, 3 och 13 §§ ordet ”kyrkobokförd” i olika böjningsformer skall bytas ut mot ”folkbokförd” i motsvarande form,
dels att i 5 kap. 10 § ordet ”pastorsämbete” i olika böjningsformer skall bytas ut mot ”skattemyndighet” i motsvarande form,
dels att nuvarande 4 kap. 5–8 §§ skall betecknas 4 kap. 1–4 §§ och nuvarande 4 kap. 9–11 §§ skall betecknas 4 kap. 6–8 §§,
dels att de nya 4 kap. 1–4 och 7 §§ samt 5 kap. 9 § och 9 kap. 6 § skall ha följande lydelse.
dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 4 kap. 5 § av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

(5 §)

När stoftet eller askan efter en person som har avlidit utomlands har förts in till Sverige, skall den som ordnar med gravsättningen snarast anmäla detta till *pastorsämbetet i den församling* där den avlidne senast var *kyrkobokförd*.

Om det inte är känt var den avlidne senast var *kyrkobokförd* eller om den avlidne inte har varit *kyrkobokförd* i Sverige, skall anmälan göras till *pastorsämbetet i den församling* där stoftet eller askan skall gravsättas.

(6 §)

Vid dödsfall i Sverige skall bevis om dödsfallet (dödsbevis) och – *utom i fall som avses i 8 §* – intyg omdödsorsaken utan dröjsmål *utfärdas och lämnas till det pastorsämbete som skall ta emot anmälan om dödsfallet*.

Dödsbevis och intyg om dödsorsaken skall utfärdas av läkare. Denne får inte vara make, barn, förälder, syskon eller på något annat sätt närstående till den avlidne.

(7 §)

Om den avlidne vid dödsfallet vårdades på en sjukvårdsinrättning eller fördes dit i anslutning till dödsfallet, skall dödsbeviset och intyget

1 §

När stoftet eller askan efter en person som har avlidit utomlands har förts in till Sverige, skall den som ordnar med gravsättningen snarast anmäla detta till *skattemyndigheten i det län* där den avlidne senast var *folkbokförd*.

Om det inte är känt var den avlidne senast var *folkbokförd* eller om den avlidne inte har varit *folkbokförd* i Sverige, skall anmälan göras till *skattemyndigheten i det län* där stoftet eller askan skall gravsättas.

2 §

Vid dödsfall i Sverige skall bevis om dödsfallet (dödsbevis) och intyg om dödsorsaken *utfärdas* utan dröjsmål.

Beviset och intyget skall utfärdas av läkare. Denne får inte vara make, barn, förälder, syskon eller på något annat sätt närstående till den avlidne.

3 §

Om något annat inte följer av 4 § skall dödsbeviset utan dröjsmål lämnas till skattemyndigheten i det län där den avlidne senast var folk-

Nuvarande lydelse

om dödsorsaken lämnas av sjukvårdsinrättningen. I andra fall skall beviset och intyget lämnas av den läkare som utfärdat handlingarna.

(8 §)

Om det kan antas att döden har orsakats av någon annan person eller om det annars finns skäl för en fullständig undersökning av den döda kroppen gäller — i stället för vad som föreskrivs i 6 § — att dödsbeviset med uppgift om detta skall lämnas till polismyndigheten i den ort där dödsfallet inträffade och pastorsämbetet underrättas.

Polismyndigheten skall efter den utredning som kan behövas skaffa intyg om dödsorsaken. Därefter skall myndigheten till pastorsämbetet lämna dödsbeviset och intyget tillsammans med ett tillstånd till gravsättning eller kremering.

(10 §)

Pastorsämbetet skall utfärda ett intyg om att stoft får gravsättas eller kremeras.

Föreslagen lydelse

bokförd. Om det inte är känt var den avlidne senast var folkbokförd eller om den avlidne inte har varit folkbokförd i landet, skall dödsbeviset lämnas till skattemyndigheten i det län där dödsfallet inträffade.

Dödsbeviset skall lämnas av en sjukvårdsinrättning, om den avlidne vid dödsfallet vårdades där eller fördes dit i anslutning till dödsfallet. I andra fall skall beviset lämnas av den läkare som utfärdat handlingen.

4 §

Om det kan antas att döden har orsakats av någon annan person eller om det annars finns skäl för rättsmedicinsk obduktion eller annan rättsmedicinsk undersökning av den döda kroppen gäller — i stället för vad som föreskrivs i 3 § första stycket — att dödsbeviset med uppgift om detta utan dröjsmål skall lämnas till polismyndigheten i den ort där dödsfallet inträffade och skattemyndigheten underrättas.

Polismyndigheten skall efter den utredning som kan behövas skaffa intyg om dödsorsaken. Därefter skall polismyndigheten till skattemyndigheten lämna dödsbeviset tillsammans med ett tillstånd till gravsättning eller kremering.

5 §

Intyget om dödsorsaken skall sändas till statistiska centralbyrån. Det skall göras av den läkare som utfärdat intyget eller, om den avlidne vid dödsfallet vårdades på en sjukvårdsinrättning eller fördes dit i anslutning till dödsfallet, av sjukvårdsinrättningen.

I fall som avses i 4 § skall polismyndigheten sända intyget till statistiska centralbyrån.

7 §

Skattemyndigheten skall utfärda ett intyg om att stoft får gravsättas eller kremeras.

Ett sådant intyg får utfärdas bara – om det enligt dödsbeviset kan antas att döden inte har orsakats av någon annan person eller att det inte heller annars finns skäl att göra en fullständigare undersökning av den döda kroppen, eller

– om polismyndigheten har meddelat tillstånd till gravsättning eller kremering i fall som avses i 8 och 9 §§.

Om det är känt för *pastorsämbe-* *ten* att det pågår eller har pågått medling om kremering eller om gravsättningen enligt 5 kap 3 §, får intyg inte utfärdas förrän tvisten är slutligt löst.

Ett sådant intyg får utfärdas bara – om det enligt dödsbeviset kan antas att döden inte har orsakats av någon annan person eller att det inte heller annars finns skäl för *rättsmedicinsk obduktion eller annan rättsmedicinsk* undersökning av den döda kroppen, eller

– om polismyndigheten har meddelat tillstånd till gravsättning eller kremering i fall som avses i 4 eller 6 §.

Om det är känt för *skattemyndig-* *heten* att det pågår eller har pågått medling om kremering eller om gravsättningen enligt 5 kap. 3 §, får intyg inte utfärdas förrän tvisten är slutligt löst.

5 kap.

9 §

Stoft får inte kremeras eller gravsättas utan att ett sådant intyg som avses i 4 kap. 10 § har lämnats till krematoriemyndigheten eller den som förvaltar begravningsplatsen.

Stoft får inte kremeras eller gravsättas utan att ett sådant intyg som avses i 4 kap. 7 § har lämnats till krematoriemyndigheten eller den som förvaltar begravningsplatsen.

Regeringen får meddela föreskrifter om att kremering eller gravsättning i vissa fall får ske även utan ett sådant intyg.

9 kap.

6 §

Kyrkogårds- eller krematoriemyndighetens beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos länsstyrelsen.

Detsamma gäller

- polismyndighetens beslut om tillstånd till gravsättning eller kremering enligt 4 kap 9 §, och
- *pastorsämbetetsbeslut om intyg* för gravsättning eller kremering enligt 4 kap. 10 § eller anstånd enligt 5 kap. 10 § andra stycket.

Detsamma gäller

- polismyndighetens beslut om tillstånd till gravsättning eller kremering enligt 4 kap 6 §, och
- *skattemyndighetensbeslut om* intyg för gravsättning eller kremering enligt 4 kap. 7 § eller anstånd enligt 5 kap 10 § andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1991.

Lag om ändring i lagen (1990:1536) om
folkbokföringsregister

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen om folkbokföringsregister (1990:1536)

dels att i 2 § benämningen "folkbokföringslagen (1967:198)" skall bytas ut mot "folkbokföringslagen (1991:000)",

dels att 6 § skall ha följande lydelse,

dels att det närmast före 13 § skall införas en rubrik med lydelsen "gallring".

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

6 §

Ett lokalt folkbokföringsregister får innehålla uppgifter om personer som är eller har varit folkbokförda inom det verksamhetsområde för vilket registret förs. För sådan person får anges

1. personnummer,
2. namn,
3. adress,
4. folkbokföringsfastighet, folkbokföringsort, och folkbokföring under särskild rubrik,
5. födelsehemort och födelseort,
6. medborgarskap,
7. civilstånd,
8. make, barn, föräldrar och vårdnadshavare eller annan person som den registrerade har samband med inom folkbokföringen och om sambandet är grundat på adoption,
9. sjömansregistrering,
10. inflyttning från utlandet,
11. avregistrering vid
  - a) dödsfall och dödförklaring,
  - b) utflyttning till utlandet,
  - c) obefintlighet,

12. gravsättning.

För personen får också anges uppgifter som den 30 juni 1991 i enlighet med särskilda bestämmelser är antecknade i en sådan personakt som avses i 16 § folkbokföringskungörelsen (1967:495).

1. personnummer,
2. namn,
3. adress,
4. folkbokföringsfastighet, folkbokföringsort, och folkbokföring under särskild rubrik,
5. födelsehemort och födelseort,
6. medborgarskap,
7. civilstånd,
8. make, barn, föräldrar och vårdnadshavare eller annan person som den registrerade har samband med inom folkbokföringen och om sambandet är grundat på adoption,
9. sjömansregistrering,
10. inflyttning från utlandet,
11. avregistrering vid
  - a) dödsfall och dödförklaring,
  - b) utflyttning till utlandet,
  - c) obefintlighet,

d) beslut om fingerade personuppgifter.

12. gravsättning.

För personen får också anges uppgifter som den 30 juni 1991 i enlighet med särskilda bestämmelser är antecknade i en sådan personakt som avses i 16 § folkbokföringskungörelsen (1967:495) *samt uppgifter om medlemskap i en icke-territoriell församling.*

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 1991-03-19

Närvarande: f. d. regeringsrådet Eskil Hellner, justitierådet Fredrik Sterzel, regeringsrådet Björn Sjöberg.

Enligt protokoll vid regeringssammanträde den 21 februari 1991 har regeringen på hemställan av statsrådet Åsbrink beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. folkbokföringslag,
2. lag om införande av folkbokföringslagen,
3. lag om fingerade personuppgifter,
4. lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370),
5. lag om ändring i rättegångsbalken,
6. lag om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag,
7. lag om ändring i föräldrabalken,
8. lag om ändring i lagen (1969:629) om ändring i ärvdabalken,
9. lag om ändring i religionsfrihetslagen (1951:680),
10. lag om ändring i vallagen (1972:620),
11. lag om ändring i datalagen (1973:289),
12. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
13. lag om ändring i namnlagen (1982:670),
14. lag om ändring i lagen (1986:378) om förlängt barnbidrag,
15. lag om ändring i äktenskapsbalken,
16. lag om ändring i församlingslagen (1988:180),
17. lag om ändring i begravningslagen (1990:1144),
18. lag om ändring i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister.

Förslagen har inför lagrådet föredragits av avdelningsdirektören Lars Tegenfeldt och hovrättsassessorn Björn Karlsson.

Förslagen föranleder följande yttrande av *lagrådet*:

Lagen om fingerade personuppgifter

I remissprotokollet berörs ytterst knapphändigt vilka rättsverkningar som skall följa av att en person folkbokförs med helt eller delvis fingerade personuppgifter. Det framstår emellertid som i hög grad komplicerat att förena olika hänsyn. Å ena sidan skall man gardera den skyddade mot rättsförluster till följd av att han i den bokförda nya identiteten inte kan nås för att sättas i tillfälle att bevaka sin rätt i den riktiga identiteten och å andra sidan skall man förhindra att den fingerade identiteten leder till att han undandrar sig skyldigheter eller restriktioner som gäller för honom i hans rätta identitet. Inom snart sagt alla rättsområden, som han kommer i kontakt med i det dagliga livet, kan problem tänkas uppkomma. Lagrådet finner sig emellertid ändå inte vilja avstyrka lagförslaget. Härvid ansluter sig lagrådet till det synsätt som, något undanskymt, kommer till uttryck i remissprotokollet, nämligen att de temporärt använda, fingerade uppgifterna inte innebär någon ändring av de rättsliga förhållanden som gäller för den skyddade. Lagrådet vill understryka att möjligheten att använda

fingerade personuppgifter måste utnyttjas med den yttersta restriktivitet med hänsyn till risken för rättsförluster både för den skyddade och för andra. Det förutsätts också att den skyddade blir omsorgsfullt upplyst om vad som gäller för honom så att han själv kan bidra till att undvika onödiga komplikationer av att han har "dubbel" identitet.

Sekretesslagen

7 kap. 19 §

I paragrafens andra stycke tas enligt remissförslaget in bestämmelser om sekretess i ärenden om fingerade personuppgifter. Förslaget innebär att regleringen anknyts till den som gäller i ärenden om besöksförbud. Följaktligen krävs för sekretess att det kan antas att den enskilde eller någon närstående lider men om uppgiften röjs, dvs. ett s. k. rakt skaderekvisit föreslås gälla. I ärenden som innebär att någon skall tillåtas använda fingerade personuppgifter får emellertid anses att det typiskt sett föreligger ett starkt behov av sekretess så länge tillåtelsen utnyttjas, för att åtgärden skall ge åsyftat skydd, medan sekretessaspekterna kan variera i tyngd i ärenden om besöksförbud. Lagrådet föreslår att detta ges uttryck i bestämmelsen genom införande av s. k. omvänt skaderekvisit i ärenden om fingerade personuppgifter. Det betyder att sekretess skall gälla om det inte står klart att en uppgift kan röjas utan att den som uppgiften rör eller någon honom närstående lider men.

Övriga lagförslag

Lagrådet har ingen erinran mot förslagen.

Propositionens huvudsakliga innehåll	3
Propositionens lagförslag	4
1. Folkbokföringslag	4
2. Lag om införande av folkbokföringslagen	10
3. Lag om fingerade personuppgifter	11
4. Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370)	12
5. Lag om ändring i rättegångsbalken	14
6. Lag om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag	15
7. Lag om ändring i föräldrabalken	16
8. Lag om ändring i religionsfrihetslagen (1951:680)	17
9. Lag om ändring i lagen (1969:629) om ändring i ärvdabalken ...	19
10. Lag om ändring i vallagen (1972:620)	20
11. Lag om ändring i datalagen (1973:289)	21
12. Lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)	22
13. Lag om ändring i namnlagen (1982:670)	23
14. Lag om ändring i lagen (1986:378) om förlängt barnbidrag	25
15. Lag om ändring i äktenskapsbalken	26
16. Lag om ändring i församlingslagen (1988:180)	28
17. Lag om ändring i begravningslagen (1990:1144)	31
18. Lag om ändring i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister ..	34
19. Lag om ändring i lagen (1927:77) om försäkringsavtal	35
20. Lag om ändring i lagen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt ..	36
21. Lag om ändring i värnpliktslagen (1941:967)	37
22. Lag om ändring i lagen (1950:382) om svenskt medborgarskap ..	38
23. Lag om ändring i lagen (1951:691) om viss lindring i skattskyldig- heten för den som icke tillhör svenska kyrkan	39
24. Lag om ändring i uppbördslagen (1953:272)	40
25. Lag om ändring i kungörelsen (1953:524) angående upphävande av skyldigheten för svensk medborgare att tillhöra nationell kyr- koförsamling m. m.	41
26. Lag om ändring i lagen (1958:295) om sjömansskatt	42
27. Lag om ändring i ärvdabalken	43
28. Lag om ändring i lagen (1959:551) om beräkning av pensionsgrun- dande inkomst enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring	44
29. Lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring	45
30. Lag om ändring i lagen (1962:392) om hustrutillägg och kommu- nalt bostadstillägg till folkpension	46
31. Lag om ändring i brottsbalken	48
32. Lag om ändring i lagen (1965:269) med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt m. m.	49
33. Lag om ändring i lagen (1969:246) om domstolar i fastighetsmål.	50
34. Lag om ändring i lagen (1971:289) om allmänna förvaltningsdom- stolar	51
35. Lag om ändring i lagen (1972:119) om fastställande av könstill hörighet i vissa fall	52
36. Lag om ändring i lagen (1972:229) om kyrkliga indelningsdelegera- de	53
37. Lag om ändring i rättshjälpslagen (1972:429)	54
38. Lag om ändring i kommunallagen (1977:179)	55
39. Lag om ändring i högskolelagen (1977:218)	56
40. Lag om ändring i lagen (1978:28) om försäkringsdomstolar	57
41. Lag om ändring i familjebidragslagen (1978:520)	58

42. Lag om ändring i lagen (1979:412) om kommunala indelningsdelegerade	59
43. Lag om ändring i lagen (1979:560) om transportförmedling	60
44. Lag om ändring i lagen (1979:561) om biluthyrning	61
45. Lag om ändring i fastighetstaxeringslagen (1979:1152)	62
46. Lag om ändring i lagen (1980:11) om tillsyn över hälso- och sjuk- vårdspersonalen m. fl.	63
47. Lag om ändring i skatteregisterlagen (1980:343)	64
48. Lag om ändring i socialtjänstlagen (1980:620)	66
49. Lag om ändring i lagen (1981:324) om medborgarvittnen	67
50. Lag om ändring i lagen (1981:1216) om kyrklig beredskap	68
51. Lag om ändring i lagen (1983:890) om allemanssparande	69
52. Lag om ändring i lagen (1984:533) om arbetsställennummer m. m. ..	70
53. Lag om ändring i vuxenutbildningslagen (1984:1118)	71
54. Lag om ändring i skollagen (1985:100)	72
55. Lag om ändring i lagen (1986:159) om grundläggande svenskundervisning för invandrare	73
56. lag om ändring i yrkestrafiklagen (1988:263)	74
57. lag om ändring i lagen (1988:491) om skatteutjämningsbidrag ...	75
58. lag om ändring i lagen (1988:786) om bostadsbidrag	76
59. lag om ändring i lagen (1988:846) om ungdomsbosparande	77
60. lag om ändring i lagen (1989:425) om särskilda inskolningsplatser hos offentliga arbetsgivare	78
61. lag om ändring i lagen (1990:912) om nedsättning av arbetgivarav- gifter och allmän löncavgift	79
Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 21 februari 1991 .	
1 Inledning	80
2 Allmänna utgångspunkter	81
3 Mantalsskrivningen	83
3.1 Mantalsskrivningen avskaffas	83
3.2 Forum i tvistemål	85
3.3 Hemortskommun vid beskattning	86
3.4 Barnbidrag och förlängt barnbidrag	87
4 Grunder för folkbokföring	87
4.1 Anknypningsbegrepp	87
4.2 Nyfödda barns folkbokföring	88
4.3 Folkbokföring vid in- och utflyttning	89
4.4 Uppehållstillstånd och folkbokföring	91
5 Rätt folkbokföringsort	92
5.1 De icke-territoriella församlingarna	92
5.2 Dubbel bosättning, familjer och sambor	94
5.3 Tillfälliga vistelser	96
5.4 Studerande	97
5.5 Växlande vistelseort	99
5.6 Riksdagsledamöter värnpliktiga m. fl.	99
5.7 Servicehus för äldre	100
5.8 Sjukvård och kriminalvård m. m.	101
5.9 Utsänd UD- och SIDA-personal	102
6 Kontrollmetoder m. m.	103
6.1 Flyttningsanmälan	103
6.2 Uppgifter från fastighetsägare	105
6.3 Medverkan av polis	106
6.4 Straff m. m.	107
7 Beslutande myndigheter och överklagandeordning	108

7.1	Skattemyndigheten beslutar om folkbokföring	108
7.2	Dag för giltighet av ny folkbokföring	109
7.3	Allmänt ombud	110
7.4	Överklagande	111
8	Skydd för förföljda personer	113
8.1	Bakgrund	113
8.2	Särskild folkbokföring av förföljda personer	116
8.3	Fingerade personuppgifter	118
8.4	Beslut att använda fingerade personuppgifter	120
8.5	Sekretessfrågor	122
9	Försäkringskassornas medverkan	124
10	Förvaringen av kyrkobokföringsarkiven	125
11	Följdlagstiftning	125
11.1	Inledning	125
11.2	Religionsfrihetslagen	126
11.3	Begravningslagen	128
11.4	Namnlagen	130
12	Ikraftträdande	130
13	Upprättade lagförslag	131
14	Författningskommentarer	133
14.1	Folkbokföringslag, ...	133
14.2	Lag om införande av folkbokföringslagen, ...	141
14.3	Lag om fingerade personuppgifter, ...	143
14.4	Lag om ändring i kommunalskattelagen (1928:370), ...	145
14.5	Lag om ändring i rättegångsbalken, ...	145
14.6	Lag om ändring i lagen (1947:529) om allmänna barnbidrag, ...	146
14.7	Lag om ändring i föräldrabalken, ...	146
14.8	Lag om ändring i religionsfrihetslagen (1951:680)	146
14.9	Lag om ändring i lagen (1969:621) om ändring i ärvdabalken, ...	148
14.10	Lag om ändring i vallagen (1972:620), ...	148
14.11	Lag om ändring i datalagen (1973:289), ...	149
14.12	Lag om ändring i sekretesslagen (1980:100), ...	149
14.13	Lag om ändring i namnlagen (1982:670), ...	149
14.14	Lag om ändring i lagen (1986:378) om förlängt barnbidrag, ..	150
14.15	Lag om ändring i äktenskapsbalken, ...	150
14.16	Lag om ändring i församlingslagen (1988:180), ...	151
14.17	Lag om ändring i begravningslagen (1990:1144), ...	152
14.18	Lag om ändring i lagen (1990:1536) om folkbokföringsregister, ...	152
15	Hemställan	153
16	Beslut	155
Bilaga 1	1983 års folkbokföringskommittés förslag till ny folkbokföringslag	156
Bilaga 2	Förteckning över remissinstanser (SOU 1989: 10), ...	164
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna (SOU 1990: 50), ...	165
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanserna (SOU 1990: 109)	166
Bilaga 5	De remitterade lagförslagen	167
Bilaga 6	Lagrådets yttrande, ...	198